

KUZAY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ
CUMHURİYET MECLİSİ
TUTANAK DERGİSİ

24'üncü Birleşim
20 Aralık 1989, Çarşamba

K. K. T. C.
CUMHURİYET MECLİSİ
KÜTÜPHANESİ

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
I. GELEN EVRAK	5440
II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI	
A. ONAYA SUNULANLAR	
1. Ulusal Birlik Partisi Meclis Grubu Başkanlığının, Kuruluş Yasa Tasarılarını İnceleme Komitesinde üye değişikliğine ilişkin Tezkeresi.	5441
III. ÖZEL GÜNDEM	
1. Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığı Bütçesinin oylanması.	5442
2. Mahkemeler Bütçesinin görüşülmesi	5443-5541
3. Hukuk Dairesi Bütçesinin görüşülmesi	5641-5664
4. Sayıştay Başkanlığı Bütçesinin görüşülmesi.	5664-5677

Year	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024																																				
Population	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150																														
GDP	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180	185	190	195	200	205	210	215	220	225	230	235	240	245	250	255	260	265	270	275	280	285	290	295	300	305	310	315	320	325	330	335	340	345	350																														
Inflation	0	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50	55	60	65	70	75	80	85	90	95	100	105	110	115	120	125	130	135	140	145	150	155	160	165	170	175	180	185	190	195	200	205	210	215	220	225	230	235	240	245	250																														
Unemployment	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60																									
Trade Balance	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60																				
Government Debt	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60																				
Foreign Reserves	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60																				
Exchange Rate	1	1.05	1.1	1.15	1.2	1.25	1.3	1.35	1.4	1.45	1.5	1.55	1.6	1.65	1.7	1.75	1.8	1.85	1.9	1.95	2.0	2.05	2.1	2.15	2.2	2.25	2.3	2.35	2.4	2.45	2.5	2.55	2.6	2.65	2.7	2.75	2.8	2.85	2.9	2.95	3.0	3.05	3.1	3.15	3.2	3.25	3.3	3.35	3.4	3.45	3.5	3.55	3.6	3.65	3.7	3.75	3.8	3.85	3.9	3.95	4.0	4.05	4.1	4.15	4.2	4.25	4.3	4.35	4.4	4.45	4.5	4.55	4.6	4.65	4.7	4.75	4.8	4.85	4.9	4.95	5.0

I. GELEN EVRAK

YAZILI SORU YANITLARI

1. Ulusal Birlik Partisi Lefkoşa Milletvekili Sayın Enver Emin'in, "Sağlık Bakanlığı Memuru Kimliğine Bürünüp Eczanesine giden ve Yasak İlaç Satışı Yapıldığı İddiasında Bulunan Sahte Kimlikli Kişiler" ile ilgili Yazılı Sorusuna (Y.S.No: 287/5/89) Başbakanlığın Yanıtı. (Başkanlığa geliş tarihi: 20.12.89) (Soru Sahibine)

TEZKERELER

2. Ulusal Birlik Partisi Meclis Grubu Başkanlığının Kuruluş Yasa Tasarılarını İnceleme Komitesinde Üye Değişikliğine İlişkin Tezkeresi (3687/1989) (Başkanlığa geliş tarihi: 20.12.1989).

5441/...

- 5441 -

- BİRİNCİ OTURUM-

Açılış saati: 10.40

BAŞKAN- Hakkı Atun

KATİP - Dr.Erbay Kanatlı

KATİP - Feridun Önsav

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 1'inci Dönem, 5'inci Yasama Yılına, 24'üncü Birleşimini açıyorum.

Ad okunmak suretiyle yoklama yapılacaktır.

(Ad okunmak suretiyle yoklama yapıldı.)

KATİP - Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Özel gündeme geçmeden evvel bir sunuşumuz olacaktır. Okuyunuz lütfen.

II. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

KATİP- Cumhuriyet Meclisi Başkanlığı, 20 Aralık 1989

Grubumuzu temsilen Kuruluş Yasa Tasarılarını İnceleme Komitesinde görev yapan Lefkoşa Milletvekili Sayın Dr. Yüksel Töccaroğlu'nu geri çektiğimizi ve yerine Girne Milletvekili Sayın Atay Cafer'i görevlendirdiğimizi bildirir. İçtüzüğün 23'üncü maddesi uyarınca gereğini saygılarımla arz ederim.

Eşber Serakıncı
UBP Grup Başkan Vekili

5442/...

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri; onayınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Etmeyenler?... Çekimser?... Oybirliği ile kabul edilmiştir.

Şimdi bütçe görüşmelerine devam ediyoruz. Bu kesimde 1990 Mali Yılı Bütçe Yasa Tasarısının dünkü birleşiminde Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığı Bütçesinin görüşülmesi tamamlanmış ve oylaması bu sabaha kalmıştır. Bu nedenle ilk olarak Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığı Bütçesinin oylamasını yapıyorum.

Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığı Bütçesini kabul edenler?... Kabul etmeyenler?... 27 kabul, 8 red, oyçokluğu ile kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun. Akşam Sayın Civa, Caymaz yoğun işbirliğiyle tamamlanmıştır saat 3'e doğru; hayırlı uğurlu olsun.

Sayın milletvekilleri şimdi de bugünkü program gereğince Program 14, Mahkemeler Bütçesinin görüşmesine geçiyoruz. Ödenekleri okuyunuz lütfen.

KATIP:-

Program 14; Mahkemeler.

Alt Program 01, Mahkemeler.

Personel Giderleri 2,032,913,000 Türk Lirası.

Cari Giderler 185,848,000 Türk Lirası.

Yatırım ve Transfer harcaması yok.

Alt Program toplamı yok.

Program Toplamı 2,218,761,000 Türk Lirası.

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Bakanlıklar tamamlanmıştır. Şimdi, Bağımsız Daireler görüşülecektir. Bir kere daha Sayın Grup Başkanlarını ve diğer parti konuşmacılarını bir mutabakat olduğu hususunu dikkatlerine getirmek istiyorum. Ve bugün, akşamki gibi kendimizi 2.00, 3.00'e kadar zorlamadan, makûl süreler içerisinde, örneğin akşam 18.00 19.00'a kadar görüşmeleri tamamlayabilmemiz gerekir kanısındayım.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROĞLU (Yerinden)- Doğrudur Sayın Başkan.

BAŞKAN- Buna çaba sarfetmenizi bilhassa rica ederim. Evet, Mahkemeler konusunda söz isteyen?

KATIP - Sayın Durduran, Sayın Veziroğlu.

BAŞKAN- Evet, Sayın Veziroğlu, Sayın Durduran. Cumhuriyetçi Türk Partisinden? Sayın Durduran buyurun.

ALPAY BURDURAN (Lefkoşa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; aslında Mahkemeler, Savcılık, Sayıştay ve Polis birbiriyle ilgili konulardılar ve hatta Kamu Hizmetleri Komisyonu da birbiriyle ilgili olan konuların içerisinde-dir. Dolayısıyla ben, yalnız Mahkemelerle ilgili konuşurken, diğer konularla ilgili de görüşlerimizi anlatmış olacağım. Dolayısıyla vaktinizi daha fazla almayacağım diğer konularda.

Bunlar, hep birbiriyle ilgili olan konulardılar. Çünkü, Mahkemeler zaten kendi yasal konumu dolayısıyla da hem avukatlığı, hem savcılığı, hem de yargıyı ilgilendirmektedir. Polis de bunların bir tür Yürütme Organı niteliğindedir. Sayıştay ise, bir mali denetim organı olarak bir nevi mali yargı konumundadır. Ancak, mali yargı olarak kendisinin belirttikleri mahkemeye gönderilebilecek, mahkemenin kararını isteyen bir sonuç doğurmaktadır. Anayasamız gereği, Sayıştay bir mali mahkeme olarak çalışmamaktadır ki, bence bu da doğru bir durumdur. Ülkemizde üçlü bir yargı sistemi olduğu herkes tarafından izlenmektedir. Yargıç, ortaya konan tez ve anti-tezi, yani, görüş ve karşı görüşleri izler ve bunlar hakkında karar verir. Bu sistem gayet güzel bir sistemdir ve çağımızın yarattığı en ileri bir sistemdir. Çalışma yöntemleri olarak Anglo Sakson Hukukunun yöntemlerini benimsemiştir ve bu nedenle İngiltere ve diğer kolonilerin yargı organlarının kararlarını da kendisince saygı duyulması gereken kararlar olarak kabul eder. Bu konuda birçok kişinin eleştiri sahibi olduğunu biliyoruz. Ancak, bunların yararı vardır. Neden? Çünkü, tez ve anti-tez ortaya konurken, çıkan unsurlar, yargıç tarafından ele alınacak ve değerlendirilecektir.

Bu değerlendirmeyi yargıç yaparken, başka mahkemelerin ki sanık veyahut da mahkemeye başvuran da hakkında başvurulunan arasındaki konuları başkaları kararlaştırmışlardır ve bu başvuruda ile başvurulunanı eğer bir ceza davasıysa zanlı ile suçlayan makam Savcılıksa Savcılığı tanımadan ve hatta o anki toplum psikolojisini de bilmeden karar vermiş olan yargıçlar karar vermektedirler. Dolayısıyla objektif davranmaları yani kişileri ve hatta o psikolojik ortamı dikkate almadan karar verenlerin yargıları ortaya çıkmakta, bunlarsa yol gösterici olarak büyük değer ifade etmektedirler. Bu usul, o kadar güzel bir usuldür ki, bu usulü uygulamayan kıta Avrupası gibi ölkelerde de dahi hukuk kitaplarında aynı yöntem benimsenmekte ve mahkeme kararları birer senaryo gibi yazılmakta ve onlarla ilgili alınan kararlar verilerek o ölkelerdeki yani kontinental hukuk ölkelerindeki hukuk meraklılarına ve öğrencilere bu şekilde yardımcı olmaktadır. Bunların değeri çok büyüktür. Bu yöntemi terketmemek, tam tersine buna sahip çıkmak gerekir. Ancak sahip çıkabilmek için Türkçeyetmiyor. Türkçenin yetmediği yalnız hukuk konusunda değil, sanat konusunda da, bilim konusunda da, teknoloji konusunda da bir gerçektir.

ISKAN BAKANI MUSTAFA ADAOğLU (Yerinden) - Felsefe.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Felsefe konusunda da bir gerçektir. Mutlaka her Türk bir başka dili de öğrenmek zorundadır ve dünyada önemli birkaç dil vardır. O dillerden birisini seçip öğrenmek zorundadır. Çünkü Türk dilinde basılı veyahut da videoya falan tespit edilmiş olan bilgiler azdır. Bu yüzden biz de ölkemizde dil öğrenimine büyük önem vermek zorundayız. Okullarımızda bu önemin verilmeye çalışıldığını görüyoruz ama vermek başka, almak başka birşeydir. Aynı zamanda halkımıza almayı da benimsetmeliyiz. Halk da alıcı olmalıdır. Ne yazık ki son zamanlarda

bu alıcı olma eğiliminde azalma görülmüştür ve bu yüzden yabancı dil öğrenimi düşmüştür. Okullarda yabancı dil eğitiminin de zayıfladığı bir gerçektir. Ama bu okullara ek olarak, bir yığın da kurs vesaireler takviye edildiği dolayısıyla yine toplum olarak yine bir çabanın bulunduğu aşikârdır.

MİLLİ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI SALİH COŞAR (Yerinden) - Müeyyide yok, niye öğrensinler?

İSKÂN BAKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Ödüllendirme ve müeyyide yok.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Müeyyide, tabii ceza anlamında müeyyideyi düşünmüyoruz. Yalnız alıcıyı teşvik eden, alıcıyı zorlayan, yani öğrenmeyi zorlayan hususlar maalesef zayıf kalmaktadır.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Üniversite giriş sınavlarında ağırlığı var, kamu hizmetine girmede ağırlığı var.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bu toplum yapımızın değişmekte olmasının bir sonucudur. Sonuçlara önem veren objektif değerlendirmelerde bulunan insanlar olmaktan yavaş yavaş uzaklaştık, Marianna filmlerinde görüldüğü gibi lâfazanlık ve subjektiflikle uğraşan insanlar olmaya başladık. Onun için Brezilya filmleri hoşumuza gitmeye başladı ve bu kadar meraklı olduk.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla) - Gözyaşlarımızla, melânkolik insanlar olduk da onun için.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Evet, bununla devlet savaşmalıdır. Bu savaşıma, devlet bütçesinde katkıda bulunmalıdır. Bu ülkede hiçbir hakim kalmamalıdır ki İngiltereye gönderilmemiş olsun ve İngilterede yoğun bir kurstan geçirilmemiş olsun. Bunu sağlamak boynumuzun borcudur. Eğer bu gelişmişliği yıkmak, kırmak istiyorsak, mutlaka bunlara önem vermek zorundayız. Hiçbir savcı kalmamalıdır İngiltereye gönderilmemiş olsun ve orda

mesleği ile ilgili ve aynı zamanda bir yabancı dilde yoğun bir kurstan geçirilmemiş olsun. Mutlaka bu gereklilikleri yerine getirmek zorundayız. Eğer bir Savcı varsa gitmemiş, bir hakim varsa gitmemiş, mutlaka görevimizi yapamadığımızı bilmeliyiz. Hatta daha da ileriye gideceğim. Avukatlarımızın da bazı kurslardan geçirilmesi için İngiltere'ye yollanmasına devlet öncülük etmeli, yardımlar sağlamalıdır. Polis için de aynı şeyi söylüyorum. Polis için de mutlaka İngiltere'ye yollamak, İngiltere'de eğitmek bir mecburiyettir. Hiçbir şube şefi kalmamalıdır İngiltere'ye gitmemiş ve konusuyla ilgili yabancı bir dilde yoğun bir eğitimden geçirilmemiş olsun. Bunları yapmak mecburiyetindeyiz. Daha 1878'de, 1879 yılının raporunda İngiltere Parlamentosuna gönderilen bu raporda, gerek Müslüman, gerek Hristiyan, Kıbrıslıların okullarda İngilizce eğitimi verilmesi için taleplerde buldukları yazılmaktadır. Daha o zamandan bu gereklilik için çaba sarfedenlerimizin olduğu görülmektedir. Bu bakımdan, buna önem vermek ve mutlaka birtakım şeyler yapmak mecburiyetindeyiz. Bütçe sıkıntılarından bahsedilmektedir. Biz bu sıkıntıları kabul etmiyoruz. Bütçe sıkıntısı varsa, kazananlardan yeterince vergi alınamamasından dolayı sıkıntılar vardır ve bu da ne yazık ki fasit dairedir.

ISKAN BAKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)- Kader değildir.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Kader değildir. Bu fasit daireyi kırmak mecburiyetindeyiz. Eğer etkin bir yönetiminiz yoksa, vergi toplayamazsınız. Vergi toplayamazsanız etkin bir yönetim kuramazsınız. Bir kısır döngünün içine girersiniz. Bir yerden bunu kırıp, etkinleştirme yolunda süratli adımlar atıp, gelirleri artırarak daha fazla etkin yönetime doğru gitmek zorunluluğu vardır. Bunu yerine getirmek mecburiyetindeyiz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; mahkemelerimiz bu bakımdan çok zayıftır. Bir kitaplığı vardır. Çok fakirdir. Daha 1959 ve 1963 arasındaki yasalar, tüzükler ve diğer yasal mevzuat dahil, mahkemelerin kitaplığında bulunmamaktadır. Yasaları bulabilirsiniz. Tek nüshadır. Bir fotokopisini çekin, alın, getirin bize diyerek verdiklerinin de iyiniyetine güvenerek, geleceğine emin olmadan, geri geleceğine emin olmadan verilmektedir.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)(Devamla)- Bu kadar ganimet hukuk kitabı kaldı.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Ganimet, kimseye yaramamaktadır. Haydan gelen huya gitti. Ne yazık ki mahkemelerin kitaplığı, diğer kitaplıklarımız gibi, Sağlık Bakanlığının kitaplığı gibi, Milli Kütüphanemiz gibi, hatta Meclisimizin kitaplığı gibi çok fakir durumdadır. Bir an önce bunu zenginleştirmemiz gereklidir. Ne yazık ki bazı davaları izledim. Bir avukat çıkar. Çok meşhur, hemen her avukatın elinde bulunması gereken bir kitaptan bazı alıntılar yapar. Hakimlerimiz, o kitabı bize verin derler, rica ederler avukattan ve alırlar o kitabı da o davayı, avukattan aldıkları kitaptan değerlendirmeye çalışırlar. Hakimlerimizi bu duruma düşürmemek mecburiyetindeyiz. Hakimlerimizin elinin altında bu kitaplar bulunmalıdır. Yalnız, bir kitaplıkta değil, hakimlerin kendi kitaplıklarında da bulunması gereken yüzlerce kitap vardır. Bu kitapları temin etmek mecburiyetindeyiz hakimlerimize. Mahkemelerimiz bu yüzden ki, kaldıkları yerde bile durmamışlar ve geriye gitmişlerdir. 1963'e kadar sahip olduğumuz hukuk kültürünü bile terkettik. Bir örnek vereyim. Bir zamanlar, bir hakimimize zamanın başhakimi şöyle birşey söyledi. Davet etti makamına ve şöyle birşey söyledi. Sizi filân yerde, filân adamla birlikte görmüşler, o adamınsa, siz bilmiyor musunuz ki mahkemelerde sık sık davası görülmektedir?

Böyle bir adamla lütfen bir defa daha beraber görünmeyin. Bu ülkede bir etiket tüzüğü vardır. Bu etiket tüzüğünün kuralları da bu kadar kapsamlı bir şekilde yorumlanmıştı ve mahkemelerimizde bu disiplin vardı. Bir hakimi ikide birde davasını gördüğü adamla tavla oynarken göremezdin. Adı kaçakçıya çıkmış olan, adı iskânda veya tapuda birtakım dalaveralara karışmış olan bir avukatla yer içer göremezsiniz. Böyle birşeyi düşünmezsiniz. Şimdi ise neler olmaktadır? Hiçbir hakim mahkemeye müracaat etmezdi hakkını aramak için bile. Çünkü hakkını aramak için bile mahkemeye müracaat ettiğinde hukuka bir gölge düşerdi ve adaletin yerine gelmesi değil, geldiğinin görülmesi de gereklidir kuralına ters düşerdi. Ama bugün ne yazık ki hakimlerimiz mahkemelerde çatır çatır davalara katılmakta, taleplerde bulunmakta ve başka hakimlerden, başka yargıçlardan kararlar talep etmektedirler. Gittik geriye. 1963'te, bir yüz yıl geriye gittik bu bakımdan. Ve o kadar ki nihayet tüzüğü de değiştirdik ve avukatların tüccar olmalarına da izin verdik. Tüccar dediğim yani her türlü kazanç getiren bir iş anlamında tüccar olmaları yasaktı. Avukatların bile yasaktı. Çünkü avukat officer of the court, yani mahkemenin bir görevlisiydi. Maaş alan bir memuru değil ama mahkemenin bir görevlisiydi ve iş yapması da yasaktı. Ticaret işi ile uğraşması da yasaktı. Şimdi ise avukatlar içinden büyük iş adamları çıktı holding sahipleri çıktı, holding. Holding sahipleri çıktı. Bu tüzük değiştirildi ve bunlara izin verildi. Çok üzüntü vericidir. Bir davada müşterisini dolandırdığı için hüküm giyen avukat oldu, Baro Disiplin Kurulu toplanamadı. Baro Başkanının katılmaması nedeni ile Baro Disiplin Kurulu toplanamadı, özür dilerim Disiplin Kurulu Başkanının katılmaması nedeni ile Disiplin Kurulu toplanamadı ve o konu da unutuldu. Birçok defa böyle şeyler

oldu. Mahkemelerde müşterisini dolandıran avukatlar, müşterisinin verdiği vekâletname ile müşterisinin malına el koyanlar, el koyup satanlar çıktı ve halâ daha da avukatlık yapabilmektedirler. Nereye gidiyoruz- Hangi kurumumuzda corraption, bozulma, çürüme yoktur. Büyük özünü verici bir durumla karşı karşıya bulunmaktayız. Bugün mahkemeler sözkonusu olduğunda neler söylenmemektedir, neler? Rüşvetten tutunuz beyliflerin rüşvet almadan mahkeme kararlarını icra etmelerine kadar. Gidiyorsunuz mahkemeye, mahkemeden hakkınızı talep ediyorsunuz, hukuki olduğu kabul ediliyor, karar veriliyor ve tazminat almaya veya başka bir şekilde bir kararın yürütülmesine emir veriliyor mahkeme tarafından. Siz beylif bulamıyorsunuz bunu yerine getiresiniz. Bu durumlara gelindi. Bunların üzerine şiddetle gitmek gerekmektedir. Bu corraption durduğu sürece bu ülkede hiçbir şey yapılamaz. 1963'ten yüz yıl geriye gittik. Aynalı kadısının zamanındaki gibi işler yürümeye başladı. Halbuki biz 1963'ten bugüne daha büyük aşamalar katetmeyi arzu etmekteyiz. Onu bekliyoruz da güneyde aynı sistem yürümektedir. Hemen hemen aynı yasalar yürürlüktedir güneyde mahkeme bakımından. Bakıyoruz o tarafta hukuk geliştirilmiştir, bizim tarafta ise bu geliştirilmiş hukukun içeriğini anlattığınızda hadi canım olur mu öyle şey deyip anlaşılmakta bile güçlük çekildiğini görmekteyiz.

Örnek, Amerika Birleşik Devletlerini alalım ele. Amerika Birleşik Devletlerinde herkesin bildiği bir ırk ayırımı vardır. Genellikle zenci-beyaz ayırımı şeklinde görmektedir uzakta yaşayanlar. Ama daha yakından bakıldığında, yalnız zenci-beyaz değil, zenci-beyaz, zenci-Latin, Latin-beyaz ayırımı da vardır. Latin dediğim, yani Meksika asıllı, İspanyol asıllı, Kızılderililerle melezleşmiş insanlar vardır ve zencilerle bunların toplamı Amerika'nın nüfusunun da %50'sinin üzerine çıkmaya doğru gidiyor. %60'a yakınlacak yakında. Bu ayırımlar var. Siyasi partiler de var. Makarti döneminde solcuların suçlanması, cezalandırılması, kullanılması da var. Dolayısıyla hem siyasi, hem sosyal, ırksal bir ayırım yapan toplumla karşı karşıya bulunuyoruz. Dahası da var. Dinsel ayırım da var. Amerika'nın tarihinde Katolik bir başkanın seçilebilmesi bir mucize olarak görülmektedir. Genellikle Protestanlar arasından başkanlar çıkabilmektedir. Dolayısıyla, bir din ayırımı da var. Tabii, bir de Yahudi sorunu vardır. Yahudilerin ağırlıkta olduğu bir New York kenti var. O kadar ki New York'ta sayıları her ne kadar çoğunluk değilse bile, mabetler bakımından birinci sırayı sinagoglar almaktadır. Ama Amerika'da bir küçük azınlık oluşturmaktadırlar. Buna rağmen, etkili olmaları nedeniyle ve parayı kontrol etmeleri nedeniyle onlara karşı da bir tepki var. Ve bu yönden de bir ayırım var. Bu kadar ayırımı karşı ne yapmaktadır Amerika'da devlet. Bizde olsa, devletin yapacağı birşeyi yoktur. Kimin borusu öterse, kim hükümeti oluşturacak çoğunluğu elde ederse, onun borusu öter. Geri kalanlar da üvey evlât durumuna düşer. Solcu musunuz? Sağcı bir Hükümet oluştursa, ayırımı tabii olmayı peşinen kabul edersiniz zaten. Toplum bu ayırımı yapıyorsa, bu iktidara yansır ve iktidar da bu ayırımı yapar. Sol bakımından bir farklılık varsa, bu da yansır. Devlet nerde, burda? Devletin Anayasasında yazar. İrk, din, dil ayırımı gözetilemez diye yazar. Hiçbir kimseye, hiçbir zümreye ayrıcalık tanınmaz, eşitlik şarttır diye yazar Anayasada. Bütün Anayasalarda var zaten bu. Ama

bu hukukumuza, günlük hayatımıza nasıl etki eder? Bunun hakkında bu devlet hiçbir şey yapamaz. Örneğin, bir kadınsanız, kadın erkek ayırımı toplumumuzda var mıdır? Vardır. Yasalar bakımından kadınlarımız eşit sayılmaktadır. Bir, iki istisna dışında. Örneğin, evde aile reisi erkektir deriz. Türkiye'de olsanız, kadın erkekten izin almadan çalışamaz da. Bizde bu konu yok ama, yine evde reis erkektir diye yazar. Erkeğin soyadını almak mecburiyetindedir kadın. Bu bakımdan yasalarımızda da bir ayırma var.

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)-
Görüştü o.

ALPAY DURDURAN (Devamla)-Ama, görüşte kadının yeri, her zaman erkeğin yanında bir aşağı basamaktadır. Evin içerisinde, icabında kadına tokat da atanlarımız vardır.

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)-
Bizde öyle değil yahu Alpay Bey. Kanun öyledir ama.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROĞLU (Yerinden)- Geçti o zaman.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla)- Bizde zannedersen tam tersidir.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Siz Kıbrıslı Türksünüz. Ama artık Kıbrıslı Türkün yanında bir de ...

NACİ T. USAR (Gazi Magusa)(Yerinden)- Yeni bir nüfus vardır.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Yeni bir nüfus vardır. O yeni nüfusun ne şekilde yaşadığı hakkında bir bilginiz var mıdır?

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)-
Özker Hocaya sor bakalım, evden izin almadan çıkabilir mi dışarıya?

ALPAY DURDURAN (Devamla)- O da bizim artık ülkemizde yaşayan insandır. İster yurttaş olsun, ister olmasın. Bunların arasında kesin bir erkek şovenizmi egemendir. Kadını insandan bile saymama eğilimi vardır. Bir tanesine sordum ben. Kaç çocuğun var? Dört tane dedi bana. Beş tane kız çocuğunu saymadı. Çocukların arasında onların yeri yoktur. Bir sürü de yobaz geldi ara yerde. Bunları pekiştirmek için ellerinden geleni de yapmaktadırlar.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa)(Yerinden)- Birkaç tane hanımı olanlar da vardır.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Onlar da cabası.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla)- Yani, poligami de var.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Poligami de var.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla)- Evet.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Vardır.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden)(Devamla)- Poligami var.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Bu devlet hem o hanıma, hem bu hanıma da ev tahsis etmiştir.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bizde de vardır. Yani Kıbrıs Türklerinin arasında da vardır, Kıbrıslı Türklerin arasında da kadını ezen vardır.

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)- Yok yahu.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ve genel olarak da kadın toplumumuzda ayırımı tabi tutulmaktadır. Alın ki devlet iradesini. Evet memnuniyetle görüyoruz ki bir müsteşarımız vardır, bayandır.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - İki müsteşarımız.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - İki oldu, bayandır. Efendim ama kaç müsteşarın içerisinde iki bayan vardır.

MEHMET BAYRAM (Yerinden)(Devamla) - Normaldir.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bakın bu Meclise, bir tane hanım yok.

NACİ T. USAR (Yerinden)(Devamla) - Parlamentoda bir tane hanım var mı?

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Şimdi kadınların kusuru yok mudur bu işte?

NACİ T. USAR (Yerinden)(Devamla) - Tutanaklar görevlilerinin dışında efendim.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Vardır. Kadınlar da bu haklarını elde etmek için yeterince mücadele etmemektedirler. Etmemektedirler ama bunun esas sorumlusu bütün geçmişin sorumluluğunu taşıyan erkeklerdir. Bu ayırım bizim aramızda da vardır. Bunu inkâr etmeye olanak yoktur. Ben zaten ayırımın olmadığını kabul edilmesini bir şövenizm olarak kabul ederim. Önce bu ayırımı göreceksiniz ve kabul edeceksiniz.

İkincisi; diğer ayırımlar vardır, onlara da geleceğim sıra ile. Bu kadın konusunda duralım. İngilterede bir örnek olarak verdim, tekrar edeceğim. Ta ki herkes bunu öğrensin ve benimsesin. Çünkü bunu konuştuğumda bana diyorlar ki hadi canım olur mu böyle şey? Olur. Bu İngilterede olmaktadır. Devlet bir ayırım olacak ve bu ayırımı eh, biz yaşaları çıkardık, eşitlik hakkı verdik ne yapalım deyip de elini kolunu bağlayacak, böyle devlet olmaz. Devlet ayırımı varsa o ayırımı karşı mücadele etmek zorundadır ve onun hukukunu yürütmek zorundadır.

Bir balık lokantasında İngilterede, lokantanın sahibi ile kahve içiyoruz. Bir telefon geldi, tezgâhtar orda, tezgâhtar Kıbrıslı, sahibi de Kıbrıslı. Ama sahibi yıllarca önce İngiltereye gelmiş olan birisi, tezgâhtar yeni gelen birisi. Aldı telefonu ve telefonda bir iki cümle konuştuktan sonra dedi ki hayır, biz kadın tezgâhtar istemiyoruz. Teşekkür ederim dedi, kapattı telefonu. Eski Kıbrıslı ayağa kalktı. Ne dedin dedi. İşte biz tezgâhtar istiyoruz diye cama yazı yazdık, müracaat edense kadındı. Halbuki biz erkek almaya karar vermiştik dedi, patronları, sen bize öyle söylediydin. Müracaat eden kadın olduğu için biz kadın tezgâhtar istemiyoruz dedim ve kapattım. Hapı yuttuk dedi eski Kıbrıslı. Şimdi bu kadının hakkı vardır gitsin bir mahkemeye müracaat etsin, tribün dedikleri iş mahkemesine müracaat etsin ve ya mecbur etsin bizi tazminat ödeyelim. Bütün dava

masrafları da dahil olmak üzere tabii. Bir tazminat ödeyelim veyahut da o kadını işe alalım ve masraflarını da ödeyelim, mahkeme masraflarını. Hiç kurtulamayız bundan. Çünkü devlet demiş ki serbesttir, kadınlar erkeklerle eşittirler. Ama yaygın bir erkek şovenizmi var kadın işe müracaat ettiğinde, kadınlar işe yaramaz, saçları uzun akli kısadır anlayışındaysa sizin geçirdiğiniz yasanın ne kıymeti vardır? Bizde olsa ne olur. Bizde olsa bir kere bu kadın müracaat etti mi? Etmedi efendim. İspat ettiğini. İspat edebilir mi kadın Telefon görüşmesi mahkemede hiçbir şekilde bir delil değildir. Davanız ordan güm diye düşer. Çocukların fıkraları vardır mahkemenin önünden geçiyorlarmış pat diye bir ses duyulmuş. Nedir o ses diye soruyor? Cevabı Amerikan fıkrası gibi dava düştü. Bizim dava da pat diye böyle düşer.

İkincisi; farzedelim ki müracaat ettiğini kanıtla-sın, bazı tanıklar vardı diyelim. Ben tanıklık yapmış olabilirim. Böyle hıyaneti herkese yaparım ben çünkü bu değerlere saygım vardır.

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)-
Adın çıktı zaten.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Adım çıktı. Bir de o kadının yanında birisi vardı ve ikimizin tanıklığı ile bu telefon görüşmesi ispat edildi farzedelim. Bu sefer yok efendim biz tezgâhtar aldık zaten. Onun için kadın tezgâhtar istemiyoruz demedik, istemiyoruz dedik, o yanlış anladı dedi farzedelim. Ne olacak siz gene ispat edemezsiniz olup olmadığını. Dahası şudur. Hangi mahkemeye müracaat edeceksiniz? Dev-iş üç yıl önce müracaat etti mahkemeye 600 işçi çıkarıldı.

Mecburi ödenekli izin, ödeneksiz izne çıkarıldı işçiler ve kendilerine uzun bir süre geçtikten sonra bazı tazminatlar ödendi ve kapandı o iş. Dev-İş buna karşı itiraz etti. Zorunlu ödenekli izin ancak şu koşullarda verilir diye aralarında sözleşme var. Ve bunun evrensel kuralları var. İşten çıkarmak başka birşeydir, zorunlu ödeneksiz izne çıkarmak başka birşeydir. Tam Marianna dilimindeki gibi olay başka, hakkında konuşulan konular, lafazanlıklar başka. Bunu oynadı. Kim? Devlet Sanayi Holding devletin ve devlet yalançılık yapıyor işçilere. Buna karşılık 600'e yakın işçi mahkemeye müracaat ediyor, davası daha görülecek. Böyle adalet olmaz. Geciken adalet, adalet değildir. İlke budur. İngiltere'de bu hemen görülür. görülür türbin hazırdir orada hemen dava görülür ve o kadın derhal hakkını alır. Bizde böyle mahkemeler de yoktur. Öter durur AET'ye girmeye hazırız, batılaştık, efendim batının en uzak temsilcisiyiz Avrupa Konseyinin üyesiyiz. Ve Rumlar temsil edebilir biz temsil edemiyoruz. Halbuki biz de Avrupalıyız falan diye masal ve gazel okuruz. Çünkü Avrupa Konseyinin kararlarında da AE'nin kararlarında da böyle mahkemelerin kurulması, bu nitelikte kurulması ve kuralının da buna göre olması hakkında alınmış kararlar vardır. Çalışma Teşkilatının üyesidir sendikalarımız. Giderler oraya Rumlarla kavga etmeye. İşçilerin temsilcisi olduğunu iddia eden bu sendikalar gidip de Uluslararası Çalışma Teşkilatında, Uluslararası Çalışma Teşkilatının sözleşmeleri uygulanmıyor diye şikayette bulunmaz. Neden? Bu ülkede öyle bir törer vardır ki, öyle bir dehşet kolgezmektedir ki hakkı olan insanlar bile Uluslararası yardım çağrısında bulunamazlar. Davamız elden gider. Türklüğe düşman olunur. ... için de bir birine dayanışma yapmalıyız diyerek sineye çekilir bunlar ve şikayet dahi edilmez. Yani yetişmez bize yaparlar ay demeye hakkımız bile yoktur. Öyle bir korkutulmuşuz ki bize işgence ederler, derilerimizi soyarlar, biz ihh bile diyemeyiz.

Amerika Birleşik Devletlerinde olsa orda da mahkemeler vardır süratle karar verecek şekilde oluşturulmuşlardır yeterli sayıda hakim, yeterli sayıda mahkeme ve süratle karar alma mekanizmaları oluşturulmuştur. Orda da bir zenci. Farzedelim ki bizde de var zenci, çingene de var. Farzedelim ki çingene geldi. Karşıdaki Bedevi Pastahanesine ama Bedevi Pasthanesindeki adam dedi ki bunun kıyafeti yaramaz, rengi de yaramaz atın kendisini almayın içeriye.

Ne yapacaktır bu çingene veya zenci? Gideceği bir yer, şikayet edeceği bir merci yoktur. Anayasamızda da ırk ayırımı yoktur. Nasıl yoktur? Adamı pastahaneye sokmadılar. bakın aranızda bakalım kaç tane çingene kaç tane zenci bir devlet örgütüne girebilmekte terfi edebilmektedir? Eski bir gelenek olarak polis haricinde başka bir yerde, görmek olanağı yoktur. Bu şovenizm de içimizde bulunur. Ama bu konularda müracaat edildiğinde davayı görececek bir mahkeme bulunmaz ve kimse de bu şovenizme, bu ayırıcılığa karşı bir harekete geçmez. Devlet de bunların karşısında boynu eğik olarak kalır. Amerika Birleşik Devletlerinde de, İngiltere'de de ve tabii bütün gelişmiş çağdaş hukuk devletlerinde de böyle konularla mücadele etmek için şöyle bir kabul edilmiştir. Eğer mahkemeye başvuranın başvuru konusu ile ilgili olarak gerçekten böyle bir durumu bulunduğunu gösteren herhangi birşey, gerekçesi varsa isbat yükü şikayet edendedir. Yani ayırımı yapan isbat etmek mecburiyetindedir ayırım yapmadığını. Çünkü bugün örneğin bir münhal açıldı ve bir yeni Kıbrıs partili veya başka bir muhalif partili müracaat etti.

Veya bir Türkiyeli müracaat etti diyelim, çünkü Türkiye-
lilere karşı da bu devletin önemli bir kesiminde ayırım
yapılmaktadır. Bunlardan birisi müracaat etti, bu kategori-
lerden birisi farzedelim ve reddedildi. İspat edebilir
mi ki diğerleri kendisinden daha iyidir, daha iyi değildir ve kendisi
buna layıktır. Edemez. Kendisinin işi yapamadığını
ispat etmek yükümü devlete aittir veyahut da işverene
aittir. İşveren ispat etmek mecburiyetindedir o kişinin
o işi yapmaya ehil olmadığını. Bunu yasal kurum olarak
çağdaş devletler, hukuk devletleri getirmişlerdirler ve
dediğim gibi başvuracağı mahkemeler de serbesttir ve bu
davaları görebilirler, vakitleri vardır. Öyle dört yıl
sonraya, beş yıl sonraya davalarınız kalmaz. Çünkü dört
yıl sonra, beş yıl sonra siz zaten vazgeçersiniz bu davala-
rın sonucunu almaktan. Mahkemelerimiz, bu kuralları kabul
etmek, bu kuralların kendi yetkilerinden olanları en azından
bugünden uygulamak ve bizim de vazifemizdir bu konuda
yasalar geçirmek. Uluslararası Çalışma Örgütü'nün zorunlu
olarak kabul ettiği yasaları da onaylamak mecburiyetindeyiz.
Ben bir milletvekili, ama muhalif bir milletvekili, 1975'ten
beri Mecliste çalışmaktayım. Bugün oldu tek bir yasa
önerim görüşüldü. Bugün oldu tek bir yasa önerim görüşüldü.
Anayasa diyor ki milletvekillerinin yasa önerme hakları vardır.
Ne demek yani yasayı önerirsiniz ve rafa kaldırılır mı?
Benim hakkı bu mu? Hayır, benim hakkım yasa önermek, o yasayı
görüştürmek, evet veya hayır diye oylattırmak. Yasa
önerme hakkım budur. Bunları içerir. Halbuki benim bu
hakkım tek bir defa riayet gördü. O da nasıl oldu? Hükümet
de benim yasamın bir kopyasını Meclise sundu ve ikisini
birleştirilerek görüştü ve ancak o zaman benim yasam
görüşülebildi. Bana karşı ayırım yapıyor bu devlet ve
ben bile başımı vuracak duvar bulamamaktayım. Ayırım,
bizim iliklerimize işlemiştir. Hangi gün gazeteyi açarsak
mutlaka bir şikayet görürüz. Ya politik bir ayırım, ya
kayıрма. Falanı kayırdılar, filanı kayırdılar diye.
Ayırımın bir başka türü de kayırmaktır ve kayırma yaygın
bir baskı yaratan bir kayırmadır. Dehşet yaratan bir
kayırmadır. Çocuğunun bir işe alınmayacağını gören bir

babanın, bir annenin, ebeveynin yaşadığı korkudan daha korkunç bir korku yoktur. Aşağılayıcı, miskinleştirici bir korkudur. Düşünmeyi unutturan, konuşmayı yasaklayan bir korkudur. Bunlara karşı mücadele edecek yasaları getirmek ve kesinlikle yansız olan bir devlet değil, ayırımı karşı mücadelede yan tutan, taraf olan, mücadele eden bir devlet yaratmak mecburiyetindeyiz. Ne yazık ki mahkemelerimizin mevzuatı bu bakımdan çok geridir ve bu yasaları geçirmek mecburiyetindeyiz. Bir gün dedim ki, farzedin ki bir berber dükkanınız var ve bir çırak ararsınız. Yazdınız cama; "berber çırağı aranıyor" ve ben dedim ki ben yapabilirim bu işi. Siz de dediniz ki, "yok ben sizi almayacağım çünkü yeğenimin oğlu da müracaat etti onu alacağım." Hakkınız yoktur böyle birşeyi söylemeye dedim. Benim tazminat alma hakkım doğar.

Hayır efendim dükkan benim değil mi? Genel reaksiyon bu oldu. O kadar bu konularda cahiliz ki anlatılanı kapsamı ile idrak edip de değerlendirilmekten bile yoksunuz. Çağdaşlığın daha çok uzağındayız. Çağ atlayacakmışız. hikaye. Biz çağın gerisine, gerisine gitmekteyiz.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Mahkemeler bu bakımdan dediğim gibi mevzuat olarak da çok zayıftır. Kültür olarak da çok zayıftır. Çağdaş yargı unsurları da mahkemelerimiz bulup değerlendirmede yeterli değildir. Kitaplıkları yoktur, eğitim olanakları yoktur, birbirlerinden yararlanma olanakları da yoktur. Öyle bir hale de geldi ki ne yazık ki Anayasamızın yazılışı sırasında yaptığımız bir hata da buna destek olduk. Anayasanın o ilgili maddesini ben önerdim. Dedim ki bu mahkemelerin çalışmalarını değerlendirecek olan Yüksek Adliye Kuruludur. Yüksek Adliye Kurulu bu konularda yetkili olduğuna göre bu yetkilerin ne olduğunu tanımlayalım, biraz açalım, anlasınlar görevlerinin ne olduğunu. Ve bu anlayışla kendilerinden Kamuoyunun hesap soracağını bildirelim. Çünkü mahkemelerden kimse hesap soramaz. Tamamen bağımsızdırlar. Kamuoyu hesap soracaktır, bunu kendilerine anlatmamız gerekir dedim ve açan, bu yetkiyi açan birtakım kurallar önerdim. Fakat, ne yazık ki Yüksek Adliye Kurulunun görüşü diye Yüksek Adliye Kurulunda görüşülen bir görüş geldi komiteye ve bizim muhalif milletvekili olmamız nedeni ile önerimiz değiştirildi. Birkaç hakime verilmesini öngördüğüm yetkiler Yüksek Adliye Kuruluna verildi. Şimdi en ufak düzenleyici bir yetki için Yüksek Adliye Kuruluna başvurmak ve onların kararlarını uygulamak

zorunluluğu ortaya çıktı. Böylece her hakim yalnız kararlarından bağımsız olmaktan çıktı. İş yapıp, iş yapmamakta bağımsız hale geldi. Bakıyoruz, bir hakim, ayda 6 dava görüyor, başka bir hakim günde 20 dava görüyor. Tabii ki bir sürü ufak dava vardır çünkü ara yerde. 20 dava görüyor. 2 hakim de terazide aynı ağırlıktadır. Böyle bir değerlendirme elbette ki herşeyi bozar ve kötü... ne yazık ki yayılcı niteliktedir. Eğer iyiler seçilip desteklenmezse kötülük yayılır. "Üzüm üzümü görerek kararır" atasözümüz vardır. Dikkat edin kararırısın demiyor atasözümüz; kararır diyor. Herhalde bunu üzüntü ile de söylüyor. Çünkü hepsimiz kararacak değiliz. Hepsimiz kötüleşecek değiliz. Bizim niyetimiz bu değil. Ama ne yazık ki Üzüm Üzümlü görerek de kararmaktadır. Zaten yaygın olan da bu, Üzüm Üzümlü görerek kararıyor. Yavaş, yavaş kararıyoruz ve dediğim gibi 1963'ün de 100 yıl gerisin gidiyoruz her bakımdan. Bu durum değiştirilmelidir. Bunu konuştuk bazı yargıçlarla. Üzüntülerini belirttiler. Ve genellikle de beni sorumlu gördüklerini anladım. Ama ben gene de kendilerine sizin Adliye Kurulundan gelen Karar nedeni ile bu değiştirildi demedim. Yani bundan dolayı bir menfaat sağlamaya da kalkmadım. Tam tersine dedim ki peki ne yapılabilir? Hiçbir şey yapılamaz dediler bana.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yargıçların da umudu kırılmıştır. Onlar da yenilen horoz gibi artık güreşmekten vazgeçtiler. Ne varsa onu vazgeçilmez bir şey olarak gördüler, bunu kıracak kimse yok diyen onların da gönlü kırıldı ve onlar da umutlarını yitirdiler. Ne olacak bu gidişin sonu? Bir an önce bunun çaresini bulmak zorundayız. Anayasanın bu ilgili kuralı biraz değiştirilmelidir. Ve Yüksek Adliye Kurulunun yetkileri ile Yüksek Adliye Kurulunun Yürütme Organı şeklinde çalışacak olan Başhakimliği birbirinden ayırmak ve görevlerini belirtmek mecburiyetindedir. Aksi halde Yargı Organı gelişmemeye mahkum olmuştur. Ve Üzüm Üzümlü

görerek, karararak daha da kötüye gidecektir. Bu nedenledir ki bugün bakarız hakimler Ünlü, anlı şanlı kaçakçılarla kahvelerde tavla oynarlar rahatça. Rahatça hakimler ticaret yapabilirler Avukatın bile ticaret yapma yasaktır, hakimler ticarete başladılar. Bunların rahatça yapılabilmesinin nedenleri ne yazık ki bunlardır. Üzüm Üzümlü görerek sürekli kararmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; mahkemelerin güzel bir geleneği daha vardır. Bir dava sırasında ortaya birçok hususlar çıkar. Bir dava tek başına tamamen soyutlanmış bir olay değildir. Genellikle toplumu ve devlet yönetimini ilgilendiren hususlar ortaya çıkar. Örneğin, bir kaza davası olur, bir doktor gelir ve tanıklıkta bulunur. Sorarlar; ne oldu bu kazanın sonucunda hastanıza? Şöyle bir yaralanma vesaire geçirdi ve bu şekilde zararlar oldu kendisine diye bilirkişi olarak tanıklık yapar.

1967'de mahkemede böyle birşey olduğunda hakim şunu tesbit etti. Bu doktor izin almadan geldi ve tanıklık yaptı. Sigorta getirdi kendisini, sigortadan yüklü bir ödenek alacak. Onun için izin alma gereğini bile duymadan geldi ve tanıklık yapıyor. Halbuki kamu görevlisidir. Yasalarımıza göre kamu görevlisi izin alacak, o günlük yevmiyesine ise o tespit edilecek ve o devlet hazinesine yatırılacak. Çünkü doktorun 24 saati devlet tarafından satın alınmıştır. İpoteklidir. Sekiz saat çalışacak veya yedi buçuk küsur saat çalışacak, geri kalan zaman zarfında dinlenecek, dinlenmesi lazımdır. Aksi halde o insandan yarar gelmez. Özel şirketler çalışanlara bile başka yerde çalışma müsaadesi vermez. Onun için bu kural uygulanmalı ve bizim yasalarımız diyor ki bir kamu görevlisi mahkemelerde tanıklık yapacaksa onun yevmiyesi saptanacak, yevmiyesi maliyeye yatırılacak ve o tanık herhangi bir ücret alamayacak. Halbuki doktorlarımız sigortalardan kapacakları büyük paralar uğruna gelirler, tanıklık yaparlar ve ne yazık ki birçok olayda da gördüğümüz gibi doktorlar sigortanın menfaatine veyahut da hastanın menfaatine, şikayetçinin menfaatine görüşler bildirirler ve tıp ilmi de rezil olur. Çünkü söylediklerinin altı üstünü tutmaz ve sakat teşhislerde bulunurlar. Bunu hakim saptayınca ne yapmalı?

Hakim derhal bunu bakanlığa bildirdi ve o doktor hakkında işlem yapıldı. Hakim Plümer, Sağlık Bakanı, Manyera bizim geçmişimiz budur. Bizim anlayışımızın geçmişi budur. Bugün ise neler olmaktadır. Bugün ise bir katil zanlısını bir cerrah muayene eder ve der ki psikolijik durumu hapisanede kalmasına elvermemektedir ve bunu mahkeme kabul eder ve katil zanlısı hastanede misafir edilir. Nasıl kabul edebilirsin? Kimden izin aldı geldi bu tanıklık yapıyor. Hiç bu sorular sorulmaz. Birçok şey birden o davada ortaya çıkmaktadır. Ama devletimiz eli kolu bağlı, yargı makamı da oturmakta bir sonuç alınmamaktadır. Doktorlarımız izin alma ihtiyacını hissetmezler. Sigorta davaları alırlar çatır çatır ve paralar alırlar. Bu Mecliste beş yıldır tekrar ederim. Yine tekrar edeceğim. Açın statistikleri, açın kayıtları bakın. Bir trafik kazası olduğunda falan polis o trafik davasına bakmışsa, geldiyse ekiple beraber falan avukata gidiyor o dava.

Ve o avukat mahkemeye gittiğinde de genellikle karşısında falan hakim bulunuyor ve tabii o avukatın müşterisinin lehine sonuçlanıyor. Neden bu kadar çok tesadüf oluyor, neden? Hukukumuzda da herşey vardır. Çevre şahadeti olanağı vardır. Çevre şahadeti vardır bu konuda. Bu çevre şahadetine dayanarak bunlar tesbit edilmeli ve bunlar hakkında işlem yapılmalıdır. Soruyorum, bilgi istiyorum. Çıkarın bunları ortaya diyorum ve dava edin, açın davaları ve bunlar cezalandırılsın. Bu yozlaşma bu corruption kalksın bu ülkeden. Hiç kimsenin aldıracağı yok. Mahkemede de bunlar birer birer ortaya çıkmakta hakimler avukatlar kahve köşelerinde bunları anlatmakta, ama yapacak hiçbir şey bulmamaktadır. Herkesin eli kolu bağlıdır bu hususta.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu konular her ülkede ortaya çıkar, ama çağdaş hukuk devletlerinde, etkin yönetimlerin bulunduğu ülkelerde sürekli radyo, televizyon ve basın haberlerinde bunlarla yapılan mücadeleler anlatılır; yakalananlar anlatılır; cezalandırılanlar anlatılır. Bizde var mı öyle bir şey? Bizde öyle şey yoktur. Bilmem nerden geldiğini bir türlü tespit edemediğim bir gelenek var. Ahmet, Mehmet isminde bir şahıs ev açmış veya dükkan açmış. Yani hırsızlık için girmiş. Bir de tabirimiz var Kıbrısca ev açmış deriz.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) -
House Break.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Evet. Girmiş eve bakarsınız Ahmet, Mehmet, adı şanı ile bilgi verir polisten. Bilgi sahibi olursunuz. Ama falan bir tüccarda, falan yerde bazan söylerler şehirde falan kasabada, bir, bir tüccarın iş yerinde 300 kutu bozulmuş mal bulundu ve yok edildi.

Kaç kişi yedi, kaç kişi zehirlendi, kaç kişi bunun acısını çekti, kaç kişi de dolandırıldı? O tüccarın adı yoktur orta yerde. Tüccar bazan A.B diye bir iki baş harfi verilir biter gider.

Yaygın bir gümrük olayı oldu soygunlar milyarlara vardı. Bir iş adamı böyle böyle işler yapmıştır. İş adamının adı yok. Bir demokratik ülkede, bir çağdaş, etkin demokratik ülkede bunlara karşı en iyi mücadele kamuoyu aracılığı ile verilir. Ama bu kamuoyu aracılığı ile verilen mücadeleye kamuoyunun katılması için hiçbir olanak tanınmaz. Nerde böyle bir baldırı çıplak hırsızlık yapar onun adı manşettedir. Ona göre mücadeledir. Ama bütün halkı soyanlar mutabek kişilerdirler, başarılı kişilerdir onlar Onlar gemileri batsa da kendilerini kurtardılar, kaptandırlar. Gemisini kurtaran kaptan değil bunlar. Gemiyi batırıldığı için kaptan olanlar da var. Onlar, aramızda cepleri para dolu, saygıdeğer insanlardırlar ve hayatlarını rahatca sürdürebilirler. Ne yazık ki bu gelenek yıkılmalıdır. Bu gelenek aramızda hala daha ... bu gelenek yıkılmalıdır. Ve esas bunların isimleri yayımlanmalıdır, bunları bilmeliyiz. Kimdir bu işleri yapanlar? Kimdir gümrüğü kevgire çevirenler, kimdir kırmızı boya katıp da vicik vicik yağları kıymalara karıştırıp satanlar. Kırmızı boya yasak, ette kullanılamaz. Kıyma yapılırken bu kullanılmış yasaklandığı halde ve et içerisinde %30'dan az yağ olması kuralı çiğnenmiş. Bunu alan bir yığın insan kollesterolu varsa kollesteroluna kollesterol eklemiş damar sertliği tahliyatını daha fazla artırmışız, ondan sonra bir yapım da tabii tatsız şey yemekten dolayı rahatsızlanmış ve saire ve saire. Bir sürü paralar kaybetmişiz. Bu beyefendinin adı ortada yoktur. Onu kimse bilmemelidir. Böyle şeylere isim vermemek gerekmektedir.

NACİ T. USAR (Devamla)- Ticaret itibarı sarsılmasın diye.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Ticari itibar işte maalesef bizde budur. Bak adam kendini kurtardı. Gemi battı, yaramazdı, gemi battı ama kendi kurtuldu, aferin kaptan oldu bu. ... gemiyi kurtarıdır kaptan. Bizde ise kendini kurtaran kaptan oldu.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bunlara karşı mücadelenin en önemli aracı savcılıktır. Savcılığın resen hareket etme yetkisi vardır. Resen. Yani kendiliğinden. kendisi doğrudan doğruya harekete geçebilir.

Bir gazetede bir haber yayınlandı. Resmi mühür alındı, zarfların üzerine vuruldu, yüzlerce zarfın üzerine vuruldu, tarihleri değiştirilerek. 20 Temmuz 1974 tarihi yapıldı zarflara vuruldu ve Girne postanesinin müdürü kullanıldı.

Girne'de güya 20 Temmuz 1974'te Türk postası vardı ve kullandı o mühür gibi, ilk gün zarfları üzerine pat pat bu mühürler vuruldu. Gazetelerde yayınlandı bu fotokopileri ile yayınlandı. İşte postahane mühürü alındı, tarihi değiştirildi, hile yapıldı. Hileye açık, çünkü 20 Temmuz 1974'te Girne'de Türk postanesi diye birşey yoktu. Açık hile.

Ne yapıyorsunuz dedim Savcılığa. E, Sayın Durduran yazılı olarak şikayet ederseniz icabına bakarız. Tabii icabına ne şekilde bakılacağı hakkında da bir garanti yok. Dedim ben niye yazılı söyleyim? Sizin görevinizdir, siz resen, kendiliğinden hareket ederek bunlara karşı mücadele etmekle görevlisiniz, görevinizi yapın dedim kendisine. Siz yapmazsanız bu görevinizi benim yazılı vermemin de bir manası olmadığını ben iyi bilirim dedim ve bu konu hâlâ daha açıktır. Hiçbir görevli hakkında araştırma yapılmamıştır. Kimse cezalandırılmamıştır. O sahte mühürlü zarflar da bir yığın yerli ve yabancıya satılmıştır.

Devam, BRT'deki yolsuzluklar, açık bir şekilde bu Meclis de onayladı bunu dedi ki, usulsüzlük yapılmıştır. Anayasal kurumumuza gölge düşürülmüştür. Meclis bile rapor aldı ve bu konuda. Sonuç? Sonuç yine yok. Herkes müteber kişi olarak aramızda gezmektedir, soyulan halktır.

Dahası bir bomba atıldı bizim evin önüne. Bütün civarın camları indi aşağıya. Bir kaç milyon da biz masraf yaptık. Ne oldu? Sonuç Nedir? Dedik doğrudan gidelim şikayet edelim. Doğrudan gittik şikayet ettik.. Resen harekete geçti mi? Geçmedi mi? Bilmiyor mu Savcılık dedim kendi kendime. Gidelim müracaat edelim. Bu müracaatım bir defa değil, bir kaç defa oldu. Örneğin süt yolsuzluğu oldu. Süt toplayan adam bin okka süt topladı, on bin okka diye götürüp teslim etti. Belli ki o toplayan da içerdeki de bu işi ayarlamaktadır. Çünkü sütlerimiz besleyici değildir diye rapor çıktığında; hakaret. Efendim ne münasebet asla falan dediler. Halbuki ben de gayet iyi biliyorum ki sütlere su karıştırılmaktadır. %50'ye kadar da çıkmaktadır zaman zaman bu su. Sütlere su karıştırılmaktadır. İstanbul Valisi bir zamanlar topladı sütçüleri ve yemin ettirdiydi. %50'den fazla su karıştırmayın diye. Zannederim bizim de yapmamız gerekecek artık. Açıktır bu yapılmaktadır. Hatta gerekli olarak da görülmektedir. Pastörize süt döneminde bunu bizzet bana yapanlar anlattılar. "%50 su katıyoruz, gereklidir" dediler. "Çünkü buharlaşma vesaire dolayısıyla bir miktarı zaten suyun uçacak, e, katı madde oranları da yüksektir, biraz düşürmekte hiç sakınca yoktur."

diyerek pastörize sütte %50'ye kadar su kattıklarını bizzat ben kulaklarımla duydum bunu, kimseden bir şey dinlemeye muhtaç değilim.

NACI T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Onun için susadığımızda canımız süt çekerdi.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Güzel bir sudur o süt. Bunu ben yaşadım. Onun için bu gibi dalavereleri saklamak kolaydır.. Yani bin okka alırsınız, onbin okka diye kayda geçirir, ödeme yaparsınız, aradaki dokuz bin varkı da bölüşürsünüz. Bunu su ile tamamlarsınız olur gider, kimse de bu hesapların içerisinde çıkamaz. Şikâyetle bulunduk, dedik ki filan, filan gün, filan köyden bu kadar süt topladığı hakkında kayıt tuttu, bu kadar para aldı. Falan gün böyle yaptı, falan gün böyle yaptı, falan gün böyle yaptı diye bir hafta içerisinde bölgedeki toplam sütleri kendisi olsa bu kadar süt toplayamayacak, bunu da kanıtlayacak şekilde bilgi verdik. Ne oldu? Sonuçta Sayıştay acaba yetkili midir gitsin araştırsın diye bir haber gördük gazetede. Gazetede Sayıştay dedi ki, benimle ne ilgisi var? Sayıştayla ne ilgisi var bu işin? Hiçbir ilgisi yok bu işin sayıştayla. O mu baksın bu mu baksın dediler, ara yerde dava kararı gitti. Herhalde bu iş daha ustalıkla bir şekilde, daha büyük boyutta devam etmektedir. Üzüm üzüm bakarak kararı, ham hum şarolop devam ediyor. Aynı şekilde bu olayda yine öyle oldu. Gittik gösterdik, bu zarfı yolladılar bizim bütün üyelerimize, bu adamın adresi yenidir, Kıbrıs'ta adres bulmak hemen hemen olanaksızdır çünkü sokakların adını bilen insan çok azdır. Kim bilir komşusunun sokağının adını? Biz bir yeri tarif edeceksek, deriz ki; git falanın evinden, dön sola, üç sokak sonra kenarda bir apartman göreceksin, ondan sonra bahçeli bir evdir. Bizim tanımımız böyledir. Filan sokaktı demeyiz.

Derseniz zaten bulamazsınız, sokak ismi ile bir yeri gerek sokakta dolananlara da sorsanız bilen yoktur. E, haritamız bu turistik memlekette olması gerekir ama bir haritamız da yoktur. Harita isteyen varsa Rum tarafına müracaat etmelidir, bir harita bulmak için. Havanlar atarken bile Rum tarafında basılan hatıraları kullandık biz. Ama onların da isimlerini hepsini değiştirdik, onlarla da bulmamız imkânı kalmadı artık. Bir yığın da sokak icat ettik, yaydık böyle, kentimizi, kent olmaktan çıkardık. Bu kasabayı büyük bir köy haline getirdik. Her dağ başında bir sosyal konut gurubu adı sosyal, sosyal çevreden uzak, sosyal konut grubu. Nasıl olabilir? Biz beceririz yaptık. Her dağ başında da bir zenginın şatosu oturuyor orda. Burda bulmana olanak yoktur. Nasıl oluyor da yeni taşıdığı böyle ucra bir yerdeki bir öyemizin dahi adresi bulunuyor ve kendisine mektup gönderiliyor? Demek ki bu işleri Bakanlığında verildi. İçişleri Bakanlığı ben vermedim diyor. İçişleri Bakanlığında memur vermediyse, İçişleri Bakanlığı ~~hemen~~ bu tehlikeli partinin listesini güvenlik kuvvetlerine vermiş bu. Demek ki Güvenlik Kuvvetlerinden birisi verdi. E, Güvenlik Kuvvetlerinin elinde de patlayıcılar var zaten. İçişleri Bakanlığında patlayıcı yok. Maşallah onun güvenlik kuvvetleri ile bir alakası yok Başbakanlığa bağlıdır o. Kimi bağımsız kılmak istersek Kıbrıslı bir makamdan, başbakanlığa bağlıyoruz zaten. Allâha bağlanmış gibi bir şey. Nasıl bulabildi bu adresleri bir? ikincisi, bu zarflar piyasada yok. Yalnız postada ilkgün zarfı olarak kullanılmaktadır. E, daha ne delil istersiniz yani yurttaştan. Kimin bu işi tezgahladığı aşikârdır, karşımızda. Gittik derdimizi anlattık. E, ne yapalım, işte bizim yetkimiz var mı acaba- Bizim yetkimizse polise bildiririz. Polis ne yapar acaba? Polis de herhalde kumandanlığa sorar, kumandanlık ne der acaba? O da bombayı atana sorsun bari ne yapacağını ve birlikte karar versinler. O anda herkesin eli bağlandı, yapılacak hiçbir şey yok bizim makamların elinde, herkes yetkisiz ve görevsiz.

iki paralık bir kâğıdı direğe asmaya kalkarsınız, ekipler gelir sizi hemen toparlar. Aynı anda fark ederler bu işi. Hemen yakalarlar sizi. Bir miting düzenlemeye kalkarsınız bir yerde. Duyurmakta açize düşersiniz. Çünkü gazetelerin çoğunluğu ambargo koyar. Hepsi bir tarafı tutar zaten, belli. Ambargo koyar, sınırlı şahıslara ancak haber verebilirsiniz. Bir de bakarsınız, sizin toplayabileceğiniz kişilerden daha kalabalık bir polis ordusu etrafı sarar. O anda hepsi hazır ve nazırdır. Hemenden harekete geçerler zaten. Kendiliklerinden böyle Bunların kokusunu alırlar, koştururlar, hızlı bir şekilde bu işi hallederler. Bu işe gelince herkesin eli kolu bağlı oldu, yetkili bir makam bulamadık ve vazgeçtik bu işten. Ama nereden vazgeçtik? İşte bunlardan, yardım istemekten vazgeçtik.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; böyle Savcılık çalışması olmaz. Sayıcı dediğiniz, resen harekete geçerek corruption'ın her türü ile, yozlaşmanın her türü ile sürekli mücadele içerisinde olmalı ve dediği de yerine gelmelidir. Anayasamız, polise bildirme hakkı, izleme ve yönlendirme hakkı vermektedir Savcılığa. Ama polis, askere bağlı, ne yapalım diye boyun bükerek birçok davalarda etkisizlik beyan edilmektedir.

Bunun yanında, başka gerçekleri de görüyoruz biz. Beyefendi evinden kiracıyı çıkaramaz. Bir bakarsınız, hemen polis gelir, adamı paldır küldür sokağa atar. O konuda polis yetkili görür kendisini. Başka bir olay. Ev yıkılacaktır diye karar alınır. Gene de onu çıkaracak kimse bulunmaz. Yasa, birine göre görev verir, öteki olaya göre görev vermez polise. Gel de bunun içinden çık.

Girne'de bir olay oldu. Adamın bulunmadığı zamanda, işgalinde bulundurduğu eve birisi kapıyı kırarak girdi, eşyalarını da aldı attı sokağa ve yerleşti. Gitti polise şikâyet etti. "Beni attılar sokağa, eşyalarımı attılar ben olmadığım bir sırada, içine girdiler." "Kim? Hemen şimdi onun hakkında gelelim. Nerededir?" "Adres bu, falan." "Sen hiç merak etme, bu işi hallederiz." "E, yalnız bir

saniye söyleyeyim. Bu bir polis onbaşısıdır." "Ha! Dur bakalım, bizim yetkimiz var mıydı acaba atmaya. Çünkü orasını artık o adam girmiş içeriye işgal etmiş. Yani kanuni şadır olmuş. Yani kanunu kiracı gibi birşey olmuş orada. Onun için onu, zannedersenem atmamız için mahkeme kararı gereklidir." Onun için hemen mahkeme kararı gerekli oldu. Şikâyet edin, buyur, nereye şikâyet edeceksiniz? Bunlar yaşadığımız gerçeklerdir ve ayırım, gözümüzün önünde açık bir şekilde durmaktadır. Bunların çaresini bulacağına inandığımız Savcılıksa, bu haberler karşısında kulakları sağır, durmaktadır ve mücadele etmemektedir. Savcılığın bu tavırlarını değiştirmesi gereklidir. Ama Savcılığa seslenemiyoruz artık. Ben bu corruption'ı reddederim ve kısa vadeli çıkarlar uğruna bu corruption'dan menfaat sağlamaya çalışanlara değil, bunun evlâtlarının menfaatine olmadığını da anlatıp, Ülkemizin her tarafında kanserojen maddeler, artan trafik kazaları, artan sağlıksız çevreler, artan hırsızlık, soygunluk vakaları dolayısıyla, hayatının bile güvende olmadığını görecektir olan insanlara sesleniyorum. Kendi başınıza hareket etmek mecburiyetindesiniz. Harekete geçin, mücadele edin. Bu mücadele yer yer başarı kazandıkça, destek bulacak ve bu kısır döngünün kader olmadığı anlaşılacak ve ancak o şekilde tasfiye edilebilecektir. Başka çaresi yoktur. Bazılarımız zannettik ki biz dokunulmazız. Ne yazık ki gene o üzüntü verici olayı örnek göstereceğim.

Sayın bir eski Başbakanımız ile bir resepsiyonda karşılaştık ve acı acı konuşmaya başladık. Dedim ki: "Beyefendi, siz bir eski Başbakansınız. İsminiz herkesçe bilinmektedir. Bir yığın ilişkiniz olmuştur yöneticilerle. Dolayısıyla o yöneticiler sizin hatırinizi kırmazlar. Her yerde sizi desteklerler. Dolayısıyla siz bir tür dokunulmaz oldunuz.

Biraz da geliriniz yüksek sınıftansanız dolayısıyla kendinizi güvende görebilirsiniz. Ama bu gücümüzü mücadele etmek için kullanmak ve sizi desteklediğine inandığınız o kişilerle de mücadele etmek mecburiyetindesiniz. Çünkü ne demiş atalarımız? "Suratına vurmuşlar ay arkam" demiş. E, böyle arkası olanlar herhalde corruption'dan batar ve biz de battık. Arkam dediğinde eğer size menfaat sağlayan biri varsa arkanızda, o menfaati sağlayan size sağladığı menfaatla menfaatlerin almasını kazanmaktadır. Ona karşı mücadele senin görevindir. Bunu kabul etmek mecburiyetindeyiz ve dedim ki bugün daha o zamandan konuştuğum zamandan bu işlerin farkındaydık, hormonlarla ilgili görüşmeleri yaptık. Herkes hormonların tehditi altında yaşamaktadır, kimyasal ilaçların tehditi altında yaşamaktadır. Yollar yol olma halinden çıktı, kaldırım kalmadı. Yayanın nerden geçeceği belli değildir. Dört tekerlek bulup üzerine binen ben kaptan diyor. Gemi batsa da umurunda değil, kendi kurtuldu artık. Onun için asfalt yollar yapıyoruz. O da yüzümüze gözümüze benziyor ama her ne ise yine asfalt yollar yapıyoruz. Bulamayan kimdir? Bulamayan fakir yaya gidecek nerden yürüsün? Buyurun bu Meclisin önünden bile geçemez Köşebaşında bir dikenli ağaç, kaldırım olan bu yerde bile kaldırım kesmektedir. Beyefendiler benim malım olan kaldırıma saksılar koydular, çok meraklıymışlar güzelliğe, saksılar koydular kaldırımları kestiler. Bu kaldırım benim, yasa diyor ki sen buraya bina yapacaksın, bina planı yapılacak burası kaldırım olarak ayrılacak. Bu kaldırım da Lefkoşa ahalisindedir. Ben de Lefkoşa ahalisinden birisi olarak bu kaldırım bana ait. Adam geliyor uzun uzun saksıları koyuyor, buyurun da geçin. Ne yapalım? Hiçbir şey. Siz de buyurun dedim o eski Başbakanı siz de bu tehditlerin altında yaşıyorsunuz. Dört tekerlek buldunuz geziyorsunuz. Suratınıza vursalar "ay arkam" diyorsunuz, vaziyet tamam, dokunulmazlaştınız ama ne oldu ne kala.

Sigara içenler arasında ölüm oranı, sigara içmeyenlere nazaran üç kat. Sigara içmeyin. derler hemen, Aklın verdiği sonuç bu. Onun için sigara içenler ölüm tehlikesini kabul ederler. Maalesef böyle oranlarla bugün sağlık önlemleri alınmaktadır her şey bir istatistiğe bağlanmaktadır. Eğer bir ülkede trafik kazaları artmışsa siz de bundan kurtulamazsınız, istediğiniz kadar arkalı olunuz ve nitekim maalesef bir eski Başbakanımız bu konuşmamızdan bir hafta sonra trafik kazasına kurban gitti. Hiç kimse kendini bundan mahzun hissetmesin. Bu ülkede bu altyapı çökerken, hukukun altyapısı, yönetimin altyapısı ve fiziki altyapı çökerken kendini emniyette, güvende görmesin. Bundan hepsimiz kaptanlar da dahil olmak üzere etkileneceğiz. Gemi battığında her açığız de kaptan olamıyor, kurtulamıyor, bunu da bilelim. Bunlara karşı mücadelenin en büyük araçlardan olan Savcılık, bu konuda suskun kalmamalıdır. Polis, polis de suskun kalmamalıdır. Polisin görevleri ne oldu- Ne oldu polisin görevlerine? Eskiden, yasaların tanımladığı bütün suçlar hakkında polis resen harekete geçer ve kamu yararın savunurdu. Şimdi trafik konusunda polisi bulursunuz. Halletti mi trafiği? Halletmedi.

Çünkü, görevlerinin farkına varmayan polis örgütü, trafik konusunda da elbette ki yetersiz kalacaktır ve kaldı. Hırsızlıklar, soygunluklar konusunda, onda da yetersiz kaldı. Artan suç oranlarına karşısında polisin eli kolu bağlıdır. Ve hatta polis kendini artık görevsiz saymaktadır. Gazetede haber çıkar. Bu adam benden para aldı. Haksız yere para aldı. İsmi ile, cismi ile yayınlanır. Ne polis uğrar, ne Savcılık bakar. Halbuki bu ülkede polis, mali konularda da, her türlü suç konularında da kendiliğinden harekete geçip bu konularda dava açabilir.

Şimdi ben sorarım. Toprak Ürünleri Kurumunda bir yolsuzluk olduğunu varsayalım, ki Meclis tutanakları da mevcut. Bir yolsuzluk var Toprak Ürünleri Kurumunda. Hangi polis, bu yolsuzluğu araştırabilecek şekilde yetiştirilmiştir. Hangi polis? Hangi polis bilir bu konuda soru sormayı ve böyle birşeyi değerlendirmeyi? Alınız Meclis Araştırması istenen konulardan örnekleri. Belgelerle kanıtlanıyor ki, şu konuda devletin bir organı, ihaleye çıkmadan harcama yapmıştır. İhaleye çıkmadan harcama nasıl yapılabilir? Hangi polis gelecek, bu konuda ihaleye çıkılması mecburiyeti olduğunu araştırabilecek, değerlendirebilecek, hangi polis bu konuda dava açılması sırasında hangi delillerin, nasıl toplanacağını bilecek ve bunları dava açıp da cezalandırabilecek, kamunun çıkarlarını savunabilecek böyle bir şey yok.

Ansızdan bir arkadaşımın kitaplarını topladılar. Delil diye yığıldılar polisin bir odasına. Kitaplar onlara bakar, onlar kitaplara bakar. Orada, hem de tarihi değerleri de olan evrensel kültür taşıyan kitaplar ve İngilizce. Bu kitabın nesini okuyacak, nesini değerlendirecek ve hangi suçu bulacak bunun içerisinden ve dava açacak da vesaire, vesaire. Ama o ona bakar, o ona bakar. Ne bakıyorsun kardeş? Sen bunu okuyamazsın, sen bunu değerlendiremezsin. Yapacağın birşey yok. Ama emir aldı. Bir süre bu

iş i sürdür eceğ iz. O içeride olacak, bu iş i de biz sürdür eceğ iz. Hakime de daha delil araştı rmaktayız diyeceğ iz, içeride kalmasında yarar vardır. O kalacak içeride ve cezalandır ılmış olacaktır. Yani insanı, daha suçlu olmadığı zamanda, ç ünkü Anayasamız diyor ki, kanıtlanmadıkça suçlu olduğu, suçsuzdur. Daha suçlu olmadığı zamanda polis cezalandı rmaktadır. Asker, polise emrediyor, cezalandır bunu, o da alıyor, içeri atıyor. 3 gün tutukluluk, 7 gün daha tutukluluk, 3 gün daha tutukluluk ve böylece cezalandır ılmış oluyor kendisini. İçeride başka birşeyler yapmadılar, görmedik bu konular da, ama içeride de herşey de olabilir. Bunlar da yapılabilir. İş o kadar ileri gitti. Baktık Baro ile Savcılık yazışıyor. Baronun avukatları talep ediyor. O olay başka bir olay. Olayla ilgili birşey söylemiyorum. Ç ünkü o olayda avukatın savunulması diye bir niyetim yoktur kesinlikle, böyle birşey düşünmüyorum. Ama onun dışında bir gerçek çıkıyor orta yere. Baro yazı yazıyor Savcılığa diyor ki, biz avukatlar, Anayasanın emrettiğ i şekilde, zanlıları görüp konuşamıyoruz. Gittiğ imizde diyorlar ki, daha sorgusu devam ediyor. Ne demek sorgusu devam ediyor? Bir yurttaşın avukatın yardımını almadan, herhangi bir soruya yanıt vermeye mecburiyeti yoktur. Hakkıdır, isterse der ki, avukatımı görmeden birşey söylemeyeceğ im. Bitti gitti. Sorgulayamazsınız kendisini. Onun için o içeride karar veriyor gelsin avukatım diye. Avukatı gidiyor. Sorguluyoruz daha, diyor polis kendisine.

ve zanlıyı avukat göremiyor. Bunun hakkında yazı yazıyor baro Savcılığa , Savcılık diyor ki, size daha kolaylık yapalım, ve mümkün olduğu kadar erken bir zamanda görüşmenizi sağlayalım. Bana tekrar yazı yazıyor. Anayasa diyor ki, derhal yakınlarına bildirilir ve derhal bir avukatın yardımından yararlandırılır. Anayasa açık kural koymuştur. Bunun yerine yetkili biri gider bu Anayasanın uygulanmasını istiyoruz diyor. Resmen yazılı yanıt veriyor savcılık diyor ki; hayır. Öyle bir zorunluluk yoktur, uygun gördüğümüz zaman bir anlayışlı davranarak zanlıları görmenize izin vereceğiz. Resmi bu yazılara döküldü, altında imza, mühür bunları Nerede ey devlet? Çarşaf, çarşaf gazetede yazılan bu yazılar dolayısıyla ne yaptınız? Polis hakkında bir araştırma açtırdınız mı? Polis de bir defa daha bu olayın olmaması için gerekli olanı yaptınız mı? Nerde bağımsız yargı organı, nerde Yüksek Adliye Kurulu, nerde Hukuk Dairesi oturup bunları konuşup da bunların önlenmesi için tedbirler önerdi mi, ve nerde baro? İki yazıyan bu işi kapattıktan sonra çıkan skandallarda da barodan bir ses duymadık. Askeri yargı örneği bunun en tipik örneğidir. Yeni kumandan sivilleri. herhalde görmek istemiyor. yetkili olarak çünkü açıktır, askeri yasalar geçerken de tafsiri yapıldı. Bir generali tutuklayabilmek için orgeneral olmak lâzım, bir albayı tutuklayabilmek için general olmak lâzım, bir binbaşığı tutuklayabilmek için yarbay olmak lâzım, yüzbaşığı tutuklamak için binbaşı olmak lâzım, in aşağıya çavuşu tutuklamak için yüzbaşı olmak lâzım, onu tutuklayabilmek için onbaşı olmak lâzım. Sivilli? Sivilli er bile tutuklayabilir. Yani biz siviller hiç önemli değil başbakan veya cumhurbaşkanı veya milletvekili herhangi bir er tarakından tutuklanabiliriz. Bizi buraya koydular.

RASIK KESKİNER (Girne) (Yerinden) - Hep yıldızlar.

FERDİ SABİT SOYER (Gazi Mağusa) (Yerinden) -Ayaklar içinde.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ayak içinde. Üstümüz erden başlar. Dön devşirilen bir ere bizi teslim ettiler. Böyle bir anlayışın örneği olarak, baktık ki bir çatışmadır gidiyor, askeri yargı ile asker arasında. Tabii askeri yargı olur mu, olmaz mı o ayrı bir konudur. Anayasanın çizdiği bazı şeyler vardır onu nasıl uygulayacağımız konusunda elbette ki büyük görüş ayrılıklarımız vardır arada. Biz askeri yargı vardır diye, askeri mahkemenin bu şekilde kurulmasını kabul etmek mecburiyetinde değiliz, Anayasaya aykırı olarak, genelde aykırı olarak görmekteyiz ve Anayasanın askeri yargıdaki savcılar ve hakimler için aynı sivil yargıdaki bağımsızlık öngörüldüğüne göre böyle bir mahkeme çalışmasının da olamayacağına inanmaktayım. Bunlar Anayasaya aykırı olduğunu sık, sık söylüyorum zaten onun yanında şimdi başka bir oyunla karşı karşıya geliyoruz. Bütün bu yapısına rağmen ordaki yargıçlar ve savcılar demişler ki hukuka aykırıdır bu sizin verdiğiniz emir. Ne münasebet aykırıdır benim emrim. Benim emrimi uygulayacaksınız, benim emrimin karşısında Meclisin kararlarının boynu kıldan incedir. Önce onlar er olsunlar, ondan sonra gelsinler karşıma der gibi bizim yasalarımızı hiçe sayan bir emir yayınladılar, uyun bunlara dediler. Buna karşı direniş gösterilince ve yasaya uyanlarla, önlem alanlar arasında bir ayrılık ortaya çıkınca baktık arkasından baskılar gelmeye başladı ve baskıların sonucu, bu konuda bir delil göstermeye gerek yok. Delilde var arada, delil göstermeye de gerek yok. Bakınız askeri yergıdan savcılar ve hakimler sivil yargıya geçmek için müracaatlara başladılar.

Açık bir şekilde başkanın sonucu ortaya çıktı. Bir yerde baskı olduğunu görmek mi istersiniz? Sonucuna bakın, göreceksiniz. Bu odada oksijen kalmadığını mı görmek istersiniz? Bakın patın patır düşen insanlara, oksijen kalmadığını görün. Bir yeraltı mağarasına girdiğinizde, ölü köpek görürseniz, demek ki alta çökmüş olan karbondioksit vardır, kükürt vesaire vardır. Bunlar fiziki sonuçlardır. Bu görüldü, Arkasından ne oldu? Direnen Yargının başı, Askeri Yargının başını çağırdılar makama ve dediler ki, disiplin suçu işledin. Emrimi dinlemedin, disiplin suçu işledin, dava açıyoruz hakkında ve disiplin mahkemesinde yargılanmaya başladı. Yani kendi mahkemesinde o mahkemenin başkanı yargılanmaya başladı ve bir de baktık bu sefer başka bir hakimi çağırdılar ve dediler ki, istifa et. Niçin istifa edeyim dedi? Ben genç adam. Emekliye ayrıldım, bitti. Kamu yönetimi de kapanır kendisine. Avukatlıktan başka birşey yapamaz. O yaştan sonra da piyasada yer açıp da kendisine, ekmek kazanma şansı yok. Ben, dedi emekliye ayrılmayacağım. Emekliye ayrılmayacaksın? Terhis belgeni iptal ettim, geç başla askerliğe. E, tabii terhis belgesini iptal etmedi. Ama kuşku çıktı mücahitlik yapıp yapmadığı hakkında. Onu incelemeye almışlar oldu sonunda adı. Ama gerçek, hiç de öyle değil. Sen, Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı olarak kabul ediyorsun bir yargıç olarak kendisini ve yargıçlığın birinci şartı, mücahitlik yapmaktır. O konuda bir kuşku yok, kabul ediyorsun. Onsan sonra ne zaman ihtilâfa düşüyorsun kendisi ile, o zaman diyorsun ki, araştırma yapacağım hakkında, yapmadın sen mücahitliğini. Bunlar da aşikâr.

Dahası şu: Meclisin Bütçe Komisyonuna da geldi hakimler. Başsavcı geldi ve dedik ki böyle böyle bir olay olmuş. Ne oldu o baş hakim, Yargının baş hakiminin akıbeti? O konu çözümlendi dedi bana. Nasıl çözümlendi?

Yüksek Mahkeme hakimleri bile bu Askeri Mahkemenin Başkanı hakime, canım, biraz da askerlerin dediği şekilde karar verseydin de iyi geçinseydin, olmaz mıydı? Nasıl halledeceğimiz şimdi bu işleri? Nasıl çıkabileceğiz bu işin içinden? En iyisi sen emekliliğini iste ve emekliliği için müracaat etti. Yargının Baş Hakimi, emekliliği için başvurdu ve emekliye ayrılıyor, şimdi iznini kullanır ve sorun çözümlenmiş oldu. Bunu kaçınıcıdır duyuruyorum. Kamuoyuna iletmeye çalışıyorum. Sonuç? Nerede bu barolar? Nerede hukukçular? Nerede hakimler, savcılar, vesaireler? Kim bunlara karşı çıkacak? Soruyorum. Baronun başkanı, eski bir Meclis Başkanı. Yani devletin iki numaralı makamına kadar yükselmiş birisi...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden) - Başbakanlık da yaptı.

ALPAY DÜRDÜRAN (Devamla) - Başbakanlık üç numaradır.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROĞLU (Yerinden) Üç numaradır o.

NACİ T. USAR (Yerinden) (Devamla) - Onu da yaptı yani.

ALPAY DÜRDÜRAN (Devamla) - Başbakanlık gibi en etkili makama da çıkmış bir kişi. Hatta federasyon canımız, türkülerinde...

RASİH KESKİNER (Girne) (Yerinden) - Üç arkadaştan biri.

ALPAY DÜRDÜRAN (Devamla) - Üç arkadaştan birisi olarak ismi geçen kişi ne yapabiliyor? Birşey söylemeye bile kendini görevli saymıyor. Çünkü askerın postalının altındasınız sivililer. O yaptığında birşeyi, 'ay' deme hakkı bile yoktur. İki numaraya kadar bile ses çıkarabilecek olan birisini bulamıyoruz bu ülkede. Anayasa varmış, Anayasayı savunurlarmış, KKTC varmış, KKTC'yi savunurlarmış da başkaları savunmazmış, hainmiş falan diye bir tantana götürüyor. Ama nedir bu KKTC yahu? Bu KKTC soyut bir kavramdır? Yani Mecnun'un Leylâ'sı gibi bir aşktır bu da yani Leylâ ile alâkası kalmamıştır? Mecnun gibi yani görmüş sonunda Leylâ'yı ve tanımamış, budur? Benim bildiğim aşk, sonunda çocuklarla biten fiili fiziki bir olaydır.

Bizimki ise Leyla'ya duyulan aşk gibi bir şey oldu. KKTC'yi savun. KKTC'nin Anayasanın kuvvetler ayrılığı ilkesini bağımsız yargı organını savunacak kim var bu memlekette?

FADIL ÇAĞDA (Girne) (Yerinden) - Hiç biri.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Çoğunluğun bu konuda söyleyecek bir kuruşluk lakırdısı yok. Derin bir üzüntü içerisinde olayları izliyoruz ve hukuk devleti hikâyeleri okuyoruz. Hukuk devleti varmış burda. Hukukun üstünlüğü varmış, vesaire vesaire ve Avrupa Konseyine, Avrupa Topluluğuna vesaireye girmekten bahsediyoruz. Nereye gireceğiz? Nereye? Biz geri geriye gidiyoruz hep. 63'ün yüz yıl gerisine düştük her bakımdan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bunları üzülerek, yüreğimiz kanayarak söylüyoruz. Bizim ülkemizde böyle şeyler yoktu. Böyle şeyler geldi bir ara, dedik ki bunlar geçici bir dönemin getirdikleridir. Enklavlarda yaşarken, yüzbaşılara, binbaşılara krallık verdik, prenslikler kurduk, prenslik hakkı verdik. Yargıda onlar, Hükümet de onlar, yasama da onlar oldular. Ama bunun etkilerinin hâlâ daña genç dediğimiz devlette devam ettiğini görüyorsak bundan yüreğimiz kanamalı, ağlamalıyız. Dün burada çalışma hayatıyla ilgili olarak uzun uzun konuşmalar dinledik. Açık, herkesin bildiği gerçek kimse kimseden bir şey saklamıyor zaten bu ülkede. Bu devlet sendika kurduruyor. Kamu görevlilerini çağırıyor, istifa edin ondan, buraya gelin. Ve KKTC'ci sendikalar, KKTC'nin karşısındaki sendikalar, iktidar yanlısı sendikalar, iktidarın borusunun ömediği sendikalar vesaireler diye sürekli ayrımlar yaratılıyor.

Anayasa da diyor ki, hiç kimse bir sendikadan çıkmaya mecbur edilemez. Kimse bir sendikaya girmeye mecbur edilemez. E, bakanların yaptığı söyleniyor, açık ve bakanlar da bu yaptıklarını övünerek anlatıyor. Peki bu anayasal kurumlarımız içerisinde bu konuda görevli olan birisi yok mu? Duymadı bizim yargı organımız böyle şeylerin olduğunu. Duymadı yargı organımız Sanayi Holding'de böyle şeylerin olduğunu ve bu konuda davaların da açıldığını duymadı. Herkes soktu başını kuma, umursadığı yok. Ama siz umursamazsanız, siz de bu gemi battığında beraber batacaksınız. Herkes kaptan olamaz gemisi battı kendini kurtarsın. Çoğu kaptanlar da gemiyle beraber gitmektedir. Ne yazık ki Savcılık da bir şey duymuyor. Çarşaf çarşaf gazetelerde beyanatlar yapılıyor, bana falan dedi ki istifa et ondan, geç bu tarafa. Ben burdan bildiriyorum, bizim partinin kurucularına dediler ki, ne demek yahu Yeni Kıbrıs Partisi gibi bir partiye girdin. Kurucuma benim, aradan daha on gün geçmeden polis ve içişleri Bakanlığının görevlileri gidiyorlar ve bilir miydin sen bunların Türkiye'ye karşı olduğunu, vatan haini olduğunu da gittin girdin? Bunları söylüyorlar. Giden belli. Beraber giden de belli. Kim bu konuda harekete geçecek? Herkesin eli kolu bağlı. Hiç kimse bir şey yapmıyor. Belli ki ayırım en sonuna kadar, suistimal en sonuna kadar, corruption en sonuna kadar, Anayasasıyla kurumları, Anayasanın yarattığı kurumlar, sendika kurma hakkı, sendikaya üye olma hakkı gibi kurumlarsa hep havada kalmaya mahkûm. Gözünüze alacaksınız, devletin bu hakların uygulanması için yardımcı olmayacağı, tam tersine devletin size karşı olacağını bilecek

ve ona göre siz bir demokratik hareketi yürüteceksiniz. Bunu kabul edeceksiniz. Peşinen siz kabul edeceksiniz ki bu yönetim yargısıyla, yürütmesiyle, yasamasıyla diyelim, gerçi yasamanın bir etkisi yok, yürütme aracılığıyla etkisini duyuyor ve devletin başıyla beraber sizin karşınızda olacaktır. Kimdir bu? İki tanım vardır. Bir; toprak üstünde yaşayan insanlar. Bu bir devlettir. Bir de devletin ikinci bir tanımı var. Atatürk'ün de yaptığı tanım bu. Diyor ki bir böyle bir devlet var, yani insanlarıyla toprağının meydana getirdiği birim bir devlettir, bir de bunun siyasi iktidarı. Yani devletin bir tanımı coğrafya ve nüfustur, diğer tanımıysa siyasi iktidardır. Yürütmesi, yargısı, vesairesiyle bir siyasi iktidardır. Bütün bunlar bizim karşımızda. Bize karşı harekete geçmiş, bizi ezmeye, ahlâksızlaştırmaya yönelmiş. Öp elimi kurtul. Yaltaklan kurtul diyor bize. Ya razı ol, veyahut da senin düşmanım. E ben bu devletin yanında nasıl olacağım? Bilfiil devlete karşı bu karşılık nedir? Bu devleti değiştirmek ve çağdaş, etkin bir devlet haline getirmek yönündedir. Bu karşılık bu yöndedir ve bu devletle mücadele etmek boynumuza borçtur. En yakın tehlike ve en büyük tehlikedir. Dolayısıyla Kıbrıs Türkünün en büyük düşmanı işte bu devlettir, bu KKTC'dir.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Ceberrut.

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Bu KKTC yurttaşı ahlâksızlaştırmaya, boyun eğdirmeye yönelik baskısı, ceberrut, ezici bir devlettir. Bu devletin her tarafında bir terör esmektedir. Terör. Terörsüz su bile içilemez bu ülkede. Nasıl Gaziantep'te bibersiz birşey işemezsen burda da terörsüz su bile içemezsiniz.

Bir örnek veriydim, tekrar edeceğim. Bugün Yeniköylülerin şikâyeti vardır. Toplar tüfeklerle darma duman

edilmektedir meyve ağaçları da, tarlaları da. Hem de askeri bölgenin dışında olan yerleri bile darma duman edilmektedir. Şikâyetleri vardır. İzah edin bana niye bir tanesi dava açmamıştır. İzah edin. Bu yargı organından bir medet umacak olsalardı o Yeniköylüler, Beyköylüler...

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI MEHMET BAYRAM (Yerinden)-
Yenicököylüler...

ALPAY DURDURAN (Devamla)- Beyköylüler, özür dilerim. Beyköylüler. Bir bölgenin hepsiyle de ilgilidir ya bu iş... Onlar dava açarlardı. Geçtim Değirmenlik'e. Abdülhamit devrinden kalma koçanları bile var Değirmenlik'in ve o sıradan inip de Balikitre'ye kadar giden köylerin o da dahil, koçanları vardır Değirmenlik suyunun üzerinde. Değirmenlik suyu nerde? Bitti. Binlerce kişi o hattın üzerinde o Değirmenlik'in yeşil alanı üzerinde yaşayan binlerce kişi sinek gibi ezildi devlet tarafından ve bir tanesi de benim koçanım vardır yahu, dava açayım diyemedi. Bir iddia vardır çanak çatladı. Bir iddia vardır çanağın ağız kırıldı. Bir de iddia vardır, devletin iddiası, hiçbir şey olmadı çanağa, sadece yukarısına bir kuyu daha açıldı, büyük miktarda su çekiliyor, onun için taşma şeklinde pınardan su akıyor. Ama bu çanakta toplanan su yine toplanmaktadır, ve yine bu su kullanılmaktadır. Çaldınız devlet olarak siz bu Değirmenlik'in suyunu çaldınız. Çekip çekip bu suyu olmadık yerlere verdiğiniz için bu insanların yasal ve hatta anayasal hakları çiğnendi. Gittim Değirmenlik'e dedik ki arkadaş şikâyetin mi var? Ya tüzel kişilik olarak dava açın, çünkü yerel yönetim gerek Belediye, gerek Muhtarlık köy tüzel kişiliğidir bu köy tüzel kişiliği dava açsın, veyahut da şahıslar olarak da hakkınız vardır dava açabilirsiniz. Neyi yahu der, dava açalım da yani biraz su akarsa o da akmasın. Ekmek bulup yemeye de mi bulamayalım.

Yurttaşın başına çökertilmiş olan bir devlet vardır. Hakkımı güya bu devlet yazdı yasal olarak ve teslim etti. O hakkını bile talep edemez. Seçme yapması lâzım. Marianna'nın seçtiği gibi, yollardan yol seçmesi lâzım. Seçecek olan yerden. Bakacak. Bunda kullanabilirim bu hakkımı, bunda kullanamam. Burası dikenli, burası dikensiz diye alan seçecek kendine. Yurttaş bu durumdadır.

Şimdi bunun çaresi nedir ve tabii konuyla ilgili olarak çaresi nedir? Bunlar Nasrettin Hoca'nın balık hikâyesine benzedi. Adam Karadeniz'den kalktı geldi Akşehir'e balık satıyor. Devir de Nasrettin Hoca devri. "Taze balık" diye bağıyor. Nasrettin Hoca başını çeviriyor. Hoca, gel yahu, taze balık var diyor. Israr edince, peki alalım diyor. Ama kokmuş olmasın ha. Yok, Hoca, taze balık. Alıyor ve kuyruğunu kokluyor. Hoca, sen balıktan anlamıyorsun. Bir de taze mi değil mi diye koklamaya çalışın. Hiç kuyruk koklanır mı? A oğlum, sen bunu ta Karadeniz'den getirdin. Bunun başı çoktan koktu. Acaba kuyruğuna kadar geldi mi diye kokluyorum diyor kendisine. Biz de kuyruğunu kokluyoruz şimdi. Kuyruğunu koklayalım ve çaresini düşünelim.

Bir kere yönetimde bulunanlara bir şey aşılandı. Eğer boynunu eğersen paçayı kurtardın, terfi edersin. Bir de ortada görünürsen de harmanlarsın etrafı, üçlü kararnameyle de tayin edilirsin. Yalanı var mı bunun? Yoktur. Hatta direk söyleniyor, sen görün, seni üçlü kararnameyle tayin edelim ama, öyle ben üçlü kararnameyle tayini aldım, paçayı kurtardım sanma. Göreceğiz seni köy gezilerinde, çevrenin, ailenin, vesairenin, mahallenin oylarındaki etkinliği de göreceğiz. Bize bunları kanıtlayacak da yerinde kalabilersin. Bunları kanıtla seni atayalım, bunlarla uğraştığın sürece burda oturursun ve tabii otururken başka menfaatleri de alabilirsin. Bu mesaj açık ve net bir biçimde verilmiştir. Bir de

mesaj daha verildi. Muhalefet misin? Sen kullanılmazsın. Eğer Anayasa birtakım haklar verdi sana, ilişemiyoruz. Lanet olacısı da bir Kamu Hizmetleri Komisyonu var. Daha büyük bela, bir de yargı var. E, işte öyle çatallaşır, çok insan karıştı mı işin içerisine, şahsi ilişkiler de devreye giriyor. Ansızdan UBP'liye düşmandır diye görünüp de, takip edilmeye çalışılan bir kişi, bir de bakıyorsunuz daha kuvvetli bir UBP'linin yeğeni çıkıyor. E yahu, bula bula yeğenimi buldunuz, bırakın yeziti, hoş görün bunu da, hiç mi muhalefet kalmayacak bu memlekette? Bırakın bunu da biraz diye sorunlar çözülemez. O halde atın kendini bir kenara. Bugün yüzlerce muhalefet memur vardır, odun deposunda bekler gibi beklemektedir. Onlara bir mesaj var şimdi. Çıkma, kendini kanıtlama, bir şey yapmanın sonucundan memnun mu olmak istersin? Birazcık sırt, birazcık el etek öp, birazcık hoş görün, sen de katıl bu kervana. Bu mesaj da verilmektedir. E, bir sürü yetkiler zaten, elçilik, ordu, mordu vasıtasıyla toparlanmıştır. Onlar da elden çıkarılmıştır. Dolayısıyla etkisiz ve yetkisizlik de buna eklenmiştir. Milyarlar kazanan tüccar var. Derseniz ki, bakın bu adamın milyarları var. Altında Jaguar dolaşır, Mercedes dolaşır, BMW dolaşır. Bu adam artık dokunulmazlaştı deyip, o milyarları kazananlar da enflasyonun ağır baskısı altında, varlıklarını korumak için sürekli çaba sarfetmek mecburiyetindedir. Servetlerini korumak için, sürekli çaba sarfetmek mecburiyetindedir. Dolayısıyla iş hayatında da desteklenme ihtiyacı içerisindedir.

Herkes arka kapılardan iş yapıyor. Bir devlet ihalesi varsa bu devlet ihalesini bu milyarder de alamaz. Alabilmesi için el etek öpmeye alışması lâzımdır. Oğlu evlendi, yeni bir ev açtı, telefon alabilmesi için el öpmesi lâzım, daha ne bir sürü şeyden dolayı sürekli muhtaçtır bu devlete. İhaleleri geçin, ihalelerden başka şeylere gelin. En güzel örneği son çıktı. Gümrükten bir sürü hile hurdayla mallar sokulabiliyor içeriye. E o sokuyor, ben sokamıyorsam bir haksız rekabet ortaya çıkar. Benim malım pahalı, ben malımı satamam. Dolayısıyla bir de onun baskısı eklendi işin içerisine. Efendim devlet mücadele ediyor ve bu usulsüzlükleri ortaya çıkardı diyelim. Güzel ama bu bir istisna oluyor ancak. Genelde baktığınızda bu milyarderlerin de terörize edilmiş olduğunu görüyorsunuz. Onun içindir ki Ticaret Odası dalgalanmakta, dalgalanmakta bir türlü durulamamaktadır. Hükümeti eleştirmiş, vay Ticaret Odası bir Hükümetin karşısında yer alamaz, Ticaret Odasının üyelerinin menfaatleri zedelenmiştir. Çarşaf bir haber; beyanat. Bir Devlet Başkanının akrabası, çevresi, destekleyicisi, memleketin en büyük sermayesinin sahiplerinden birisi mektup yazıyor. Açık mektup ve tabii bizim bu basın bu tarafı da hemen bunları böyle ballandıra ballandıra veriyorlar ve Ticaret Odası sarsılıyor ve yeni seçimlere, yeni düzenlemelere gidiliyor. Karşılıklı gruplar yemekler yiyor ve teslim oluyor. Ne ola ki böyle birşey olmayacak. Yani milyarder olmak da kurtarmıyor. Alnı açık, sırtı dik, başı dik yürüyebilmek için sokakta milyarder olma olanağını göze alacaksınız bazı şeyleri, aksi halde buna da olanak yoktur. Böyle bir ortamın içerisinde yaşıyoruz. Şu

halde bu corruption, bu yozlaşmayı kim halledecek? Bu işle mücadele edecek araçların başında Savcılık, polis gelmektedir ve Sayıştay gelmektedir. Sayıştay yalnız belli mali kuralına göre harcandı mı vesaire diye denetlemenin de ötesinde yetkilerine verimlilik ve etkinlik denetimleri de yapabilecek duruma getirilmelidir ve gücü artırılmalıdır. Ama, Sayıştay harekete geçse sonunda Savcılıkta ve hükümette kalmaktadır top. Savcılık suç duyurusunda bulunur, suç usulsüzlükmüş canım. Bizim evlât bir yaramazlık yaptı der gibi nitelendirilir ve birşey yapılmıyor. Polis bu konularda görevinin farkında bile değil, Savcılık etkisiz ve yetkisiz. Polisler birşey bildirse zaten olacağına dair elinde bir garanti yok, kendisi de resen hareket etmemek için şartlandırılmış durumda, korkutulmuş, çekingen hale getirilmiş durumda. Demek ki bunlardan medet yok. Bunları geliştirmek ve bunun mücadele araçlarını bu ülkede sağlamak için örneğin Amerika'da milletvekilleri hazinenin bekçisi olarak nitelendirilir. Yani kamu menfaatinin aleyhinde birşey olursa milletvekili doğrudan mahkemeye bile başvurma hakkına sahiptir. Bu Meclis meseleye müdahale edebilir, hükümeti değiştirebilir, bu Meclis komiteler kurarak, ayrıntılı incelemelere ve kurumları hizaya getirmeye kalkabilir. Eksik olan hukuki kurumları ekleyebilir, mücadele olanaklarını yaratabilir. Savcıların yetkilerini artırabilir, eğitimlerini de artırabilir, polisi denetim altına alabilir diye görülüyor.

Görülüyor ama, nasıl yapacak bu Meclis bu işi? Bu Meclisin içindekiler nasıl gülücük yapacağım da ay alacağım diyenlerin çoğunluğuyla oluşmuşsa ve bu corruption, bu el etek öptürerek, halkın servetlerini peşkeş çekerek menfaat sağlayanlardan oluşturulmuşsa, bu Meclis, bu kurumları ancak yozlaştıracak kararlar alabilir. Demek ki Meclis çoğunluğundan medet umma olanağı yok. Şu halde muhalefetten medet ummak lâzım. Muhalefette de neler neler yaptıkları var orta yerde. Bu Meclis sıralarında sesler atarak birbirine tartışanlar var, ki muhalefet de bu işe bulaşmış. Muhalefetin birisi diyelim ki, şikâyet edecek sosyal konut mevzuatındaki suistimallerden. Bakan geldi buraya dedi ki, maksadının dışında kullanılan sosyal konutlar vardır. Bunlarla ilgili olarak da işte şu bu işi yaptık dedi. Güldük, geçtik vesaire. Şimdi farzedelim ki muhalefet gelecek ve temizleyecek bu usulleri. E, muhalefetin de elinde Lefkoşa Belediyesinin sosyal konutları vardır. Bu sosyal konutların bir tanesi pansiyon yapıldı. Hangi sosyal konut maksadına hizmet etmektedir? Tabella asılı duruyor orada. Dolayısıyla bu konuda muhalefetten de fazla bir şey beklemenin olanağı yoktur. Neye yarar bu? Kim yapacak bu işi? Kim bu corruption'la, bu adam kayırmayı bu ülkeden sökecektir? Kala kala toplumun tümüne kalmıştır iş. Seçimlerde bu işin halledilmesi son şans. Her beş yılda bir bu şans gelecek elimize diyelim. Arada başka seçimler de olmaktadır. Arada da bunun denemeleri yapılacaktır. Ama daha önemlisi şudur; eğer bu ülkede biz etkili bir mücadeleyi öngörüyorsak bu corruption'a, bu yozlaşmaya ve dolayısıyla devlet terörüne karşı etkili mücadeleyi ön gösterirsek, bunu halkın kurumlarının içerisinde yapmak mecburiyetindeyiz ki seçimlerde bunun şansı ortaya çıksın. Yani derneklerde, yani sendikalarda, yani siyasi partilerde bunun mücadelesi verilmelidir. Siyasi partilerde corruption'a düşman, adam kayırmaya düşman, siyaseti menfaat sağlama aracı olmaktan çıkaracak şekilde yapılacak

olan mücadelelere artık umut var. Başka bir umut ufukta görünmektedir. Her konuda karıştıralım dibini. Sonunda vardığımız nokta bu olmaktadır. Ama geçen gün bir sendikamızı ziyarete gittik. Bize şunları söyledi; siz de sert bir muhalefet yapıyorsunuz, muhalefeti zayıflatıyorsunuz, bölüyorsunuz, ne yapacağız biz, UBP'nin eline kaldık.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Her zamanki masaldır o dinlediğimiz.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bakın dedi bizim kurumumuza, sendikamıza, biraz muhalefet havası estirdik. Estirdiğimiz de ne? Biraz şikâyet ettik olan bitenden, hemen kaydattılar içimizi. böldüler bizi, işte düşman kamplara ayrıldık. Belki de o sendikaları istifa ettirecekler vesaire vesaire. Bu düzenle iyi geçinmek, egemen anlayışla iyi geçinmek ve olanaklarımızı kullanarak biz de seçmen kazandırmak zorundayız. Bu kadar. Sendikanın bana cevabı bu. Onlar yaptı, siz de yapın, siz de aynı metodları kullanın. Siz de elinizdeki olanaklarıyla arka çıkın, yüze gülün desteklesinler sizi, kapın oyları gelince düzeltirsiniz. Oraya geldiğinizde bir de bakacaksınız ki arka kurallaşır, arka çıkmanın, birisine arka çıkmanın aslında arka çıkana, çok daha, büyük menfaat sağladığını görerek o menfaat peşinde olanlarla birlikte oraya geldiğinizi göreceksiniz ve eliniz kolunuz bağlı kalacak hiç bir şey de yapamayacaksınız.

Dünyanın her tarafında bu işler hep buralardan başladı, harekete geçti ve bunları yıka yıka ancak ülke temizlenebildi. Bir örnek vereyim, Avrupa Konseyini ziyaretlerimizde birisinde yedi göbek sosyalist olan bir ailenin bir ferdi de milletvekiliydi, ailesi de geldi ve onlarla konuşuyoruz. Şikayette bulunduk, işte çocuğunu terfi ettirmem, işe almam, efendim iktidara karşı çıkarsa işten atarım vesaire diye tehditler var onun için kurumlarımız hep pasifize ediliyor, bir türlü güçlenemiyoruz diye şikayette bulunuyoruz. Bunları kabul edeceksiniz, bunları yıkacaksınız ve eleştireceksiniz. Biz bunları 19'uncu asırda yaptık, değiştirdik, şimdi kimse böyle bir şeyi düşünemez bile. Ülkemizde ise nakledilmiş, başka ülkeden nakledilmiş olan tüzüklerle, yasalar, kuruluş yasaları vesaireler biriktirilmektedir ve onlar sözde yürürlüğe konmaktadır. Sendikaların bugün tüzükleri var, tüzükleri derken bir işyerine işçi alınacaksa bir sendika temsilcisi bir işveren temsilcisi oturacak ve o karar verecek önce, ondan sonra birisi işe alınabilir, birisi terfi ettirilcekse aynı şekilde, birisi işten atılacaksa yine aynı şekilde. Bu toplu sözleşmelerin standart bir müessesesidir ve her iş yerinde de bir disiplin kurulu oluşturulur. İşte Petrol-iş. Bir gazetemize milli şirketimiz diye, aslında sorumluluğu Akdenizin ortasına bırakmış olan ne Türkiyeli ne Kıbrıslı, ne olduğu belirsiz bir şirket. Yaptığı iş de bir dağıtıcıktan başka bir şey değil. Yani devlet pekalâ yapabilir bunu daire olarak.

NACI T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Onu da yapmıyor, sadece satıcılık yapıyor. Her benzin istasyonu tankerini getirtti Avrupadan.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Satıcılara iş yerinde dağıtıyor işte yaptığı o kadar. Ondan da vazgeçtik, doğrudur.

NACI T. USAR (Yerinden) (Devamla) - Sadece satıcılıktır.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Biraz da kendisi dağıtıyor ama.

NACİ T. USAR (Yerinden) (Devamla) - Az çok, az köylere. Köy istasyonlarına.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bu bir şirket. Onun da standart bir müessesesi var. Disiplin kurulu deniyor adlarına, bunlar aslında disiplin kurulu değil, işe almadan terfiye kadar, herşey aynı şekilde bu müessesede de olacak. Yapılmadı bu ve bir yığın uydurma müesseselerle işçi alındı. İşçi alındı memur olarak görevlendirildi. İşçi anlamında işlerde çalıştırılmıyor, memur olarak görevlendirildi. Dava açılacak, toplu sözleşme hakkınız vardır. Anayasa der ki toplu sözleşme hakkınız vardır. Toplu deyince başka bir şey mi oldu bu? Yok sözleşmedir bu. Sözleşme kuralları ile ilgili olarak, onlara dayanarak mahkemeye müracaat edersiniz, toplu sözleşme haklarından yararlanmak için müracaat etmek içinse, mahkemeden menfaatlerinizin haleldar olduğunu kanıtlamanız lazımdır dava açabilmek için. Şu halde kim dava açabilir? O kayırlmış olan ve diğer işçilerin menfaatlerini törpülemek için sendikayı da sıfırla çarpmak için düşünülen kesime karşı alınan kişi. Yani sözleşmeyle alınıp işçi diye bir memur olarak çalıştırılan kişinin menfaatiyle ilgilidir. Onun dava açması lazım. Bizde işveren dava açabilir. Sendikanın dava açma hakkının olduğunun bile yargı organında kabul ettirmekte sıkıntılar çekiliyor. Ve tabii bir bir daha, bir bir daha alınarak şirketi çalışan yapısı değiştiriliyor. Sendikali çalışanların sayısı giderek azaltılıyor ve sendika etkisizleştirilmeye çalışılıyor. Bu devam ediyor. Eğer bu konuda yargı derhal harekete geçip karar vermezse sonunda sendika zaten etkisizleşecek belki de okayrılıp alınanlara bir sendika kurdurulacağı için.

Belki de o kayırılıp alınanlara bir sendika kurdurulacağı için o sendikanın dava açma hakkı hiçbir zaman olmayacak, davaları kazanmasının da bir manası olmayacak. Geciken adalet adalet değildir. Açık bir şekilde ortaya çıkacaktır. Bakıyoruz biz şimdi bu olaylar böyle geliyor ve sendikalar bu konularda birşey yapamıyorlar. Bu her müessesede böyle, maalesef muhelefetin denetimindeki kurumlarda da böyle. Aynı şekilde gittikçe sendikalı olanların oranı, sendikasız olanların aleyhine sendikalıların da sendikanın aleyhine gelişmektedir bütün her tarafta. Bunları acı bir şekilde görüyoruz. Yargı Organının bu konuda etkili olması açılan davaları kabul etmesi, sözleşmenin toplu olmasının sözleşme haklarını reddettiğini değil, tam tersine davayı güncelleştirdiğini kabul etmesi gerekmektedir ve bu konudaki davalara süratle bakmalı ve öncelik vermelidir. Eğer Anayasayı savunuyorsak bu haktır ve bu görevdir. Mahkemelerin bu görevi vardır. Bu görevini müdrük olarak hareket etmeleri gerekmektedir. Tabii bu konuda başta söylediğim gibi bazı eklenecek kurumlar vardır ama onların da ötesinde bugün mevcut olan kuralları da uygulamada mahkeme yetersiz kalmaktadır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

bunlar küçümsenecek devlet terörüne karşı mücadele araçlarıdır. Dolayısıyla corruption'a karşı genelde verilecek olan mücadelenin de parçalarıdır ve bunlar mutlaka etkili olmalıdırlar. Bunlar olmadığı takdirde kimse kendini emniyette göremez.

Gelelim Kamu Hizmetleri Komisyonuna. Bir yargı kurumudur bu da. Bunun kararları istinafa tabidir ve yargıya yapılabilir. Devlet erkânına sorarsak Kamu Hizmetleri Komisyonunun kararlarına itibar etmediğini, hiç istemediği şahısları terfi ettirdiğini, hiç istemediği şahısları atadığını söylerler ve bu yüzden disiplin kuramadıklarını söylerler. Bunlar da haksız iddialardır. Çünkü bir insanın kendinin görevini ve görev alanı içerisine giren konularda yetkilerini kullanmazsa şikâyet etme hakkı sıfıra yakındır. Dolayısıyla bunu bir kenara bırakıyorum ama haksızlığını da belirterek bırakıyorum.

Gelelim Kamu Hizmetleri Komisyonuna. Bir da bakıyorum ki ben bu Kamu Hizmetleri Komisyonunun kararları mahkemeden dönüyor. Bir dönüyor, bir daha dönüyor, bir daha dönüyor. Biriktiriyorum bunları ben ve bir kitap kalınlığında Yüksek İdare Mahkemesi kararı biriktiriyorum. Hakimler diyorlar ki Kamu Hizmetleri Komisyonuna; aldığı kararları gerekçeli yazacaksın ve bu gerekçe o kadar açıklayıcı olacak ki bu konuda bilgisiz olan ben hakim bile okuyup görüp değerlendirebileceğim. Karar alınıyor yine gerekçesiz. Veya ilgisiz birtakım gerekçeler. Bizim yasalara hükümetin yazdığı gerekçeler gibi gerekçeler. Havada su. Bu devam edip, devam edip geliyor. Demek ki hükümet şikâyet ediyor, benim dediğimi yapmıyor. Bakan şikâyet ediyor benim dediklerimi yapmıyor. Bakıyoruz, yargı şikâyet ediyor gerekçesiz kararlar alınıyor, vesaire, vesaire. Bakıyorum halk da şikâyet ediyor filân emin olmadığı halde bu konuda takip edilmiştir. Ben ise olduğum halde lâayık görülmemişimdir diye ayırım yapıldığına dair şikâyetlerde bulunuyor. Dava açma cesaretini bulanlar, o enerjiyi gösterenler de davaları kazanıyor.

Demek ki bu kurum kendine çalışıyor. Kim kaldı kendinden başka memnun ettiği? Yargı memnun değil, halk memnun değil, iktidar da memnun değil. Kendine çalışıyor. Kendinin başında da Cumhurbaşkanı var. Demek ki Cumhurbaşkanıyla birlikte bunlar kendilerine çalışıyorlar. Kendilerine yargıçların dokunulmazlıklarını verdiğimiz için rahatlıyorlar ve dönüyorlar kendi istedikleri gibi kayırmayı sürdürüyorlar. Bunu başka türlü değerlendirmenin olanağı var mıdır? Yoktur. Bu konuda bazı iyi belirtiler vardır. Ama bu iyi belirtilerin bepsini de terkettim. Neden? Çünkü Kamu Hizmeti Komisyonunun temsilcileri geldiler bu Meclisin komitesine, dediler ki bu Kamu Görevlileri (Değişiklik) yasası Anayasaya aykırıdır. Yetkilerimizi sınırlamıştır. Nakil edecek, istediği gibi edecek. Atayacak, böyle bir yere atandıracak ki atamayı yapmayacak zaten, ayırımı tabi tutulacak olanlar. Çünkü savurdun mu kendini Karpaç'a, kendisi istifa edecek zaten. Terfilerde de aynı şekilde. Dolayısıyla benim yetkilerim budandı diye görüş bildiriyor, yazılı olarak hem de. Geliyorlar komiteye, komiteye tekrarlıyorlar. Her madde-sine karşı Anayasaya aykırılık iddiasında bulunuyorlar. Buna karşın bu Meclisin çoğunluğu onayladığı için bu Meclisten bu yasa geçiyor. Sen bağımsızlık verilmiş olan, bağımsızlık yönünde dokunulmazlık da verilmiş olan, maaş, ücret vesaire güvencesi verilmiş olan bir kurumsun. Senin görevinle diyorlar bütün yetkilerini kaldırıyorlar. Görevin kaldı mı? Görev, yetki ve sorumluluk birbirini tamamlar. Biri olmadı mıydı hepsi birden ortadan kalkar. Senin görevin kalmadı. İşlevin tükendi senin. E salyangoz bile kendini savunur. Elinizi uzatsanız hemen kabuğuna çekilir. Kanarya bile sizi ısırır kafesine soktuğunuzda parmağınızı. Isırsa ne olacak zavallı kanaryanın? Ama bu kurum kabul etti bu işi. Ne yapalım, Yüce Meclis geçirdi dedi. En ufak bir göreve bağlılık olsaydı, bu kurum, kurum olarak kendini

Savcılıkta yok. Sayıştayda yok. Savunmada yok. Ya nerde var? Ya devletler bunlardan başlar. Takılar takıldı. Al Meclis taktılar bir takı bize, al Hükümet onu da taktılar, al mahkeme onu da taktılar, al savcılık onu da taktılar hepsini böyle dizdik böyle o Sakisimkiler generalleri gibi her tarafımıza madalyalar asıldı. Yürüdüğümüzde batılı bir çağdaş devlet yürürmüş gibi havalara basarız. Ama hepsinin dibi oyuktur. Hiçbirisinin gerçek işleri yoktur orta yerde ve bu ülkede bir başka iktidar oluşmuştur, o iktidarlar iktidarını sürdürebilmek için yasal kurumları ezmiştir ve yasal kurumlar da kendilerine çalışmaktadır hep. Ben boyun eğeyim, idare edeyim bunlara dokunmayayım, bu alanda oynayayım. Menfaatçiler bunu seçtiler, menfaat sağlıyorlar. Ne yazık ki namuslular da seçtiler bu yolu, demek ki bizim gücümüz yetmez, ilişemeyiz, biz de hiç olmazsa elimizden geldiği kadar halka yardım edelim dediler onlar da geçtiler bu tarafa ve buna karşı düşman, bunu yıkmaya çalışanlar da kaldılar küçük bir azınlık olarak. Karşımızdaki acı manzara budur. İki müttefik var bugün karşımızda, bir, buna boyun eğip kendi menfaatine çalışan, iki bunlara karşı mücadele edilmez deyip bu durumu olduğu gibi kabul edip halka yardıma çalışanlar, halkı destekleyenler. Geldiler yan yana ve bu ittifak çoğunluk oluşturdu ve bu ülke böylece bu şekilde idare edilip gitmektedir. İdareyi maslahat vardır. İşin içerisinde başka bir şey yoktur.

Biraz da işe yaramayacağını bile bile teknik konulardan bahsedelim.

BAŞKAN - Sayın Alpay Durduran, aşağı yukarı az bir zamansa vereyim.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Az zaman.

BAŞKAN - Peki devam edelim o zaman.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Hepsini birden aldın?

BAŞKAN - Hepsini birden aldı Alpay Durduran.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ben aldım çünkü hepsi birbiriyle ilgili zaten.

BAŞKAN - Hepsini birbirine bağladı ve bitiyor.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Savunmanın bu konuyla ilgili olmayan kısmı için belki 5-10 dakikalık bir şey söylerim.

Mahkemeler beyliflerden elaman çekti. Beylifler vasıtasızlıktan elaman çekti. Ceza Mahkemesi kurduk gezer ve zaman oldu gidecek bir başka yerde, kendi ikamet ettiği yerin uzağında bir yerde de ağır cezalar kesilecek olan hakimleri dolmuşlara bindirip yolladılar. Böyle yargı organı olmaz. Bunun tedbiri alınmak mecburiyetindedir. Bu kaynaklar yargıya sağlanmalıdır. Kütüphane dediğim gibi açıktır. Bu kütüphanenin zenginleştirilmesi için ödenek ayrılması lâzım gelmektedir. Bunların savsaklayamayız.

Üçüncüsü; yargı organına eklenmesi gereken hizmetler vardır. Anayasanın emridir. Anayasa diyor ki ihtisas Mahkemeleri kurulmalıdır. nerede? Bu da bir an önce yerine getirilmeli ve gereği yapılmalıdır. Anayasal konulardaki şikâyeti de ben size naklettim. Yargının yönetimini Yüksek Adliye Kuruluna bıraktık ki bu bırakış tümüyle birlikte gibi görünmektedir ve yargı yönetsiz kaldı. Dolayısıyla bu konuda da birşeyler yapmamız gerekir. Hiç değilse yasaını yaparak görev bölüştürmeyi yasayla yaparak Anayasanın en dar şekilde bu konudaki tanımını gerçekleştirmek için gerekli olan herşeyi yapmamız gerekmektedir.

Savcılık bir avukatlıktan öteye gidem gidemiyor... Onun için savcıların polisle ilişkilerini düzenlememiz gerekir ve savcılar doğrudan doğruya resen harekete geçerek davaları götürtebilmelidir. Polis eğitilmelidir. Sorguları araştırabilecek niteliklere sahip polis yaratılmak mecburiyetindedir. Polisin askerle ilişkisi kesinlikle kesilmelidir.

Hiç yakışmamaktadır birbirine. Efendim İçişleri Bakanlığına bağlanırsa ne olacakmış? Polisin yeri önemlidir ama karayollarının yeri önemli değil mi? O bağlıdır da bir bakana, bu bağlı olsa ne olacak? Fazla bir önemi mi vardır? Birakınız askere bağlandığında herşey hal mı oldu? Bir binası bile yok. Devamlı ödenekler koyduk. Polis sarayı yapılacak hatta Saray kültürlü tevaruz ettik, ille de saray olacak. Sarayı yapılacak, üstüne telsizini koyduk, bir-iki odasına da yerleşti.. O kadar kaldı Girne Kapısının orada. Kalmasın demiyorum ama on beş yıldır hâlâ daha duvarının bile boyanmamasını anlamak olanağı yoktur. Çok şükür ki o duvarı bile yapıyorlar. Ama polis yapıyor o duvarı. Biz çağın neresindeyiz? Kıbrıs'ta bile ben görmedim zamanında böyle bir manzara. Demir iskeleler kuruldu, bir yığın artıklar, vesaireler ve halkın geçeceği bir yer yok. Hiçbir tedbir alınmamış. En fazla insanın yürüdüğü sokak Girne Caddesi Polis Merkezi. Yani bu haklarımızın bekçisi olan kurumun önünden geçme olanağı yok. Geçenler de kirlenmek, yaralanmak tehlikesiyle karşı karşıya ve aylardır sürüyor bu. Ne oldu? Biz suçları suç olmaktan çıkardık. Suçun olduğunu bile görmüyoruz. Gözümüzün önünde suçlar işleniyor ve biz suçları bile göremiyoruz. Suçları kovuşturacak olanlar suç işliyor. Biz onlara da birşey söyleyemiyoruz. Kim bakacak bize? Bekleyelim Godo gelsin de baksın bize. Neyi bekleyeceğiz? Bunu söylemeden etmeme olanak yoktur. Birşeyi anlatıyor bize. Polis bir-iki konuyla ilişkili olarak görev hisseder kendini. Trafik, hırsızlık mırsızlık ve siyasi. Bu üç konuda vardır. Geri kalan konularda görevsizleşti polis. Görevlerini bilmiyor. İş bölümü onlara göre yapılmadı. Polis Akademisi var, öğretiyorlar dediler. Verin dedik o akademide okuttuklarınızı

ee zimmetlidir veremeyiz dediler, alıp göremedik bile devlet sırrı gibi saklıyorlar. Neyi okutuyorlar, neyi öğretiyorlar polisler merak ediyorum.

Polisin terfi ettirecek yasaya uygun ki yasalar oldukça rahat davrandı, evsafa kişisi bulunamadı ve terfiler iptal edildi. Ama Polis Yasasında eğitimler vardır, bu eğitimler ne zaman yaptırılacaktır? Polis ne zaman eğitilecektir? Bunun için para niçin yok bütçede ve terfi edecek polisi. Biz ne zaman bulacağız? Yoksa yasaya bir istisna maddesi getirip terfi mi ettireceğiz? Ben o şahısların terfi ettirilmesine itiraz etmiyorum. Bu şahıslar yollansın İngiltere'ye, eğitimden geçsinler ve Yasanın öngördüğü kurslardan geçmiş olma hakkına dönüşsünler ve terfi ettirilsinler. Bunun ödeneğini verelim polisten hizmet bekliyorsak bunu yapamayız.

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Niçin İngiltere'ye Sayın Durduran?

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Ya nereye gönderelim?

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Amerika yol açıyor şimdi.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bizim mevzuatımız İngiltere'ye uygundur Beyefendi.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Amerika yol açıyor Sayın Durduran onu diyorum sana.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Bize hikâye okumayın. Biz bu masallara kanmayız; yoktur öyle bir şey. Saptıramazsınız bu şeyleri söylediğinizde.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Saptırmak isteyen kim Sayın Durduran?

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Herkes kös dinliyor bunları.Yani Amerika bir partiyi destekleyecek ve iktidara gelecek diye bir iddia yaptığınızda buna inandırıcı olamazsınız, vazgeçin bu işlerden.

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Ben iddia etmiyorum Sayın Durduran.

ALPAY DURDURAN (Devamla) - Biliyorum iddia edenler vardır ama tekrarlıyorsunuz siz de. Bu neticeye varmaz, boşuna uğraşıyorsunuz.

Savcıların da ihtiyaçları vardır onlar için de kitap vesaire gibi konularda ödeneğin olması lazımdır. Eğitim için de ödeneklerin olması gerekmektedir ve o mahkemeler binasındaki bakanlıkların ordan çıkarılması gerekir artık. Bu devlet kendine lüks saraylar yaptı, bakanlıklar yaptı ve çıkıyor. Halâ daha orda bu bölümlerin durmasında hiçbir anlam kalmamıştır. Gerçi ben mekandan istifade edilerek daha etkin bir çalışmayla daha yüksek bir verimin elde edileceğine inanmaktayım ama genel alışkanlığa bunların da kapılması doğaldır. Dolayısıyla bu taleplerin de karşılanması boynumuza borç oluyor kendi yarattığımız anlayışlardan dolayı. Onun için bunu da zikretmiş olayım. Dediğim gibi savunmanın şeyine, yalnız savunmayla ilgili kısmına bir kısaca değinmeyi istiyorum, diğer konulardaki görüşlerimizi söylemiş oldum. Teşekkür ederim dinlemediğiniz için.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Alpay Durduran.

Sayın milletvekilleri;, kalındığı yerden devam edilmek üzere toplantıya 14.30'a kadar ara veriyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış saati: 13.10

5503/...

- 5503 -

- İKİNCİ OTURUM -
Açılış saati: 14.57

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Cumhuriyet Meclisinin 1'inci Dönem, 5'inci Yasama Yılı'nın, 24'üncü Birleşiminin 2'nci oturumunu açıyorum.

Lütfen ad okuyarak yoklama yapar mısınız.

(Ad okunmak suretiyle yoklama yapıldı.)

KATİP- Toplantı yeter sayısı vardır Sayın Başkan.

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; toplantı yeter sayısı vardır. Gündeme kalındığı yerden devam ediyoruz. Mahkemeler Bütçesinin görüşülmesine Sayın Çetin Veziroğlu ile söze başlıyoruz.

Buyurun Sayın Çetin Veziroğlu.

5504/...

ÇETİN VEZİROĞLU (Gazi Mağusa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Klasik güçler ayrılığının üç ayağından ikisi üzerinde uzun boylu görüşmeler yapıldı. Şimdi sıra, Yasama, Yürütmeden sonra Yargıya geldi. Takdir edersiniz ki, Yargı,devletin en temel organlarından birisidir. Dolayısıyla, bu konu üzerinde özenli bir biçimde durulması gerekmektedir. Demokratik hukuk devletinin varlığı ve işlerliği ancak Anayasanın ve yasaların üstünlüğü ilkelerinin olgulara ve yaşama geçirilmesi, bu arada özellikle, Yasama ve Yürütme Organlarının etkinliklerine egemen kılınmasıyla mümkündür. Bunun gerçekleştirilmesi için birinci koşul, Yargının öteki devlet erklerinden ayrı ve bağımsız olması. Yargılama yapanların her türlü etkiden uzak, tam bir güvenceye kavuşturulması zorunludur. Ne var ki, yargılama işi her dönemde bu nitelikte özgünlüğe sahip bir devlet yetkisi olarak anlaşılıp kabul edilememiştir. Bunu her safhada görebilmekteyiz. Yargıçların tayininden tutun da, yargılama sürecine müdahale, yargılama süreci içerisinde taraf olan kişilerin gölgesinin, zaman zaman bu sürece dahil edilmesi, özellikle basın davaları diye nitelendirdiğimiz davalarda bu olguyu çok canlı bir biçimde gözlemledik. Bütün bunlar, yargının bağımsızlık ve yansızlık ilkesine gölge düşüren olaylar olagelmıştır. Pek çok örnek sayılabilir bu konularla ilgili olarak. Ancak, bunlardan en güncel olanı hiç kuşkusuz askeri yargı diye nitelendirdiğimiz Güvenlik Kuvvetleri Mahkemesi, Güvenlik Kuvvetleri Yargıtayında cereyan eden olaylarla ilgilidir. Bu konular, benden önce konuşan arkadaşlarca dile getirildi. Gerçekten durum vahimdir. Herkesin titizlikle bu konu üzerinde durması gerekir.

Adeta orda cereyan eden olaylarla soyutlanan nedir? Yargıçlara Uniforma giydirilmek istenmektedir. Bu mümkün değildir değerli arkadaşlar. Eğer böyle bir yöne gidilirse o zaman yargının bağımsızlığından, mahkemelerin bağımsızlığından bahsetmek mümkün değildir.

Dediğim gibi yargıç seçiminden, savcı seçiminden basın davalarına kadar uzanan çizgide, askeri mahkemelerdeki yargıçların, savcılarının başına gelenlerin de zincirin halkasına eklediğimizde, yargının büyük oranda bağımsızlık açısından büyük yaralar aldığını söyleyebiliriz.

Değerli milletvekilleri; Hukukta devamlı söylenen bir sözdeyiş vardır. "adalet salt yapılmalıdır", ayrıca yapıldığının da görünmesi gerekir. Bunun anlamı nedir? Buna gereken önemin verildiğini söyleyemeyiz. Bir anlamıyla yargının açık olarak yapılması anlaşılması gerekir, doğrudur. Mahkemeler herkese açık olarak yapılmalıdır. Herkes bir yargılama yapıldığını görecektir. Ancak salt bu şekilde bir açıklığa indirgeyecek olursak olayı büyük bir yanlışlığa düşeriz. Burda ifade edilmek istenen gerçek anlam bizce şudur. Verilen kararların adil olduğunun görünmesidir esas. Çünkü mahkemelerin ulaştığı ve hüküm dediğimiz sonuç ayrıca bir bir kamuoyu tarafından yargılanmaktadır ve işte önemli olan nokta budur. Yani hükümler eğer kamuoyu eğer bu verilen kararları vicdanında rahatlıkla hazmedemeyecek durumda değilse, o takdirde yargının açıklığından bahsetmek mümkün değildir. Bu noktaya özellikle dikkatinizi çekmek isterim.

Bugün ulaştığımız aşamada özellikle son yıllarda kamu vicdanının verilen pek çok mahkeme kararlarında tatmin olduğunu söylemek olası değildir. Dolayısıyla mahkemelerimizin kendilerini de yargılayan kamuoyunun bu hassasiyetine dikkat etmesi gerekmektedir. Her yıl adeta gelenekselleştirdiğimiz, müzminleşen bazı mahkeme sorunlarına temas etmekteyiz. Savcılarının sorunlarına, Hukuk Dairesinin sorunlarına temas etmekteyiz. Bu kez de aynı biçimde bu sorunlara temas etmek olasıdır. Ama mahkemelerin demokrasiyle, sivilleşme olgusuyla, hukukun üstünlüğüyle, kısacası düzenin işleyişiyle yakın bağlantısına dokunulmazsa adeta meseleleri basite indirgemiş oluruz.

ve körün filli yordamlaması gibi bir sonuca ulaşamayız. Neyin ne olduğunu anlatmamız mümkün olmaz. Örneğin, bu yıl da mahkemelerin bina sorunundan bahsedebiliriz. Özellikle Anayasa Mahkemesinin, Yüksek Mahkemenin, İdare Mahkemesinin faaliyetlerini yürüttüğü Lefkoşa'daki Adliye Sarayının durumu yürekler açıstır. Bu soruna her yıl temas edilmekte, ancak, bu konularda en küçük bir adım atıldığını da görmediğimizi belirtmek isterim. Yine örneğin, tebliğ ve icra işlerinden bahsedebiliriz. O sorunların da büyük oranda yerinde saydığını görmekteyiz ve bu konularla ilgili de adım atılmadığını müşahade ediyoruz. Oysa bunlar, rahatlıkla halledilebilecek konulardır. Alt tarafı üç, beş tane araç, üç beş tane personelin istihdamıyla kabil olan işlerdir. Bir diğer önemli konuya her yıl temas etmekteyiz. Örneğin; bir steno olayı. Son mahkemelere yaptığımız ziyaretlerde, bu konularda mahkemelerin büyük şikâyetleri olduğunu görüyoruz. Yargılamanın süratlendirilmesinin önemli bir harekete geçiricisi stenolardır. Süratle, yargılamayı en az yarıya indirebilecek bir kapasitededir. Görüyoruz bazı mahkemelerde, birkaç tane stenograf, nöbetle, sırayla, o yargıçtan öteki yargıca gitmekte ve bu şekilde işlerin yürütülmesine çalışılmaktadır. Oysa, bu da çok rahatlıkla halledilebilecek bir sorundur. Davalar oranında yargıç sayısının artırılması, personel sayısının artırılması, araç, gereç eksikliğinin giderilmesi her yıl bu bütçe müzakereleri vesilesiyle gündeme getirdiğimiz ve çözümünü istediğimiz konulardır.

Bir diğer önemli konu da örneğin, yasaların, tüzüklerin ve mahkeme kararlarının biraraya getirilmesi olayıdır. Bu, gerçekten kangrenleşen bir olay haline gelmiştir. Kanunlarımızı, yasalarımızı bilmemek, mazaret sayılmaz ilkesini koyduk. Ama, dağılmış yasaları, tüzükleri, yönetmelikleri, emirnameleri bir türlü bir araya getirip toparlamak mümkün olmadığından, değil sade vatandaş, avukatlar olsun,

savcılar olsun, hatta yargıçlar bile bu yasalara, bu hukuk belgelerine ulaşamamaktadırlar. Bu çok önemli bir olaydır değerli arkadaşlar. Bir özdeyiş de burda söylemek isterim. O da özellikle Anglo Amerikan hukuk sistemini benimsemiş ülkelerde, en iyi hukukçu neyi nerede bulabileceğini bilen kişidir demektir. Bir hukukçu, istediği hukuk belgesini, yasaya, kanuna, tüzüğe derhal ulaşabilmelidir. Bu çok önemli bir olaydır. Behemehal bu yasaların, tüzüklerin süratle toparlanması gerekmektedir. Bunların içerisinde elbette mahkeme kararları da dahildir. Onların da toparlanması gerekmektedir. Çünkü, mahkemeler, verdikleri kararlarla hukuk boşluklarını doldurmakta, bir anlamda onlar da hukuk yaratmakta. Delayısıyla, bütün bunlar bir bütünlük içerisinde toparlanmalıdır. Bir dönem, bir müdevvenet Dairesinden bu toparlama, birleştirme işini yapacak bir daireden söz edilmişti.

Y
S
U
K
A
D
A
I
M
A
S

5508/...

gerçekten akılcı bir çözüm olarak değerlendirilebilirdi, ne var ki bu konuda da bir adım atıldığını görmedik.

Dolayısıyla değerli arkadaşlar; sayın milletvekilleri; bu şekilde somut mahkemelerin her yıl tekrarladığımız sorunlarına dokunarak konuyu bağlamak olasıdır. Ancak dediğim gibi bunları söyleyerek esas sorunu gözden kaçırmış oluruz. Asıl söylemek istediklerim bu söyleyeceklerime tabi olarak değerlendirildiği takdirde bir anlamı olabilir. Hukukun eylemde, pratikte rolünün ve payının ne olduğunu bu düzenin işleyişi içerisindeki rolünü kavramak, kavradıktan sonra ancak bu şekilde bina sorunu, steo sorunu, tebliğ icra sorunu gibi sorunları elelemek, bunlara çözüm getirmek ancak yararlı olabilir. Salt bunların gerçekleştirilmesi bugün yürümekte olan hukuk işleyişine sadece bir sürat getirebilir. Ondan ötesi niteliksel bir değişiklik getirmez. Oysa esas söylemek istediğimiz niteliksel konularla ilgilidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hukuk, toplumsal yaşamın her alanını ilgilendiren bir konudur. Toplumun her kesiminde hukuğu görmek, olumlu olumsuz etkilerini hissetmek, bunlara tanık olmak mümkündür. Bir insan doğumundan ölüme kadar hatta ölümden sonra bile hukuğun etkilerini hissetmektedir. Karı koca ilişkileri hukuki ilişkilerdir. Bir vatandaşın en küçük bir şey almak için girişimde bulunduğu anda bir hukuki ilişki içerisine girmektedir. Yolda yürürken, hukukla karşı karşıyadır.

Dolayısıyla bu kuralların salt mahkemeleri ilgilendirdiği yahut salt mahkemelerin işine yarayan kurallar yahut hukuğun bunlarla ilgili bir kurum olduğunu söyleyemeyiz. Hepimizi, en küçükten en büyüğe ilgilendiren bir kurumdur. hukuk dolayısıyla. Kurumun, hukuğun birinci kaynağı devlet olduğuna göre, hukuğun birinci ilişkisi devlettedir. Devletin tarihin her döneminde var olmadığı, sınıfların ortaya çıkışıyla devletin doğduğu bilimsel bir gerçektir. Bunun sonucu hukuk tarihsel gelişme süreci içerisinde devletin ortaya çıkışına koşut olarak doğmuş ve gelişmiştir. Genelde işlevi biliyoruz ki üretim ilişkisini yani mülkiyet ilişkilerini düzenlemek ve bu ilişkileri korumaktır.

Bu düzenleme de doğaldır ki ekonomik ve siyasal iktidarı elinde tutan sınıfların çıkarına göre ve bu doğrultuda olmaktadır. Bu konularla ilgili pek çok bilimsel eser yazıldığı gibi, pek çok devlet adamı da bu gerçeği teslim etmektedir. Örneğin, Fransız Millet Meclisinde Adalet Bakanının söylediği şu söz çok ilgi çekicidir. Diyor ki, "Adaletin görevi mülkiyeti korumaktır. Adalet, mülkiyetin ve düzenin çıkarlarına ortaktır." Gerçek bu olduğuna göre, bunu bir kenara bırakarak madalyonun bir diğer yüzüne bakalım. Toplum içerisine baktığımızda, zaman zaman egemen sınıfın hoşlanmadığı, beğenmediği, birtakım hukuk kurallarının da toplum içerisinde mevcut olduğunu görmekteyiz. Elbette bu tür kurallar da mevcuttur. Mevcut olacaktır. Bu da madalyonun bir yüzüdür. Ancak, bunlar, tarihsel süreç içerisinde ekonomik ve siyasal gücü elinde tutan egemen sınıflara karşı ezilen sınıfların, emekçi sınıfların yaptığı mücadeleler sonucu kazanmış olduğu haklardır. Bu haklar, zaman içerisinde peyderpey kanla, gözyaşı ile, terle kazanılmış haklardır ve bu haklar zaman içerisinde Anayasalara girmiştir. Önce bireysel haklar biçiminde gelişti. Daha sonra kamu haklarına dönüştü ve bugün her ülkenin Anayasasında egemen güçler istese de, istemese de yer alan, grev hakkından tutun da, işçi haklarına, sendikal haklara, seçme, seçilme hakkına, sağlık hakkına bu tür haklar da hukuk

sistemi içerisinde yerini almış bulunmaktadır. Bunların içerisinde tabii ki baş yeri de hukukun üstünlüğü almaktadır. Bunlar, tabii ki birer lütuf değildir, birer atıfet değildir. Biraz önce belirttiğim gibi, ezilen sınıfların tarih içerisinde mücadeleleriyle kazanılmış olan haklardır ve bugün gelinen aşamada egemen güçler ne kadar çabalarsa çabalasın, ne kadar geriye dönüş yollarını zorlarsa zorlasınlar, bunlardan geriye dönme olasılığı yoktur.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bütün bunları niye anlatıyoruz? Madalyonun bir yüzünde belirttiğim gibi, mahkemeler bir yönüyle hukukun sınıfsal niteliği nedeniyle egemen sınıfın siyasal ideolojisi dolayısıyla düzenin tutsağı görünümündedirler. En belirgin özellik bu. Bu yapı içerisinde yargıçlar, mahkemeler, kendi dehalarını ne kadar ortaya koyup bu çemberi kırmaya çalışırlarsa çalışsınlar, biliyoruz ki, bu yapının tutsağıdır. Ancak, tabii ki meseleyi bu kadar da basite indirgemek gerekir. Nedeni de şu: Madalyonun öteki yüzünde de biraz önce söylediğim kazanılmış haklar vardır. Tarihin doğrusu vardır. İnsanlığın belirli bir gelişme çizgisi vardır.

5511/...

Dolayısıyla işte bütün bu söylediklerimden sonra mahkemelere düşen en büyük görev tarihin bu çizgisini yakalamak, insanlığın gelişme çizgisini yakalamak ve kararlarını verirken bu doğruyu hiçbir şekilde gözden ırak tutmamaktır. İşte meselenin Mahkemeler Bütçesi görüşülürken bana göre en önemli noktası ve meselenin ekseni bu olmaktadır. Bizde tabii ki bu yapıyı yaratmakta bir yönü ile Meclise görev düşerken, bir yönü ile de yargıya, mahkemeye görev düşmektedir. Belli ki biraz önce belirttiğim gibi düzeninin demokratik sürecinin çalıştırılması, Meclisten haklı yasaların geçirilmesi ve ülkemizin demokratik bir yapıya kavuşturulması mahkemelerin işini kolaylaştırabilir. Ama öteki taraftan da mahkemelerin bu demokratik süreci hızlandırmak için, hukuku kullanmaları gerekmektedir. Meclisimizin, bugüne değin bu yönde bir çaba içerisinde olduğunu söyleyemeyiz. Bizde, polis devletinden yasa devletine, oradan da hukuk devletine doğru uzanan çizgide ne yazık ki büyük bir mesafe olduğunu söylemek mümkün değildir. Bizim devletimiz yürütme organımız polis devleti ile, yasa devleti arasında saatin sarkacı gibi gidip gelmektedir ve bir türlü hukuk devleti aşamasına ulaşamamıştır. Ne yazık ki mahkemelerimiz de bir yasa devletinin gereklerini ancak yerine getirebilmektedirler. Bu yapıyı kuracak hukuk kararları üretememektedirler. Oysa tarih içerisinde bu yapıyı kıran mahkemelerin ve yargıçların olduğunu görmekteyiz. Bunların içerisinde bütün antidemokratik yapısına rağmen Türkiyedeki mahkemelerin bazılarının katıldığını görmekteyiz. Bu sevindirici bir olay. Münferit olsa da bu türden kararların çıkabilmesi gerçekten sevindiricidir, yakınımızdaki bir ülkenin Anayasasındaki birkaç mahkemenin en azından bu yönde öncülük yapabilmesi bize örnek olabilmelidir. Öneme binaen bu konu ile ilgili bir iki örnek vermek isterim. Soyut olarak konunun kalmaması için. Türkiyede Anayasa Mahkemesi hukuk devletinin yorumunu yaparken bize göre büyük bir aşama, hukuksal ilericiliğin somut bir göstergesi olarak şöyle bir karar vermiştir:

"Devletimiz; Anayasanın 2'nci maddesinde ifade edildiği gibi bir hukuk devletidir.

30 Haziran 1975 gün ve 975/210 sayılı Karar. Ankara 8'inci Asliye Ceza Mahkemesinin Kararı.

Yani demek ki mahkemeler, eğer kendileri hukukun üstünlüğünü, hukuk devletini benimsemişlerse, hukuk yolu ile demokratikleşmeye de katkıda bulunabilirler. Bizim özlediğimiz, biraz önce birkaç örneğini saydığım türde mahkemeler görmek hukuk yolu ile demokratikleşme sürecine katkıda bulunan bir yargı, bir mahkeme düzeni görmek istemekteyiz. Açıktır ki ülkemizde bir hukuk reformuna ihtiyaç vardır. Bütün bunlar reform olayı elbette bu söylediğim çizgide bir hukuk anlayışını benimsemekle olasıdır. Bu benimsenmediği sürece söylediğimiz bütün hususlar talik olmaktadır. Konuşmamın başında belirttiğim gibi bina sorunu olsun, tebliğ icra sorunu olsun, yasanın toparlanması sorunu olsun, araç-gereç sorunu olsun bütün bu niteliksel değişime, çağdaş bir yapıya kavuşmaya tabi olarak değerlendirildiği takdirde bir anlam kazanır. Bir hukuk reformu içerisinde Toplumcu Kurtuluş Partisi olarak şunları görmek isteriz. Düzeni korumaya yönelik, egemen sınıfların sömürü düzenini koruyan klâsik hukuk kuralları değiştirilmeli. Hukukun Anayasa uyarınca ekonomik bakımdan güçsüzden yana çalışması sağlanmalı. Egemen sınıfların yararına işleyen yasal boşluklar Anayasaya uygun olarak ve çalışan halkın yararına uygun olarak doldurulmalıdır. Anti demokratik yasalar, Anayasaya uygun biçimde değiştirilmelidir. Hukukun üstünlüğü ilkesinden asla ödün verilmemelidir. Hukuk dışı eylemlere kesinlikle göz yumulmamalıdır. Seçim Yasasındaki anti demokratik kurallar kaldırılmalıdır. Davaların çabuk sonuçlandırılması için gerekli tüm önlemler alınmalıdır, hak arama ucuzlatılmalıdır. Dar gelirliler için adli yardım sistemi geliştirilmelidir. Sosyal güvenlik sistemi kapsamına hukuk sigortası da alınarak hiçbir yurttaşın maddi olanaksızlık nedeni ile yargı önünde savunmasız kalmaması sağlanmalıdır. Yargının sivilleşmesi sağlanmalıdır. Cezaevindeki yaşam koşulları düzenlenmelidir. İnfaz sistemi çağdaşlaştırılmalıdır. Bu ve buna dönük bir hukuk reformu yapılmalıdır. Hepinize saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Çetin Veziroğlu.
Sayın milletvekilleri; söz sırası Sayın Naci Talâttadır.
Buyurun Sayın Talât.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Değerli arkadaşım Mağusa Milletvekili Sayın Çetin Veziroğlu'nun bu zevkle inlediğimiz nezih konuşmasından sonra

SAĞLIK VE SOYAL YARDIM BAKANI DR. MUSTAFA ERBİLEN (Yerinden) - Alpay'ınki mühim değil yani.

BAŞBAKAN DR. DERViŞ EROĞLU (Yerinden)- Seni de zevkle dinleriz,

NACİ T. USAR (Devamla) - MÜmkün mertebeye tekrardan kaçınarak ben de CTP Meclis Grubu adına mahkemeler bütçesinin tartışıldığı, müzakere edildiği bu aşamada Yargıya ve Yargı Organına ilişkin eleştirilerimizi sunmak istiyorum. Demokratik hukuk ülkelerinde icraya, polise, Yasama Organına yani sivil iktidarı, devlet gücünü elinde bulunduran makamlara karşı yurttaşların ve örgütlerin tek sığınabilecekleri yer mahkemelerdir. İyi yargıçların iyi bir Yargı Düzeninin yerleşmiş yargı geleneklerinin bulunduğu ülkelerde yurttaşlar kendilerini iktidarı elinde bulunduran güçler karşısında çar ve naçar görmezler onlar son tahlilde sığınabilecekleri bir yer olduğuna, bu yerin de mahkemeler olduğuna, Yargı Organı olduğuna inanırlar. Bu bize Hukuk Fakültelerinde böyle öğretilirdi. Bu bize Yargının bağımsızlığı yargıçların da güvence altında bulunması gerektiği konusu yurttaş hakları ve adalet yönünden aranması gereken 1'inci koşul olarak öğretilmişti. Biz böyle bir formasyonla yetiştik Bu nedendir ki yargı bağımsızlığına, yargıç güvencesine ve yargının yansızlığına büyük önem vermekteyiz. Bu sadece bizim kendi kişisel

formasyonun bir gereği, bir sonucu değildir. Bu her türlü demokratik, siyasal formasyonun bir gereğidir. Aynı zamanda o nedenle baktığımız zaman mahkemelere, Yargı Organına. İlk aradığımız şey bu koşulun ne oranda yerine getirilip getirilmediğidir. Yani yargı ne oranda bağımsızdır, ne oranda yansızdır, Yargıçlar gerçekten davalara yansız bakıyorlar mı? Gerçekten hukuka yazılı veya yazısız, hukuka teammüllere ve vicdanlarına uygun hareket ederek mi kararlar vermektedirler? Yoksa yan tutuyorlar mı, baskı altında mıdır? Teşkinler göre mi karar vermektedirler? Önlilerindeki bir davada, tarafların hangi sosyal sınıfa mensup olduklarına bakarak mı karar verirler? Devlet otoritesini hakim kılmak amacı ile açılmış davalarda sanık veya davalı durumundaki yurttaşı koruyacak, devlet otoritesine, devlet iktidarına karşı koruyacak yaklaşımlarla mı davaya bakmaktadır? Bunlara bakarız. Ölçü budur. Eğer yanıtlarımız olumluysa, gerçekten bağımsız, yansız, adil bir yargı düzeni içinde olduğumuz sonucuna varırız.

Eğer yanıtlarımız olumsuz ise, yıkımdan, çürümeden, Sayın Durduranın kullandığı uluslararası deyim 'Corruption'dan yargı organı nasibini almış demektir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; çok değerli bir yazarımız, kimimize göre sevimsiz yanları olabilir. Ama bu ülkede kalemi ile kendini tanıttırmuş olan bir yazarımız yargı organı ile ilgili olarak "Çirkef Yatağında Gülistanlık Olmaz" başlıklı bir yazı kaleme almıştı. Bu yazısında her yanda eğer bir çürüme varsa bir kokuşmuşluk sözkonusu ise, bir bozulma sözkonusu ise böyle bir ortamda elbette ki yargı organı da kendine düşeni alacaktır, o da nasibini alacaktır ve bozulma ona da yansıyacaktır demişti. Bu yazarımız bu yazısından dolayı da takifata uğramış, cezalandırılmış idi.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tek tek yargıçıları ayırarak, hiç kimsenin omuzlarına özel bir kusur yüklemeyen diyebiliriz ki mevcut düzendeki bozulmadan yargı organı da kendine düşeni yani nasibini almıştır. Yurttaş yaşadığı ortama aynayı en iyi tutabilen kişidir. Bizden, sırasında bizden, biz siyaset adamlarından, sosyologlardan, bilim adamlarından, araştırmacılardan, anketörlerden önce yaşadığı ortam hakkındaki ilk temel ve sağlam yargıya varan yurttaşın kendisidir, halktır. Halkın nabzını elinde bulunduranlar çok iyi görürler ki halk sürekli olarak yargılayandır. Ve sürekli olarak hükmü verendir. Bunun içindir ki diyoruz en yüce mahkeme halk katında kurulu olan mahkemedir ve hepimiz de o mahkemenin önünde yargılanırız biz siyaset adamları. Biz devlet adamlığına

soyunanlar o mahkemenin önünde gece gündüz yargılanmaktayız. Bazan ağır, bazan yumuşak, bazan hoş görünen, bazan sarsıcı hükümlerle de her gün karşı karşıya kalmaktayız. İşte halk, mahkemelerle ilgili olarak bir yargıya varmıştır. Demektedir ki bu memlekette hak, adalet kalmadı. Halk bunu demektedir. Eğer bir ülkede insanlar, basit yurttaşlar, adalet kalmadı, hak hukuk kalmadı diyerek mahkemelere olan güvensizliklerini dile getiriyorlarsa, orada politika adamları, siyaset adamları, Meclis, icra, bilim adamları, herkes, yani halka karşı sorumluluğu olan herkes oturup ciddi ciddi düşünmeli ve çareler araştırmalıdır. Bugün mahkemelerdeki davalar daha önceki yıllara oranla iki üç kat artmış bulunmaktadır. Ceza davaları, özel davalar hukuk davaları, aile davaları iki üç kat artmıştır daha önceki yıllara oranla.

FADIL ÇAĞDA (Girne)(Yerinden) - İskân davaları.

NACİ T. USAR (Devamla) - Ama sayın milletvekilleri; emin olunuz ki mahkemelere duyduğu güvensizlik nedeni ile ya da en azından ho,ho, ben hakkımı alıncaya kadar atı alan Üsküdarı geçer deyip gecikmelere duyduğu tepki ile insanlarımızın büyük bir çoğunluğu mahkemelere başvurmamaktadır.

Bu da çok önemli ve bu da üzerinde durulması ve sonuçlanması gereken bir husustur. Yargıya, Mahkemeye adalet dağıtma konusunda güveni sarsılmış olan bütün toplumlarda Bizatihi Hakkı Kurumu işlemeye başlar. Bizat hakkı şu demektir. Yani bu mahkemelerde benim hakkımı verecek olan yoktur. Bu ortamda haklıya hakkını verecek olan yoktur. O halde hakkımı ben alayım ve güçlü olan, pazusu güçlü olan kıstırdığı, kendinden daha zayıf olandan hakkı diye kabul ettiği şeyi almaya başlar.

ALPAY DURDURAN (Lefkoşa) (Yerinden)- Arka bulmaya çalışacak.

NACİ T. USAR (Devamla) - Arka bulmaya çalışacak. Milletvekillerinin , bakanların arkasında koşuşur. Ve hakkını bizzat elde etmeye çalışır. Yahutta kimi yerlerde gördük konu konuyu ilgili makamlara kadar şikayet etti. Ne ilgisi vardır askeri komutanın iskan işleri ile. Vatandaş askeri komutana gitmiş, ahbaplıkları var, askeri komutan geldi yurttaş obür yurttaş der ki sen çık bu evden, falan gelip yerleşecek. Çünkü onun hakkıdır burası. Bizatihi Hak Kurumunun azdırıldığı ortamlarda ise giderek asayiş tehlikeye düşer. Bereket versin daha biz Kıbrıs'lıların henüz iyiden yitirilmemiş , tüketilmemiş bazı yanlarımız vardır da o yanlarımız sayesinde birbirimizin başına henüz sarılma noktasına gelmedik.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; gecikmiş adalet, adalet değildir. Nasıl ki aceleye getirilmiş olan adalet de, adalet değildir, gecikmiş adalet de adalet değildir. Bizim mahkemelerimizde gecikmeler insnları bıktıran düzeylere ulaşmıştır. Az sonra bu gecikmelerin nasıl giderilebileceği konusundaki görüşlerimizi söyleyeceğiz.

Mahkemeler, özellikle Yüksek Mahkemeler hukuktaki boşlukları iştihakları ile doldurulur. Mahkemelerin iştihakları yazılı, hukuk metinleri bulunmayan yerlerde yasal hukukun yerini alır. Yani demokratik ülkelerde yargıçlar sırasında Meclisin eksiğini tamamlarlar, Meclisin yapmadığı işleri yargıçlar yaparlar. Gerek hukuktaki boşlukları doldurarak, gerek yorumlayarak birtakım deyimleri gerek yasalarda çelişkili gördükleri husularda, konan ülkelerden bir tanesini öne çıkararak hukuk yaratırlar. Buna yargıcın hukuk yaratma olayı denir. Daha önceki bütçe müzakereleri sırasında da üstünde uzun uzadıya durduğum için bu müzakere tekrardan kaçınacağım. Ama özetle dikkatinizi ve hafızalarınızı şu nokta üzerine çekmek istiyorum. Hatırlarsanız bizde Yüksek Mahkeme içtihatlar yolu ile hukuk yaratırken hiç de Anayasanın öngördüğü yönde hareket etmemektedir demiş ve buna çeşitli örnekler göstermiştim. Bunlardan bir tanesi Toplu Sözleşme ve grev hakkı ile ilgili verdikleri karardı. Toplu sözleşme ve grev hakkı ile ilgili öyle bir karar verdiler ki fiilen çalışanların hakkı yok edilmiştir. Anayasa'da çalışanların grev hakkı olduğu yazılıdır. Bir başka yerde de çalışma hakkı vardır diyor Anayasa. Bu iki hak bir birine zıt haklar değildirler ki bir mahkeme oturup bu iki hakkı birbirinin karşısında haklar olarak gösterecek de birinin olduğu yerde öbürünün işleyemeyeceğini söyleyecek ve ona göre hukuk yaratacaktır. Çalışma hakkı vardır demek. Ben insanca yaşayabileceğim bir işe kavuşturulma hakkına sahibim demektir. Ben grev kırıcılığına hak kazandım demek değildir. Ben devletten beni yaşatacak bir iş vermesini isteme hakkına sahibim. Çalışma hakkının çerçevesi budur. Çalışma hakkı bu demektir. Eger bu hak yerine getirilmezse, devlet bana bir iş bulmazsa, bana işsizlik tazminatı ödeyecek demektir. Ama bizim mahkemelerimiz oturmuştur savcılığın aşinasının altında.

BAŞBAKAN DR. DERViŞ EROĞLU (Yerinden) - Aşna, fişna içinde.

NACI T. USAR (Devamla) - Evet, yani biraz terbiyeli konuşmak istiyorum. Beni zorluyorsunuz argoya. Evet savcılıkla aşna fişna içinde demek istiyorum. Oturuyorlar.

ve diyorlar ki, e, greve çıkan işçinin grev yapmak nasıl hakkı ise, grev kırıcısının da çalışmak o kadar hakkıdır. İş sahibinin de çalışma hakkı, işini yürütmesidir. Onun da işini yürütmeye hakkı vardır. O nedenle bir grev sırasında dışardan işçi getirilip çalıştırılması yasal değildir. Sendikanın iddia ettiği gibi grev sırasında dışardan işçi, yani o iş yeri ile hizmet bağı olmayan insan getirip çalıştırması yasal değildir iddiası geçerli bir iddia değildir dediler ve böylece çalışan insanların grevlerini anlamsızlaştıran bir kural koydular. sen çıkacaksın işçi olarak kapının önünde grev yapacaksın, aferin poh poh senin Anayasada yazılı grev hakkın vardır. Ama senin yerine getirecekler fabrikaya, iş yerine grev kırıcılar koyacaklar, grev kırıcılar çalışacak, işleyecek ve herkes hakkını kullanmış olacak. Ne güzel. Ben grev hakkımı kullanıyorum, grev kırıcı da çalışma hakkını kullanıyor. Anayasada yazılı bütün haklar aynı anda karşılıklı zilli şanlı göbek atıyor. Ne kadar güzel. İşte böyle. Bizim mahkemelerimizin, bizim yargı organımızın anlayışı bu.

Kiracıları koruyacaksınız ekonomik yönden güçsüzleri koruyacaksınız diye kanunlar yaptı bu Meclis. Boşluklarını da bıraktı. Oturdular bunlardan yararlandılar ve kiracıları ev sahiplerinin önünde iyice oyuncak haline düşüren istihhatlar çıkardılar. Bir ev sahibi kiracısının aleyhine bir dava ikame ettiği zaman kiranın artırılması ile ilgili mahkeme kararı hüküm kararın verdiği tarihte değil, davanın açıldığı tarihte işlemeye başlar. Yani kiracı mahkemenin kiranın artırılması ile ilgili kararı verdiği tarihten başlayarak artırılmış kira ödemeye başlamaz. Kiracı ev sahibinin kendisi aleyhine davayı açtığı tarihten başlayarak geriye dönük artırılmış kira ödemek mecburiyetinde kalır.

Şimdi bütün bunlar bizim yargı organının ne oranda yansız olduğunu gösterir. Bizim yargı organı işçinin karşısında işverenden yanadır. Bizim yargı organı mülksüzün karşısında mülk sahibinden yanadır. Bizim yargı organı daha başka şimdi vereceğim örnekler ile sosyal yapılanmada ve sosyal sınıflar arasındaki kademelenmede aşağı sınıfların karşısında, yukarı sınıfların yanındadır.

5523/...

Bir basit örnek vereyim. Avukat olarak pratik yaptığımız günlerde de sürekli olarak dikkatimizi çeken ve yadırgadığımız bir yan. Hafifletici sebepler söylenecek şimdi. Hafifletici sebepler sıralanacak şimdi. Hafifletici sebepler sıralanırken işte adam evlidir, çocuk, çocuğu vardır, günlük ekmeğinin peşindedir vesaire denir ve bunlar emekçi insanlar için hafifletici sebeplerdirler. Fakat bir tane hafifletici sebep var ki o hafifletici sebep bizim yargı organının niteliğini ortaya koyar. Efendim der avukat ve yargıç da onu olduğu gibi kabul eder. Efendim der avukat, huzurunuzdaki beyefendi, isterse bir çek yolsuzluğundan gelmiş olsun oraya, pek nadirdir ama çek yolsuzluğundan oraya düşenler ve veya bir trafik kazası nedeni ile yargıç huzuruna gelmiştir. Huzurunuzdaki beyefendi, muteber bir iş adamıdır. Sosyal seviyesi itibarı ile halktan itibar gören bir kişidir vesaire denir ve bu husus yani bir kişinin yukarı sınıflardan oluşu bu memlekette bir ceza davasında hafifletici sebep olabilmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; böyle aristokratların adına karar verildiği dönemlerden kalma mahkeme anlayışlarının çağımızda halâ hüküm sürmesi üzücüdür, çarpıcı bir örnek olduğu için dile getirdim. Yani adam çobansa ve adam mahkemeye takım ve kiravat ile gelememişse, onun benzer bir davada şansı, ödeme gücü daha yüksek olan insanların şansından daha azdır. Bunları biz özel konuşmalarımızda, özel sohbetlerimizde de yargıç arkadaşlara anlatmaktayız bu gelenek terk edilsin ve eşitlensin insanlar arasındaki durum. İnsanlar yargı önünde eşitlensinler isteriz, bu zaten Anayasanın ve en alfabetik hukuk prensiplerinin bir gereğidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; sanık hakları ve tutuklama emirleri yönünden de bizim mahkemelerimiz iyi sınav vermemektedirler. Judgerfules diye bilinen yargıç kuralları tam anlamı ile uygulanmamaktadır. Sanık, ondan önce zanlı hakları saygı görmemektedir, tutuklama emirleri de gelişi güzel verilmektedir.

zanlının sanlının yakalandığı, polis nezaretine alındığı andan itibaren kendisinin savunacak hukukçunun, yani bir avukatın yardımına başvurması en alfabetik haklardan *birisi* ve bu olduğu gibi Anayasamıza yansımıştır. Sayın Durduran'ın da belirttiği gibi, ifadesine henüz başvurulmadığı, tahkikatı henüz tamamlanmadığı gibi gerekçelerle avukatın zanlı ya da sanıkla görüşürülmesi önlenmektedir, engellenmektedir, bu olacak iş değildir. Zanlı, yakalanan, ya da tutuklanan kişi ifade vermezden önce avukatı ile görüşürülmelidir ki kendi kendini suçlayabilecek, incriminate edecek hususları söylemesin.

İngiliz, Amerikan filmlerinde bile görürüz. Bir kişi kendi kendini suçlayacak hususlarda ifade vermeye başladığı anda ifadeyi alan polis görevlisi onu uyarır ve der ki sen şu anda kendi kendini suçlayan sözler söylemeye başladın. İstersen sana bir avukat çağıralım. Öyledir, gelişmiş, demokratik ülkelerde öyledir bu işler. Ama biz batı giysileri içerisinde şark despotizminin bütün kurallarını yerine getiren bir topluluk olarak bu hususlara dikkat etmemekteyiz. Zanlıyı avukat ile görüştürmezler. İlla ki ifadesini verecek, illa ki polisin kendine göre tahkikatı tamamlanacak da ondan sonra avukat zanlıyı görsün. Yani iş işten geçtikten sonra. "Biberi ver avazı arkadan gelsin". Yani bu asıl o hesaptır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu mahkemeler gelenekleri bakımından siyasal otoritenin telkinlerine baştan sona kadar açık mahkemelerdirler. 1971 ve 1973 terfikatlarını bu ülkede yaşamış bir insan olarak büyük bir rahatlıkla söyleyebilirim ki bu mahkemelerin geleneği siyasal meselelerde, siyasal otoritenin istekleri doğrultusunda karar vermek yönünde gelişmiştir. Gerek 1971'de, gerek 1973'teki CTP davasında bu mahkemeler siyasi nedenlerden ötürü sanık sandalyesine oturtulan insanları kapalı oturumlarda yargıladılar. İki tomsonlu polis, kapının dışında, iki tomsonlu polis kapının içinde, yargıç önyargılı, neye hükmedeceği kendisine daha evvelden söylenmiş ve bunun hukuki gerekçeleri hazırlanmış, azamete kürsüde oturuyor.

Savcı ara verdiğinde mahkemede koridorda alçak sesle ve utangaç kulaklarımıza " ne yapsın emir kulu" olduğunu söylüyor ve biz sanıklar savunma hakkımıza en küçük bir saygı gösterilmediği bir ortamda kendimizi savunmaya çalışıyoruz. O gelenek bugün de sürüyor. İşte Sayın Denktaş'ın Sayın Özgür'ün aleyhine açtığı tazminat davası ve işte Sayın Başbakan'ın Sayın Mehmet Bayram'ın, Sayın Taşkent Atasayan'ın Kıbrıs Postası aleyhine ve yazar Şener Levent ve diğerleri aleyhine açtıkları davalar. Eğer siyasi otorite birini ezecekse ve onu ezmek için artık şartlar gece karanlığının dışında birtakım işler yapılmasını gerekli kılıyorsa işte ortam, işte mahkemeler ve işte alet edilen yargıçlar ve işte siyasi otoritenin telkinlerine açık hüküm verme geleneği.

Vaziyetimiz budur. Hiçbir yargıç dostum bu kürsüden mesajımı çekerim, alınmasın bu söylediklerimize. Ama hadise budur, olay budur. Siyasi otorite hukuksal kılıf geçirerek ezmek istediği zaman muazlarını, yani muhaliflerini, yani kendine arız olanları, yani kendine muhalefet edenleri ezmek istediğinde, sindirmek, susturmak istediğinde mahkemeleri kullanabiliyor. Defalarca söyledik, yazdık. Yargı organı siyasi otoritenin hegemonya hedeflerine alet olmak,

Kendi kişiliğine, demokratik ilkelerine sahip çık , dünya siyasi otoriteye boyun eğmeyip hakkı, adaleti ve hukuku bayrak etmiş, baştacı etmiş yargılardan öyküleriyle doludur. İşte hakim Manyo olayında, burada biraz önce Çetin Veziroğlu arkadaşım dile getirdi. Hakim Manyo ben diyen adamdır, kralın oturup yazdığı kanunları uygulamam. Ben vicdanıma göre karar veririm. Eğer bu adam aç ise, eğer bu kadın aç ise ve açlık nedeni ile ekme çalmışsa ben onu hapse göndermem, ben burada onu çalmaya mahkûm eden bu düzeni kurarları mahkûm ederim diyebilmiş adamdır ve yerden yere sürülmüş ve yerden yere atılmış adamdır hakim Manyo. En sonunda bıkip usanmış ve yargıçlığı bırakmıştır. Hakim Manyo'nun adı tarihe geçmiştir ama örneğin Nazım Hikmet'i 1938 yılında hapse gönderen yargıcın adını kim hatırlar? Biz yargıçlarımıza demokrat . olunuz, demokratik perensiplere uyunuz, hukukun üstünlüğüne saygılı olunuz, zayıfı güçlüye, yurttaşı siyasal otoriteye karşı koruyunuz diyoruz. Yurttaşın başı dara geldiğinde sığınabileceği, sokulabileceği hiçbir çatı yoktur adaletten ve hukuktan. veda.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bir yargıç huzuruna polis geldiği zaman ve polis bir kişinin 8 gün süre ile tahkikat amaçları için tutuklu kalmasını istediği zaman, gerçekten o kişinin tutuklu kalıp kalmaması, lokaba

Jat
ak
va

gönderilip, gönderilmemesi hususunda araştırma yapmak zorundadır. Hakikatten şart mıdır? Çünkü aslıl olan yurttaşın özgürlüğüdür kişi özgürlüğü ve kişi dokunulmazlığı burada ana prensiptir. Sen beni polis istedi diye, tahkikat yapacağım diye 8 gün özgürlüğünden mahrum bırakacak kararı göz yumup veremezsin yargıç efendi, sen oturup hakikatten tahkik etmelisin benim içeri gönderilmem gerekli mi, gereksiz mi? Adaletin tecellisi bakımından. Fakat bir gelenek geliştirilmiş, polis istedi, yargıç en az üç gün kötü zanlının tutukluluğuna karar verir. Üç gün a damı özgürlüğünden mahrum bırakırız ve çok hadiseler varkdir memlekette adam boşu boşuna lokaba yatırılmıştır. Adamın suç ile ilgisi, ilişkisi yoktur. Velevki suçlu olsa bile hiçbir kimse kendine sövme hakkının tanındığı bir yargılamanın çbir suruşmanın dışında hiçbir nedenle özgürlüğünden mahrum edilmemelidir. Savunma hakkının tanındığı iddianameye dayalı soruşturmalarda verilen karara bağlı olarak bir kimse özgürlüğünden mahrum edilmelidir. Bizde tutuklama yargılamasız, soruşturmasız hapislik cezaisına dönüşmüş bulunmaktadır ve bu bir kurum haline gelmiştir. Polis gider gözü kapalı ezberlemiş, elini Kur'an'a basar yemin eder ve der, tahkikat için çbu bu şahsı 8 gün tutukluluğu gereklidir, hakim kötü karar verir. Bunlar olacak işler değildirler bunların düzeltilmesi gerekmektedir.

Bu memlekette bir adalet bakanlığı yoktur ama bir adalet bakanlığının olmaması demek yargının, yargı organının sahipsiz olması da demek değildir. Herkes kendine Anayasanın ve hukukun çizdiği çerçevede hareket etme yetkilerini kullanma sorumluluklarını yerine getirmek durumundadır.

Sayın başkan, sayın milletvekilleri; askeri yargıçların durumunu Sayın Durduran ve Sayın Veziroğlu'nun da sözünü ettiği gibi bizi ürküntüye düşürecek düzeydedir.

Biz, Güvenlik Kuvvetleri Mahkemesinin veya askeri mahkemenin, askeri yargıtayın militarist etkilerden arındırılması, Yasaya, Anayasaya, hukuka, vicdana, vicdani kanaatlere ve adalete göre hüküm vermesini baştan beri savunmaktayız. Bu kürsüden yüzlerce defa benim ve başka arkadaşlarım tarafından dile getirilmiştir ki askeri yargı, askeri komutanlığın açık veya kapalı bütün etkilerinden arındırılmalıdır. Arındırılmazsa oradan geçen yurttaşlar adil bir yargılanmanın, adil bir duruşmanın sonucunda değil, askeri makamların verdikleri kararların sonucunda hoşgörü görürler veya cezalandırılırlar. Komutanlığın isteklerine uymadı diye kendi hukuki kültürü ve anlayışı içinde kalmak istedi diye eğer askeri yargıçlar üzerinde bir baskı kurulacaksa bu memlekette biliniz ki orada son kalanlar da kendi vicdani kanaatlerine göre karar veremeyecekleri için bunalıp gideceklerdir.

Bir hukukçunun yetişmesi kolay bir iş değildir. hele duruşma yapma alışkanlığını kazanmış, hüküm verme yeteneklerini geliştirmiş insanların yani yargıçların yetişmesi hiç kolay değildir. Oraya halk adına karar vermek üzere tayin ettiğimiz yargıçların sadece halk

adına karar vermeleri prensibine sadakat gösterilsin. Oradaki yargıçlar halk adına karar vermek için oradadırlar. Oradaki yargıçlar komutanlık adına karar vermek için orada değildirler. Bunu herkes bilsin ve herkes yazsın. Aklına yazsın, not defterine yazsın, nereye isterse yazsın. Ama gereklerini de yerine getirsin.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; biraz da mahkemelerin sorunları ile ilgilenmek istiyoruz. Kısaca temas ederek geçeceğiz. Mahkemelerde işler yığılmaktadır, kararlar gecikmektedir, şikayetler başını alıp gitmiştir. Başka şeyler yanında yargıç sayısını artırmak da bir çözüm şekli olarak düşünülebilir. Yargıçlar kendilerini tarafların ifadelerine, tanıkların ifadelerine, tarafların hukukçularının söylediklerine vermek zorundadırlar. Yargıçların dikkatleri davanın kendisinin üstünde olmalıdır. Yargıçlar bir duruşma sırasında bir tanığı dinlerken, tanığın yüzünün renginden, kaşının, gözünün mimiklerinin şekline kadar dikkat etmek durumundadır. Ses tonuna kadar herşeye dikkat etmek durumundadır. Çünkü neticede o tanıkların huzuruna getirdiği şahadete bakarak karar verecektir. Onun için tanıkların haleti ruhiyesi, tanıkların tavırları, tanıkların her sözü yargıç tarafından gözlemlenmelidir. Bunun için de yargıç kollarını bağlayıp koltuğuna yaslanmalı ve bütün dikkati ile huzurundaki davayı izlemelidir.

ama pratikte yargıçlar ne yapmaktadır? yargıçlar pratikte kâğıt kalem , hababam davayla ilgili zabıtlar tutmaktadırlar. E, tabii ki tanığın her söylediğini yazamamaktadırlar, kendilerine göre önemli gördükleri hususları yazmaktadırlar. Bu hem yargıcın davayı izleme bakımından sakıncalıdır, hem yargıcın davaya kendini verebilmesi bakımından sakıncalıdır, hem de bütün şahadeti not edemediği, tutanağa geçiremediği bütün şahadeti izleyemediği için huzurundaki taraflar bakımından sakıncalıdır. O nedenle her yargıca bir stenograf tayin edilmesi gerekmektedir. Stenografi gerçekten büyük yetenek isteyen zor bir meslektir. Ehil stenograf bulmak zor olabilir ama bu konuda devlet kendine lüzumlu personel daha okul çağlarında yetiştirmeyi kafasına koymalıdır ve bunun için gerekli planları yapmalı, hazırlıkları yapmalıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; çok sayıda karar askıda kalmaktadır. davaların tebliği ve hükümlerin icrası, gecikmekte, bazan hiç mümkün olamamaktadır. Beylifler memnun edilmeden bazı hallerde, hepsini de bir kefeye koymak istemiyorum. Beylifler memnun edilmeden dava tebliğleri ve icraalar mümkün olamamaktadır. Bunun için her mahkeme nezdinde bir tebliğ ve icra dairesi kurulmalıdır. Bir tebliğ ve icra dairesi kurulmalı, kadroları açılmalı nezdinde kuruldukları mahkeme

başkanının gözetim ve denetimi altında , onun yönerilerine uygun olarak kendi hiyerarşisi içerisinde çalışmalı ve böylece işlerine bir düzen, bir çabukluk getirilmelidir. Yargıçların avukatlarla, özellikle huzurlarında görülmekte olan bir davanın avukatlarıyla görülmeleri, yemek yeyip içki içmeleri çok ters, anormal, yakışıksız bir olaydır. Fakat bu memlekette bunlar günlük , olağan işlerden sayılmaya başlamıştır. Çünkü her tarafta bu işler olup gitmektedir. Her taraftaki bozulma elbette ki orayı da saracaktır. Bir ovayı bir ayazın tuttuğunu, tozun , dumanın birbirine katıldığını düşününüz. O ovanın içinde bir tarla tozsuz dumansız ve ağaçsız kalmaz. Bu işler buna benzer. Eğer her tarafta işler el oğuşturularla, karşılıklı el oğuşturularla, kapa kol ilişkileri ile halledilmeye başlamışsa öyle bir gelenek oluşmuşsa ve bu işleri becer de bal ye kabilinden taltif görürse, elbetteki yargıllarla avukatların beraber yemek yemeleri özel dostluklarının dışında beraber yemek yemeleri, birlikte görülmelerinin yakışıksızlığı da ortadan kalkar, yakışıklı olmaya başlar.

Sayan Durduran da söz etti. Bir trafik kazasını eğer "X" isimli polis tahkik etmişse, biliniz ki o davayı görecektir. "Y" isimli avukat olacaktır. Çünkü polis ve avukatlar arasında böyle ilişkiler kurulmuştur.

(Cumhuriyet Meclisi Başkanı Sayın Hakkı Atun, Başkanlık KÜrsüsünü, Meclis Başkan Yardımcısı Sayın Dt. Sait Güven'den devralır.)

Kurulan bu ilişkilerde, Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; biliniz ki delil saklamaları, biliniz ki delillerin mahkeme önüne getirilmemesi, delillerin kaçırılması, tahkikatın gerekli derinlikte yapılmaması gibi sonuçlar da ortaya çıkmaktadır. Yani Adalet Bakanlığı yoktur diye, bu işler böyle sallapati, kendi laubaliliğinde sürüp gitsin mi? Polise söz geçirecek, Savıllığı harekete geçirecek makamlar yok mu? Ne güne durur hükümet? İşte hükümetin buralarda yetkileri vardır. Hükümet, bu konularda niye harekete geçmiyor? Bu mahkemelerden deliller kaçırılmıştır, emareler kaçırılmıştır, plâka plâka, torba torba esrarlar kaçırılmıştır. Bu mahkemelerde tanık ifadeleri kaybolmuştur. Bunlar, olacak işler mi?

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Dava dosyası kayboldu.

NACİ T. USAR (Devamla) - Dava dosyası gider olduğu gibi. Bunlar, olacak işler mi? Ben burada size anlattım. Anlattım ben size burada. Bir köyümüze gittim gece geç vakit. Geçerken ışık gördüm bir kahvede, ineyim dedim. İndim baktım mangal yanar. Gece saat 1.00-1.30 ve şişin üstünde takılı ciklâlar kızartılır ve viskiler içilir. Ve bu memlekette uyuşturucu eşinde nam salmış üstaplardan biri ile, narkotik şubenin en namlı dedektiflerinden biri oturmuşlar da karşılıklı içerler. Beni görünce toplandılar, buyur Naci Bey de bir kadeh de sen çek.

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - İçmedin?

NACİ T. USAR (Devamla) - Yok içmedim. Başka şartlar altında ciklâyı meze yapıp içmeyi severim.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Ne istiyorsun içip içmedi? Önemli mi içip içmediği?

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) (Devamla) - Sordum.

NACİ T. USAR (Devamla) - Ama o vakit içmedim. Bu gördüğüm manzaranın dehşetinde, VW'uma atladım ve Lefkoşa'ya kadar sürdüm.

Şimdi başka bir hadise. İngiltere'de, uyuşturucudan hüküm giymiş şahıs, İngiliz infaz sisteminden yararlanarak hapishaneden dışarıya izinli çıktığı bir zamanda, binip Kıbrıs'a atlıyor. Bu şahıs, şimdi aramızdadır. İngiliz mahkemeleri bu durumu bizim makamlara bildirdi mi, bildirmedi mi bilmem. Ama bizim mahkemeler, bu şahsın İngiltere'de uyuşturucudan mahkûm edildiğini bilmez mi? Neden onun ifadesine başvuramazlar? Belki de onun ifadeleri ile burada çözecekleri, henüz çözümlenmemiş narkotik problemleri vardır. İngiltere'de cezasını, görüp cezasını tamamladıktan sonra salıverilen ve yurda dönen yurttaşlar vardır. Bunların ifadesine hiç başvuruldu mu? Be arkadaş, sen İngiltere'de yakalandın, yargılandın, hapse mahkûm edildin, cezanı çektin, geldin. Hoşgeldin, safa geldin be arkadaş, ama bize anlatacak şeyin yok mu senin, diye bir soran olmaz mı? Neden olmasın yani?

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden) (Devamla) - Bu memleketin yurttaşı bundan yandı zaten.

NACİ T. USAR (Devamla) - Bu şekilde çözümlenmemiş birtakım narkotik problemlerinin, uç bilinmeyenli denklemler gibi çözümü sağlanmaz mı? Ne yahu, ne münasebet? Ben bir zamanlar söyledim burada. Tekrar söyleyeyim. Şimdi emekli olduğum için daha rahat konuşurum.

Bir polis görevlisine uyuşturucularla ilgili tahkikatların hız kazandığı bir dönemde sordum. Dedim ki, Beyefendi, siz bu tahkikatları yaparsınız, gidersiniz. Ama görürüz ki tiryakiler, içiciler ve bu işin ufak tefek ticaretini yapanlar düşmektedir mahkemelere, ve yargılanmaktadırlar. Yani daha büyüklerine ulaşmıyor musunuz? O polis görevlisinin, Allah ona mutlu bir emeklilik zamanı bahşetsin, bana dediği şu; Naci Bey, yaparız tahkikatlarımızı, tahkikatlarımız neticesinde cam bir duvarın önüne geliriz. Cam duvarın arkasında oturan büyükler bu işin büyüklerini görürüz ama cam duvar öylesine kalındır ki, karşı tarafa geçip boğazlarına yakalarına yapışamayız. O cam duvar niçin bu kadar kalın? O cam duvar niçin bu kadar sağlam? Ha, bu memleket, bu memleket uluslararası uyuşturucu trafiğinin transit merkezlerinden biri olmuştur dediğimiz zaman öfkeye kapılan dostlarımız, o cam niye kalın? O cam niye sağlam öyle de polisler geçemiyor öbür tarafa?

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; mahkeme binalarının da yetersiz oluşuna ilişkin hukuk erbabından şikâyetler almaktayız. Mahkeme salonları küçük, mahkeme salonları rahat değil, mahkeme salonlarının sayısı az, avukatların bir araya gelecekleri, müvekkilleriyle konuşacakları odalar, salonlar az; olan yerlerde yetersiz, bazı yerlerde hiç yok. Bu konularda şikâyetler almaktayız.

Kitaplık, baştan aşağıya bir dert. Hukukçuların, her hukukçu artık ateş pahası olan bu zamanda ödeyip de kendine, mesleğine yardımcı olacak kitaplar alamaz. Yargıçlar da öyle. Bunların devletçe karşılanması ve

zengin hukuk kitaplıklarının kurulması gerekmektedir. Mahkeme iştiyatları birleştirilmiş indeksli şekliyle disturlar halinde yayınlanmaktadır. Bu yüzden özellikle genç hukukçular büyük sorunlar yaşamaktadırlar. Bunların başarılması gerekmektedir. Tasnif edilmesi lâzım, kararların bir indeksle konularına göre basılması ve bütün hukukçuların ve meraklı yurttaşların istifadesine sunulması gerekmektedir. Bir yargı organı dergisi çıkmalıdır. Bunu baro da yapabilir. Ama kararların isteyenlerin eline ulaşacağı bir dergi çıkmalıdır. Tıpkı Türkiye'deki Anayasa Mahkemesi dergisi gibi.

Son olarak bu ülkede köklü bir hukuk reformuna ihtiyaç duyulduğunu belirtmek istiyorum. Köklü hukuk reformuna ihtiyaç vardır derken işe Anayasa'dan başlamak gerektiğine işaret etmek isterim. İktidar sıralarından laf atılacağını bile bile şunu söylüyorum ki bir CTP iktidarında, ya da CTP'nin ortak olacağı bir iktidarda biliniz ki Anayasa yeniden ele alınacaktır ve demokratikleştirilecektir, çağdaştırılacaktır, anti-demokratik etkilerden, minitarist etkilerden arındırılacaktır, çalışanların hakları yanında demokratik hak ve özgürlükler yönünden, sosyal, siyasal hak ve özgürlükler yönünden, kadın hakları yönünden, çevre yönünden, çevre sorunları yönünden zenginleştirilecek ve çağdaş bir topluma yaraşır, çağdaş bir Anayasa yapılacaktır. İşe Anayasa'dan başlanacak, Ceza Yasasından devam edilecek, Aile Yasasına gelinecek, ev sahibi, kiracı ilişkilerini düzenleyen kira yasalarından tutunuz, gümrük yasalarına kadar, vergi yasalarına kadar her şey elden geçirilecektir.

Bunun yapılması lâzım. Yaşayan toplum gelişir. Her ne kadar bu toplumun önünde, onun gelişmesine ciddi engeller varsa da, çıkarılmışsa da böyle engeller, bu toplum gelişir. Gelişen toplumun ihtiyaçları da gelişiyor. Gelişen topluma ve gelişen ihtiyaçlara cevap verecek hukuk da geliştirilmelidir, hukuk da gelişmelidir. Bu iş, şimdi olmazsa mutlaka ileride tarafımızdan ciddiyetle ele alınacak. Teşekkür eder, saygılar sunarım.

BAŞKAN - Biz size teşekkür ederiz Sayın Talât.

Başka söz isteyen?... Sayın Akın, buyurun.

Siz de üçü için mi konuşacaksınız?

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Evet, üçü için Sayın Başkan.

BAŞKAN - Peki.

KENAN AKIN (Gazi Mağusa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; gündemde olan Mahkemeler, Hukuk Dairesi ve Sayıştay için, üçünü birden kısa ve öz değerlendirerek değerli vakitlerinizi almak istemiyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mahkemeler Bütçe Tasarısında, Genel Bütçenin yaklaşık %4'üne tekabül eden bu bütçe ile vatandaşın hakkı, hukuku korunacak demek mümkün değildir. Kaldı ki haksızlıkların, adaletsizliklerin, yolsuzlukların enflasyonla yarış ettirilerek prim verildiği bu Hükümet döneminde, vatandaş hakkını, hukukunu koruyacak merciin yolunu da bulamamaktadır.

Hükümetin kanserojen uygulamaları ile kanser olan iskân, topraklandırma ve eşdeğer işlemlerinde haksızlığa uğrayan vatandaşlar, mahkeme kapılarına yığılmışlardır.

Bu uygulama, Hükümetin adalet terazisinin bariz bir örneğidir. Bir gün bu terazide kendilerinin de tartılacağı unutulmalıdır. Demokratik hukuk devletinde vatandaşın hakkının yegâne güvencesi, hür ve bağımsız mahkemelerdir. Vatandaş, bağımsız kuruluş olan mahkemede, adaletin tecellisine sığınmaktadır. Vatandaşın bu çatılardan beklediği en kısa sürede ve en adil bir şekilde neticesinin hasıl olması ve bu neticeye inancının sonsuz olmasıdır. Vatandaş hakkını ve hukukunu, mahkemelerde kendisini temsil eden avukat kanalıyla aramaktadır. Şayet vatandaşın maddi olanığı yoksa, hakkını, hukukunu arayabilmesi için, mahkeme ile arasındaki aşılmaz duvar gibi duran, yüksek avukat ücretlerinden de korunması gerekmektedir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetindeki mevcut kanunlar, günün şartlarına göre düzenlenerek, aynı konuyu uygulayabilecek iki ile üç kanun değil, tek bir kanun olmalıdır. Farklı kanun uygulamasından, vatandaşlar arasında farklı uygulama yapılmış olur, ki buna sebebiyet verilmemelidir. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti vatandaşları arasında ekonomik, sosyal, siyasal ilişkilerin sağlıklı bir şekilde yürütmesinde, adaletin hür ve tarafsız ilkeleriyle hareket ettiği mahkemenin çok büyük önemi vardır. Mahkemelerden çıkacak adaletli kararlar, hakimlerin hür ve tarafsızlığına bağlıdır. Hiçbir organ, makam, merci veya herhangi bir kişi yargı yetkisinin kullanılmasında, hakimlere emir ve talimat veremez. Bu ölçü, hükümet edenlerin demokratik hukuk devletinde adalet ölçüsü olarak daima hatırlamaları gereken bir kuraldır.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti devletinin yaşatılmasının ve var olmasının, hukuk açısından yegâne temeli adalet olmalıdır. Bu temel atılırken, sorumlu kişiler şayet kendi inşaatlarında sorumsuz müteahhit durumunda olur iseler, Salamis Bay Hotel gibi, böyle temelin üzerinde bina durduramazlardır.

Ki özellikle bir çok vatandaşlarımız şu veya bu şekildeki davalarda mahkemeye düştüklerinde mutlaka konuşulan konu, benim davamı hangi hakim görecekse, hakime göre avukat seçme yolunu da aramaktadırlar.

Hukuk Dairesi devletin Başsavcılık ve Savcılık hizmetlerini gören bir kuruluştur. Bu kuruluş eliyle Adalet mekanizması hassas bir şekilde temsil edilmelidir. Bir ülkede sosyal-siyasal-ekonomik kuralların, kanunların sağlıklı bir şekilde anayasal düzen içerisinde olmasıyla hukuk düzeni sağlanır ve hukuk devletinden söz edilir. Vatandaşların arzu ettiği sağlıklı sistem, iki kurum vasıtasıyla yürütölmektedir. Bunlardan birisi Millet Meclisi, diğeri yargı denetimidir.

Millet Meclisinde siyasi tutum itibarıyla sdrumlu olan kişiler siyasi parti üyeleridir. Demokratik, parlamenter Hukuk Devleti niteliğini korumak, kollamak bir yerde Cumhuriyetin varlığı ile bağlantılıdır,

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin ilelebet varlığını, refahı, maddi ve manevi mutluluğu, egemenliğin kayıtsız şartsız Türk milletine ait olduğu düşüncesiyle bunu millet adına kullanılmağa yetkili kılınan kişi ve kuruluşların Anayasada gösterilen hürriyetçi demokrasi ve bunun icaplarıyla belirlenmiş hukuk düzeninin dışına çıkmamaları ile mümkündür. Zaman zaman bu ölçülerin milletin temsilcisi olan kişilerce aşıldığı görülürse Hukuk Dairesi hizmetleri yeterli bir şekilde verilmelidir.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Devletinin milli birlik ve bütünlüğünü korumalıdır. Vatandaşları sınıflandıran ve tek güveçemiz Anavatanın garantörlüğüne karşı olan tavırlarda Hukuk Dairesi olarak gerekli tahkikat yapılabilmeli ve yapılabilecek olanaklar verilmelidir. Vatandaşın mahkeme yoluyla hakkını arayacağı durumlarda şayet ekonomik gücü yoksa Şavcıyı yanında görebilmelidir.

FERİDUN ÖNSAV (Lefkoşa) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; HUKUK Dairesini görüşmeye başlarken, her zaman olduğu gibi, Anayasamızın 158'inci maddesi gereğince, Hukuk Dairesinin her yıl sonu Meclise, Cumhurbaşkanlığına ve Başbakan'a sunulan raporu ile başlamış olalım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; her yıl biz tekrarlarız, önlem alınmasını isteriz. İsteriz ama, buna rağmen her yıl, ceza davalarında olsun, trafik davalarında olsun, idareye karşı açılan davalarda olsun, belli bir artış olmaktadır. Diyeceksiniz ki olur, davalar her ülkede olur. Olur, fakat bunun karşı tedbirleri alınarak, bunun asgariye, hatta sıfırlamasına yönelik tedbirler, önlemler de düşünülür ve her yıl bunlar hayata geçirilir.

Örneğin, bir yıl içerisinde 201 idari dava açılmıştır. Bu örneği yine bu dairenin bütçe görüşmelerinde her yıl dile getiriyoruz. Bunu söylemekle, Hükümetimiz, Bakanlar Kurulumuz veya bağlı, onlara bağlı organlarımız, yaptığı eylemlerde veya aldığı kararlarda Anayasaya aykırı işlem veya eylem yapmalarından dolayı idari davalar açılmaktadır.

Yine sözkonusu aynı Raporda ceza davalarının iki bin altı yüz elli sekiz, trafik davalarının yirmi beş bin dokuz yüz doksan sekiz olduğunu ve bu belirttiğim gibi, yıllara göre de belli bir artış gösterdiğinin belirtisidir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine aynı raporda Bakanlar Kurulunun veya bakanların ayrı ayrı veya bakanlıklara bağlı daireler yine Yasaya göre görüş istemekte, hukuki mütalaa istemektedirler Hukuk Dairesinden. Ancak her yıl olduğu gibi bu yılki raporda da bu bilgilerin eksik ve yanlış verilmesinden dolayı Hukuk Dairesinin yanlış veya yanıltıcı veya eksik bilgi verdiği belirtilmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine her yıl söylüyoruz, bu yıl da söyleyeceğiz. Bu Hukuk Dairesinin vermekle yükümlü olduğu rapor gerçekten göstermelik bir rapor oluyor. Ciddi inceleme ve araştırma neticesinde daha ileriye yönelik, daha iyiye yönelik ve daha ciddi verileri, istemleri, sorunları ve önerileri içermektedir.

Anayasamızın 158'inci maddesi zorunlu kılıyor, Cumhurbaşkanlığına, Meclis Başkanlığına ve Başbakanlığa böyle bir rapor sunulacak. Belli rakamları değiştirdiğimiz zaman bu üç sayfalık rapor virgülsüz, noktasız her yıl için aynen hazırlanıp gönderilmektedir. Yine bu raporlar her yıl yazılmakta, biz de her yıl eleştiri yöneltmekteyiz. Bundan iki yıl önceki raporlarda Hükümete, Bakanlar Kurulumuza yönelik bu ilgili raporda çok az da olsa bir eleştirisel yaklaşım vardı son paragrafında, onu biz dile getirerek kendi görüşlerimize dayanak göstertmiştik o bütçe görüşmelerinde. O yıldan

sonra, yani üç yıldan bu yana bu rapor şimdi okuyacağım bu dört satırlık, üç satırlık paragrafla bitmektedir. "Şimdiye kadarki uygulamalarda Hukuk Dairesinin devlet organları ile uyum içinde çalıştığını, genelde Hukuk Dairesinin görüşlerine Hükümetin uymakta olduğunu memnuniyetle belirtir, bu vesileyle saygılar sunarım." diye bitmektedir iki yıldan bu yana bu rapor. Bu tabii yanlış bir şeydir. Yanıltıcı bir şeydir. Kaldı ki bunu söylemek veya göstermek veya yazmak Hukuk Dairesine kalan bir şey değildir. Onun yetkisinde olan bir şey değildir. Doğru bir şey de değildir. Kendi raporları içerisinde bile veya bütçe görüşmeleri komite düzeyinde görüşülürken Başsavcının verdiği bilgiler dikkate alınmakta bunun kalıp bir şey olduğu, yanıltıcı olduğu ve doğru olmadığı gözlemlenmektedir. Komite düzeyindeki bütçe görüşmelerinde Hukuk Dairesi görüşülürken Başsavcıya yapılan eleştiriler ve yöneltilen sorulara verdiği yanıtlar da bunun tam tersini söylemiştir. Tutanaklar yanımdadır. Vaktinizi almak için tekrar etmeyeceğim.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; geçen gün İçişleri Bakanlığı Bütçesi görüşülürken de söyledik, yine burda tutanaklara geçmek için söyleyeceğiz. Sayın Bakan yanlış anlayarak kendi verdiği bilgide bugün şu anda hapishanede bulunan kişi sayısında bir azalma olduğunu söylemiştir. Tamam, doğru. Bizim söylediğimiz artış şu an hapishanede olan kişilerin sayısında artış değil, davalar konusunda şahsa karşı işlenen suçlarda ve mala karşı işlenen suçlarda bir artış olduğunu söylemiştik. Burda yine tekrarlıyoruz ve yine bu bütçe görüşmesinde tutanağa geçmek için de rakamları vereceğim. Şahsa karşı işlenen suçlarda 84 yılında dört yüz altmış sekiz, 85'te beş yüz altmış beş, 86'da altı yüz yirmi beş, 87'de altı yüz otuz sekiz, 88'de altı yüz elli beş. Dört yıl içerisinde yaklaşık iki yüz artış vardır. Dövme, bıçaklama, yaralama, cana kast veya adam öldürme suçlarının toplamında. Mala karşı işlenen suçlarda da 85'te bin yüz yetmiş bir, 86'da bin yüz yetmiş altı, 87'de bin iki yüz on iki ve 88'de bin üç yüz kırk iki. Bunu da tutanaklara girsin diye tekrarlamış olalım.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Hukuk Dairesine Hükümet düzeyinde olsun, diğer organlar düzeyinde olsun istenilen görüş ve mütalalarda gerçekten çelişkiler ve farklılıklar vardır. Bu yasa tasarılarına da yansımaktadır. Bilindiği gibi bazı yasalar burdan geçip yasalaştıktan sonra Cumhurbaşkanı tarafından imzalanmamakta, Savcılığın görüşü alınarak Anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle yeniden görüşülmek üzere Meclise gönderilmektedir. Bunlar

Başsavcıya sorulduğunda ya eksik bilgi verilmesinden dolayı, ya da yanıtıldıklarından dolayı bunun böyle olduğu, ya da doğrudan doğruya Hukuk Dairesinde bazı savcı arkadaşların yetersiz çalışma veya yetersiz önem verme, neyse ondan dolayı kaynaklandığı belirtilmektedir. Bunların giderilebilmesi için yapılan sadece işte yıl düzeyinde de uyum içerisinde çalıştık Hükümetle verilen görüşlere itaat ettiler, gayet hukuki davrandılar demek yetmiyor, hem yasalara, hem Anayasaya aykırı hareket etmemek gerekirken, Hukuk Dairesinin de var olan sorunlarının ve gerekli olan kadrolarının biran önce doldurulması, gerekli sorunlarının biran önce giderilmesi ve bugünkü teknolojinin gerektirdiği tüm teknik araç ve gereçlerden yararlandırılması koşuldur. Bunların olmaması halinde mutlaka yanlışlık olacaktır, eksiklik olacaktır veya hata olacaktır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu bütçe görüşmesinde her yıl komite düzeyinde olsun, Genel Kurul düzeyinde olsun, kaçakçılık dosyalarıyla ilgili sorduğumuz sorulara hiç bir ciddi yanıt alamamaktayız. Ya geçirilmekte, ya da yeterli bilgi verilmemekte, ya da genellikle takip edilen yol, hiç bilgi vermemektedir. Bir yıldır sayfalar dolusu sorular sorduk, uyuşturucu maddelerle ilgili değişiklik yasasında da sorduk. Meclis Araştırmasıyla ilgili yapılan konuşmalarda sorduk. Geçen günkü İçişleri Bakanlığı bütçesi görüşülürken sorduk, önce ve sonra yazılı sorularla sorduk. Bugüne kadar çok konuda ciddi yanıt ya almadık veya hiç yanıt almadık. Jutanaklara geçen en belirgin örneklerden bir tanesi, bu kaçakçılık, meşhur kaçakçılık dosyalarıyla ilgilidir. O da son on altıya düşürülmüştür. Kimisi delil yetersizliğinden çekildi veya çektirildi. Kimisi affa uğradığı söylenerek geri çekildiği belirtildi. En son on altı tane var denildi. Söz konusu TC ve KKTC arasındaki anlaşma yürürlüğe girdikten sonra da bunların yeniden gündeme getirildiği, takibatın sürdürüldüğü, Polis Genel Müdürü tarafından açıklanmıştır.

İSKÂN BAKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - İlerleme var demek.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Açıklandı, fakat eksik açıklandı.

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Bu kez on beş oldu.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - İlerleme yoktur çünkü...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Kapanmadı yani.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Türkiye Cumhuriyeti'nin resmi mahkemelerinde...

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Tozlu raflara kaldırıldı.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Bu dosyalarla ilgili davaların bir çoğu uyuşturucu ve silâh kaçakçılığıyla ilgilidir ve devam ediyor bugün. Geçen Meclis birleşiminde dosya numarası ilgili kişiler, dava numarası...

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROĞLU (Yerinden) - Özker de bilir ki uyuşturucu ve silâh...

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden) (Devamla) - Vardır, vardır.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Verdi, Sayın Başkan geçen birleşimde Türkiyede'de halen davaların...

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden) - Yoktur hocam.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Türkiye Cumhuriyeti Başsavcılığının ve davalarının numarasını verdim, devam ediyor. Burda oysa açıklamadı. oyun kâğıdı, sigara, içki, yani biraz daha pek de önemli değil diye açıklama yapacaktı, iyi ki o kadar da yapılmadı. Bizde en son on altıya düşürülmüştü. Polis Genel Müdürlüğünün açıklamasında bunların on beş olduğu gözlemlendi. Genel Başkanımız resmi basın bildirisiyle olsun, köşe yazılarında olsun, Mecliste yapılan görüşmelerde olsun, gerek Genel Başkanımız, gerek diğer konuşmacı arkadaşlarımız bu on altıncı dosyanın numarası belli, sayısı belli, ne olduğu sorulmakta, resmi bir cevap alınmamaktadır. Tutanaklara geçsin diye bir daha tekrarlıyorum; CTK-180/82 sayılı dosya, yine sorduk. Asital Nitrik olayı hakkında, gerçekten ciddi açıklama yapılmamıştır.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) -
Nedir bu asital nitrik?

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Herhalde çamaşır tozu değildir, ya da gap ilâcı değil. Eroin kullanımında, yapımında, imâlatında kullanılan, ben hiç hayatımda ne gördüm, ne kokusunu bilirim, kullanılan bir hammaddesidir bu asital nitrik.

MİLLÎ EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI SALİH COŞAR
(Yerinden) - Yeni bir...

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Yeni değil Sayın Bakan ama cevap vermiyorsunuz.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Verildi, çoğunluk...

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Verilmedi dil sürçmesi konusunda Sayın Başbakanın yaptığı açıklama dışında...

NACI T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - İki bütçe arasının meseleleridir bunlar, konuşacağız tabii.

TİCARET VE SANAYİ BAKANI ÖMER DEMİR (Yerinden) - Geçen seneki bütçede...

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - On beş dosya kaç sene var yahu, yüz defa sordunuz, yüz defa cevap verdik.

NACI T. USAR (Yerinden) (Devamla) - E, yüz sene daha...

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Yüz birinciyi de Komite düzeyinde sordular ve Başsavcı cevap vermedi. Yüz defa sordular dediniz. Yüz birinciyi de demek komite düzeyinde sordular.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - İdare aktarmadı mı yargıya?

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Başsavcıya ve ilgili Başsavcı cevap vermedi, bilgim yoktur, bu konu araştırılır diye cevap verdi.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Ne demek aktarmadı?

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa) (Yerinden) - Savcılıktadır daha.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - E, idare bütçeyle yapılmaz.

İSKÂN BAKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) - Türkiye ile yaptığımız Suçluların İade Protokolü Yasasında sırf bu konu sıkıntıya girmesin diye Bakanlık ile şamil olarak Feridun Bey de bilir bunu.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Gayet iyi bildiğimiz, her konu açıldığında eleştiriyoruz ve cevap vermiyorsunuz bize.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Ne demek vermiyoruz?...

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Uyuşturucuyla ilgili burdan Savcılık tarafından tutulmuş kişilerin Bakanlar Kurulu olarak oturdunuz ve yurt dışına çıksın diye karar aldınız.

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Soruşturma yapar polis.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Bu taraftan Başsavcıya sorduğumuzda diyor ki tanık yoktur. Var olan tanığı sen Bakanlar Kurulu olarak dışarıya atıyorsun. Avukatı itiraf ediyor, der ki ya bu adam zaten yurt dışındadır, sen yurt dışında olan kişiyi nasıl yurt dışına atıyorsun?

MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden) (Devamla) - Bakanlar Kurulu gümrük memuru mudur?

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Gece Bakanlar Kurulu oturur olağanüstü toplantı yapar, o zaman yurt içine giremez diye karar alıyorsun diye soruyoruz biz ve bugüne kadar buna cevap vermiyorsunuz. Niçin? Başsavcının da açıklaması var, bu Mehmet Göze uyuşturucuya karışmış, uyuşturucudan yargılanmak üzere tutuklanmış, kardeşi de Abdullah Göze ve Bakanlar Kurulu oturur, dışarı çıksın. Avukatı itiraz eder, der ki bu adam zaten dışarıdadır. Sen dışarıda olan bir adamı nasıl dışarı atarsın? Öyleyse içeri gelmesin diye karar alınır. Güzel, alabilir. Alabilir ama aksine öyle bir kararı olmuş olsa bile o kararı Bakanlar Kurulu değiştirmesi lâzım, gelsin Mehmet Göze, Abdullah Göze ve diğer on beş kişi Kıbrıs'a, onları

Savcılığın eksiktir dediği tanık olarak dinlesin ve o davayı yürütsün. Bunu sorarız. Cevap yok. Görüşülen, ayrı hikâyesidir diyor Sayın Bakan.

ÖZKER ÖZGÜR (Yerinden) (Devamla) - Çok şeyler bilir diye gelmesin derler.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Ve yine ilgili Yasaya göre bir kişinin yurt dışına çıkarılabilmesi için...

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - İtimat etmedi bu Rapora Feridun, Özker Hoca.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Aynı sözleri mi tekrarlayalım Sayın Serakıncı?

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Bir kişinin hangi gerekçeyle yurt dışına atılacağı veya bir kişinin hangi gerekçelerle yurda girmesi yasaklanacağı açık ve net kesindir. Hangi gerekçeyle bunları önce attınız, dışarıda olduklarını öğrendiğiniz zaman hangi gerekçe ile yurda girmelerini yasaklayan kararlar aldınız? Soruyoruz cevap yoktur. Konuşulur aynı şeyler. E, aynı şeyler tabii. Aynı şeyler çünkü Savcıya da sorduğunuzda niçin yürümez, tanık yok. Tanık var, tanığı attırırsınız veya gelmesini engellersiniz. Normal bir daire de değil, Bakanlar Kurulu yapıyor bunu. Gerekçe soruyoruz. Cevap yok.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bu ülkede...

EĞİTİM VE KÜLTÜR BAKANI SALİH COŞAR (Yerinden) Kaç defa...

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Yeni bir adet başlamıştır bütün bu yetkileri araştırma yetkisi Hukuk Dairesinin, Başsavcılığın yetkisindedir Sayın Bakan. Onun için tekrarlıyoruz. Cevap da alamadığımız için.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Hade kardeşim, yasaklamayı kim yapar, onu söylemedin. Yasaklamayı Bakanlar Kurulu mu yapar?

-552-

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Evet siz yaptınız. Bakanlar Kurulu kararını da verdim size geçen defa.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Hayır, yasaklama yetkisi muhaceret Dairesininindir.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Bakanlar Kurulu karar aldı.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Evet.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Bakanlar Kurulu kararı... Efendim?

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Kaldırır Bakanlar Kurulu, koymaz.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Efendim?

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Yetki şeyindir, Muhaceret'indir.

BAŞBAKAN Dr. DERViŞ EROĞLU (Yerinden) - Bakanlar Kurulunun yasağı kaldırma yetkisi vardır.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Değil Sayın Başbakan. Bakanlar Kurulu...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Tamam ama, yani Muhaceret Dairesi Antartika'mın muhaceret Dairesi değil ya.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Muhaceret yakasına dayanarak Bakanlar Kurulu almıştır.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Sen dinlemedin ne söylediğini.

553/...

NACİ T. USAR (Yerinden) (Devamla) - Yani Antartika'nın...

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Gerek yok Hükümetin karar almasına.

Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) (Devamla) - Yanlış konuşmasını düzeltiyor.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Yanlış konuştu.

Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) (Devamla) - Daireler tabii ki...

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Kim aldıysa alsın gerekçesi nedir Sayın Başbakan?

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Ha... şimdi o hizaya geldin böyleyse.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Fakat Mehmet Üste ile ilgili, kararı Bakanlar Kurulu almıştır. Geçen defa Bakanlar Kurulu kararını okudum size burda tarihi ile.

Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) (Devamla) - Tarihi neydi?

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Şu anda aklımda değil tutanaklarda vardır, getireceğim size Sayın Başkan.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Gerek yok.

Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) (Devamla) - Sene neydi?

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Efendim.

Dr. DERViŞ EROGLU (Yerinden) (Devamla) - Hangi seneydi?

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Yanlış hatırlamıyorsam
82 inci Sayın Başbakan.

SALİH ÇOŞAR (Yerinden) (Devamla) - Hükümetin
karar almasına gerek yok.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Bombalar patladı
yeni yeni adetler geldi ülkeye, kim patlattı neden
patlattı cevap yoktur.

Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) (Devamla) - E gidemedi
tespit edemedi.

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Bir de yeni başladı
şimdi polis konusunda olsun, savcılık konusunda olsun
herhangi bir olay konusunda bilen varsa söylesin
bakalım kimse konuşmaz, kimse söylemez. Söylenir, ipuçları
verilir yine cevap yok. Başka bir konu olduğunda az önce
benden evvel konuşan Alpay Bey örnekler vermişti, hemen
ortaya çıkarılır. Bildiri konusunda mı olsun, bir
afiş asma konusunda mı olsun veya bir bisiklet çalma
konusunda mı olsun hemen bulunur da. T.N.T kaç kilo
ağırlığında, T.N.T ne bakkal satar ne tüccar satar.

Kondu bu partiye bir tanesi de patlatıldı başka bir sokakta. Kimden alındı, hangi ülkenin, numarası var, sayısı var, yılı var, belli değil. Lazım birisi

Polis Genel Müdürlüğüne veya Başsavcıya desin ki işte bu Hasan Hüseyin Ali Kaymaklılı koydu git yakala kendini ve gitsin yakalasın. Ve her nedense Kıbrıs gazetesinde ilk bombalama olaylarında saat üç olur, gazetede resimleri ile çıkar her ne tesadüf ise ve diğer bombalama olaylarında da yine ilk haber resimler sözkonusu gazetede.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - da kabahat.

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Belki ipucu olur size diye bunları da söyledik, polise de söyledik, Savcıya da söyledik.

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - Şimdi gidip fotoğrafla çekelim ne olacak...

FERİDUN ONSAV (Devamla) - İşte patlayan bomba resimleriyle gazetenin yanında herhalde düşündürücü....

SALİH COŞAR (Yerinden) (Devamla) - 24 Saat servis verirse niçin yapmasın...

DR. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden) (Devamla) - Yani demek topları gazete koydu demek istiyorsunuz?...

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Hayır öyle birşey söylemedim. Bir bildiği varsa onunla da ilgilenin, Savcılıkta, polisde....

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Her cinayet olayında resmi çıkardı hemen...

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Cumhurbaşkanının...
Evet kendi vururdu sonra resmini çekerdi.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Benzetmeden
yani çıkarırdım bir arızanı....

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Bak nasıl algıladınız
ve bir benzetme yapıp buldunuz.

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Bira,
anlayış kabiliyetim vardır yani...

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Cumhurbaşkanının kendi-
sine verdiği yetkiye ilişkin örgüt kurulacağı, adamlar
vurulacağı veya vurulabileceği veya hiçbir Yasa veya
Anayasanın herhangi bir maddesi hiçbir kişiye veya hiçbir
organ vermediği bir yetkiyi üstlenen veya üstlendiğini
söyleyen veya üstleneceğini söyleyen bir kişi kalkıp da
orda yeraltı örgütü kuracağını, devleti koruyacağını
devletin gücünü kullanacağını söylüyor ve buna ne Cumhur-
başkanı ne de herhangi bir kişi tepki göstermiyor, Savcılıkta
bugüne kadar herhangi bir araştırma yapmıyor. Yasalarımıza
göre belli sayıda kişinin tüzüğünü, programını hazırlayıp
İşleri Bakanlığına bildirim yapması ile siyasi parti
kurulabileceği yazılmakta bu hak en son yeni Kıbrıs Partisi
kurucuları tarafından kullanılmakta fakat sanki de gökten
bomba yağmış gibi birtakım kişiler veya örgütler veya
organlar tedirgin olmakta haksız, yersiz ve Yasalara aykırı
birtakım inceleme, araştırma, soruşturma, tehdit mektupları
yazmakta ta Türkiye'lere kadar beyanatlar verilmekte, burda
araştırmalar, incelemeler, mektuplar yazılmakta hükümet
bu konu ile ilgili herhangi bir tepki göstermemektedir.
Kurulan bir partinin Yasalar çerçevesinde faaliyet göstermesi
kurucuların varolan ve bundan sonra da olacak üyelerinin
o kitlenin en doğal hakkıdır. Bu kurulup faaliyete başlamıştır.
Bu konular hakkında biz Cumhuriyetçi Türk Partisi olarak çok
titiz olduk bugüne kadar bundan sonra da titiz olacağımızı
ve bu tür baskı veya tehditleri benimsemediğimizi bunlara
karşı çıkacağımızı ve bu tür olaylar hakkında da takipçisi
olacağımızı bu vesile ile belirtmiş oluyoruz.

-5557-

Sayın Başkan, Sayın milletvekilleri;

AYTAÇ BEŞEŞLER (Yerinden) (Devamla) - Yapanları
yani ihbar edeceksiniz...

FERİDUN ONSAV (Devamla) - Yapanları bulursak
araştırmayan polise veya araştırmayan Savcılığa
bildireceğiz belki bir işlem yaparlar

Bu konuyla ilgili yapılan açıklamalarda veya
benden evvel konuşan Sayın Alpay Durduran birtakım bilgi-
ler vermiştir. O konuda açık ve net birtakım deliller
olması gerekir inancındayız. Örneğin zarf konusunda hiç
bir yerde bulunmayan ve hiç bir yerde satılmayan, sadece
Posta Dairesinde bulunan zarflardan daha önemli ve daha
iyi bir delil herhalde olamaz bir davada. Bu isimler nasıl
çıkıştır, kim tarafından çıkarılmıştır? İçişleri Bakan-
lığı benim bilgim yok diyor. Nasıl çıkar? Bilmesi gerekir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; kaçak işçi-
ler konusunda İçişleri Bakanlığı görüşülürken de görüş-
lerimizi ve eleştirilerimizi yaptık. Bugünkü gündemde
başka bir yanıyla konuyu incelemeye çalışacağım, o da
Sayın İçişleri Bakanı yaptığı konuşmada, bunlar tutanağa
geçmiştir, tarihi tutanaklar olacaktır. Bizim haklılığımızı
gösteren deliller olacaktır. Yine az önce belirtildiği
gibi İşgücü Antlaşması burda görüşülür, tartışılırken,
bir çok eleştirimiz yanında, demistik ki en büyük eleştiri-
lerimizden bir tanesi buraya gelen veya getirtilen kaçak
işçilere bir yasallık kazandırmak üzere bu Antlaşma,
İşgücü Antlaşması yapılmıştır, yapılmaya çalışılmaktadır.
Ve inandırıcı olmadık değil de sayısal güç ve erk bugünkü
iktidarda olduğu için bizi hiç dinlemedi. Örneğin geçen
birleşimde söyledim, tek sözcükleri bile değiştirmeden,

5558/...

bu Yasa geçirilmiştir. Ne diyor İçişleri Bakanımız? Buraya kaçak olarak gelen işçilere biz oturma ve çalışma izni veriyoruz diyor. Biz de diyoruz ki bunu yapmakla yasalara ve bu İşgücü Antlaşmasına aykırı hareket ediyorsunuz ve yaptığınızı söylediğiniz için de aykırı hareket ettiniz. Diğer birçok konuda olduğu gibi hukuku dinlemeden, yasalara aykırı işlem yaptınız. Bu Yasa Anayasaya dayalı olarak yapıldığı için Anayasayı çiğnediniz, bu Yasayı çiğnediniz, bu Antlaşmayı çiğnediniz. İkinci kez konuşma hakkını kullandığı zaman Sayın Bakan, Sayın Feridun Önsav bir yerde doğrudur dedi, Yasa öyle diyor ama, bizde işte işgücü ihtiyacımız vardır. Dolayısıyla çalışma izni verip bu işi idare ediyoruz.

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Çaymaz söyledi bunu?

FERİDUN ÖNSAV (Devamla) - Hayır, İçişleri Bakanımız söyledi.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ben şimdi işgücü Antlaşmasında ihtiyacımız olan ve eksik olan işgücünün bu Antlaşmaya göre nasıl yürürlüğe konacağını nasıl işçi getirtileceğini birkaç maddede hatırlatmaya çalışacağım.

Bu İşgücü Antlaşmasında şöyle belirlemektedir; bu Yasanın amacı Türkiye Cumhuriyeti ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında imzalanan ve işgücü değişimini düzenleyen İşgücü Antlaşmasına Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti yönünden yasal işlerlik kazandırmaktır. Amacı bu.

Bu Yasaya uygun olarak yapılan antlaşmada da diyor ki Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hükümeti iki ülke arasındaki işgücü değişimini düzenlemek amacı ile aşağıdaki hususlarda antlaşmaya varmıştır. Bu Antlaşmayla işgücü değişimi

yapılacak. Neymiş? Kurum dediği zaman tanımlarda, Türkiye için iş ve işçi Bulma Kurumunu anlatırmış. Daire dediği zaman da, bizim Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde çalışma Dairesini anlatırmış. Yetkili daireler ve yetkili kurum bu. Bizde Çalışma Dairesi, Türkiye'de iş ve işçi Bulma Kurumu. Bunun dışında yetkili bir kurum veya organ yoktur. Madde 3'te de gerek Türkiye bizden, gerekse biz Türkiye'den belli konularda işgücü açığımız vardır, talep edeceğiz. Nasıl talep edecek mişiz? İşçilerin temini, nasıl temin edeceğiz işçileri? Diğer akit taraf ülkesine gönderilmesi ve orada bir işe yerleştirilmeleri konusunda Türkiye'de iş ve işçi bulma Kurumu, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde Çalışma Dairesi yetkilidir. İşverenler diğer akit taraftan işçi istediklerini kendi ülkelerindeki kurum, daire kanalıyla yaparlar. Kurum ve daire kanalıyla yapılacak anlaşmaya bağlanır. Bunun dışında yapılamaz. İşçi taleplerinde işverenin adı veya soyadı veya ünvanı, işyerinin adresi, yapılacak işin mahiyeti ve süresi, istenen işçinin meslek ve sayısı, aranan vasıf ve şartlar, ödenecek ücret sağlanacak diğer imkânlar, seçme yapılacaksa, yani işveren birini Türkiye'de yetkili kılmadıysa da gidecek bizzat kendisi orda seçecek iş ve işçi Bulma Kurumundan, seçme yeri, seçmenin kimin tarafından yapılacağını belirtir. Seçme talebini kurum-daireye intikal ettirilişinden itibaren en az yirmi gün sonra bir tarihte yapılır. Bildirilir Daireye veya Kuruma ve yirmi gün sonra yapılır. Bunları okuyorum, tutanaklara geçsin diye. Hep bunlara bugünkü Hükümetimiz aykırı davranmakta, bunları ihlâl etmekte, gayri yasal iş yapmakta, yasaları çiğnemektedir. Kurum-Daire talebi karşılayıp karşılamayacağını talebin kendisine intikal ettiği tarihten itibaren en geç onbeş gün içinde karşı tarafa bildirir ve karşılayabilecekse seçmenin yapılacağı yeri ve tarihi teyit eder. Vasıflarını bildirdiniz Türkiye'ye, ücretiniz bu kadar, bu kadar süre de istersiniz, böyle istersiniz, o da size bu kadar süre içerisinde bildirmek zorundadır. Bunlar yapılmaz.

Burda kaçak işçi, al sana çalışma izni, al sana kalma, oturma, geç çalış. İşveren ve vekili kurum-daire tarafından kendisine bildirilen tarihte ve yerde işçilerin seçimi için hazır olunur. İşveren bu işgücü açığının karşılanması için işveren kendi ülkesindeki çalışma dairesine bildirir. O da Türkiye'deki İş ve İşçi Bulma Kurumuna bildirir. Sonra işveren gider ve seçer veya gitmezse Türkiye'de İş ve İşçi Bulma Kurumundan birini, resmi memur birini yetkili kılar, orda kendisine seçerler ve on beş gün içerisinde var olup olmadığını bildirirler. Bunların hiç biri yapılmamıştır.

Diğer bir konu, işçilerin Kurum-Daire temsilcisinin de hazır bulunması ile önce mesleki seçmeye tabi tutulurlar. Marangoz istedi, yapıcı olmasın, mesleği yönünden bir şeye tutulurlarmış. Seçmede uygun görülenlerin arzu edildiği takdirde özel ve resmi sağlık kuruluşunda sağlık muayeneleri yapılır, kaçak olarak ismi kaçak gelmiş, sağlıklı mıdır, sağlık muayenesi yapılmış mıdır? Hiç belli değildir. Açık vardır, izin. Mesleki seçme ve sağlık kontrolleri ile ilgili masraflar tamamen işveren veya vekilleri tarafından karşılanır.

5561/...

Bu yasa ile işverenlere birtakım külfetler getirilmekte, bunlardan da kurtuluyor işverenler. Bu seçmelerde ve muayenelerde...

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)- Hade Sayın Önsav...

FERİDUN ÖNSAV (Devamla)- Bunu bitireceğim Sayın Bakan. Çünkü yasayı çiğnediniz ve ihlâl ettiğinizin delili ve belgesidir gene yasa ile...

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Ver Sait Beye de okuruz ondan sonra...

FERİDUN ÖNSAV (Devamla)- Bu seçmelerde ve muayenelerde;

a) Vasıflı işçinin mesleğini belirleyen bir belgeye veya yeterli tecrübeye sahip olması. Bu bellî olacak.

b) İşçinin bulaşıcı bir hastalığının bulunmadığını ve bedenen çalışmaya yeterli olduğunu gösteren resmi sağlık raporunun bulunmasını gerektirir." O da yok.

c) İşçinin erkekse üniversite veya Erkek Sanat Enstitüsü veya muadil teknik okul mezunları hariç, askerliğini yapmış olması, askerliğini yapmış sayılması veya tecil edilmiş bulunması, kadınsa reşit olması gerekir." Bunlara hiç dikkat edilmez. Edilmez, zaten adam kaçak, her şeyiyle kaçak. Buraya kaçak gelmiş, ordaki resmi dairelerden bu raporları nasıl getirecek? İşçinin yurt dışına çıkmasını engelleyici sabıka kaydının bulunmadığının yetkili makamlarca belgelendirilmesi hususları aranır" diyor. Bunlara da uyulmamıştır.

Yine sözkonusu yasanın 8'inci maddesi "İş Sözleşmesi, Kurum, Daire tarafından tasdik edildikten sonra bir nüshası işçiye, bir nüshası işverene verilir. Birer nüshası da ihtiyaç halinde kullanılmak üzere kurum ve dairenin şubesine saklanır." Yani burda devlet hiç devrede değildir. Devlet bu sözleşmeyi yaptı, yetkili organları Çalışma Dairesi,

Türkiye'nin iş ve işçi Bulma Kurumu Yetkilidir. Sözleşmeyi imzalayan da işverendir.

10'uncu maddede "işçiler sözleşme imzalandıktan sonra en geç 30 gün içinde diğer akit taraf ülkesine sevkedilirler." Yani bu anlaşma yapılanaya kadar, anlaşma imzalanıp işçiye, işverene, kurum ve İş Bulma Kurumuna verilene kadar işçi daha Türkiye'dedir. Sonra gelir. Bunlar imzalandıktan sonra 30 gün içerisinde. Burda hiçbir formaliteler yok. Adı kaçak, geldi buraya, çalışma izni. Gayri yasal. Yasaya uygun değil.

Madde 11'i "işveren tarafından işçilerin ülkeye girdikleri tarihten itibaren en geç 10 gün içinde ilgili makamlarca çalışma ve oturma izni verilmesi için başvurulur." Yani bütün bu formaliteler yapılacak, sözleşme imzalanacak, Kıbrıs'a gelecek ve daha sonra kendisine çalışma ve oturma izni verilecek. Bu da yapılmamaktadır pratikte.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri;

TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)(Devamla)- Senin gibi insancıl adam, yapma bize bu işkenceyi!..

FERİDÜN ÖNSAV (Devamla)- Bitti yahu. Bitiyor Sayın Bakan.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; bütün bu usulsüz ve kayı yasal durumlara rağmen bu çalışan işçiler hepsi de birer emekçidirler. Ona da dikkat edilmemektedir. Sıra-sında Anavatan-Yavruvatan en büyük milliyetçiler fakat bu insanlar insanlık dışı muamelelere tabi tutulmaktadır. Sigortaları yok.

İhtiyat sandıkları yok, güvenceleri yok, ne saat durdula-
cıkları belli değildir, ne kadar para alacakları belli de-
ğildir. Yarın para alıp almayacakları belli değildir. Nor-
mal sözleşme ile yapılacak olmuş olsaydı bu kişilere 7'nci
maddede, Sözleşmenin 7'nci maddesinde şöyle bir hakları
vardır o da ihlal edilmektedir. Bunu da Sayın Bakanlar din-
lesinler ve yarından tezi yok incelesinler bakalım buna
uygun bir çalışma var mıdır? Bu insanlar nerde kalıyorlar? Ne
diyor? Tek tip sözleşme vardır ve bu tek tip sözleşmenin
7'nci maddesinde bu anlaşmaya göre yatacak yer diyor. Sağ-
lık şartlarına uygun yatacak yer işverence ücretsiz olarak
sağlanır. Bütün bu formaliteler yapılır, sözleşme imzalanacak,
buraya gelecek, oturma ve çalışma izni alınacak, kendisine
bu belgeler verilecek, daha sonra kendisine sağlıklı
şekilde yaşayabilmesi için yatabilmesi için bir yer gösterilecek
ve bu yer de işveren tarafından ödenecek. Yatacak yer işyeri
dışında olması halinde işçinin işyerine götürülüp getirilmesi
işverence sağlanır. İşçinin bu şekilde iş yerine götürülüp
getirilmesi işverene aittir ve işveren karşılar diyor. Bunlar
da yapılmamakta, bunlara da dikkate edilmemekte ve bu insanlar
gayri yasal durumlarda gayri sağlıklı durumlarda yaşatılmak-
tadır. İlgili Bakanlık yarından itibaren bu tür insanların
kaldıkları yerleri incelesin, gerek kendi sağlıkları açısından,
gerekse toplum sağlığı açısından ne dereceye kadar yasalara ve
sağlığa uygun yaşatılmaktadırlar öğrensinler.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; **Anaya-**
sanın sadece maddelerini söyleyerek geçeceğim, kısa olsun diye.
Madde 5 Yürütme Yetkisi, madde 45 Sağlık Hakkı, madde 49 Çalış-
ma Hakkı ve Ödevi, madde 107 Başbakanın Görev, Yetki ve Sorum-
luluğu. Maddeleri sadece bu uygulamalarla ihlal edilmiş, yine
ilgili antlaşma ve yasa işgücü anlaşmasıyla ilgili yasal olan
antlaşma ihlal edilmiştir. Savcılık komite düzeyindeki Bütçe
görüşmelerinde de bundan böyle Mecliste yapılacak görüşmelerin
ve konuların da üzerine gidebileceğini söylemiştir. Bunlarında
dikkate almasında yarar olduğu görüşünderiz. Saygılar sunarım.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Feridun Önsav.

Sayın milletvekilleri; Hukuk Dairesi üzerinde görüşmeler
tamamlanmıştır, şimdi Hukuk Dairesi Bütçesini oylarınıza
sunuyorum. Oylama yeter sayısı var mıdır sayın kâtip.

SESLER - Var efendim.

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Hukuk Dairesi Bütçesini oylarınıza sunuyorum. Kabul edenler?... Lütfen sayar mısınız?..

KATIP- 23

BAŞKAN- Reddedenler?..

KATIP- 9

BAŞKAN- Çekimser yok. 23 kabul, 9 ret, oyçokluğuyla kabul edilmiştir. Hayırlı uğurlu olsun.

Sayın milletvekilleri; şimdi de Program 16, Sayıştay Başkanlığı Bütçesinin görüşmesine geçiyoruz.

Lütfen ödenekleri okur musunuz?

KATIP- Program 16, Sayıştay.

Alt Program 01, Sayıştay
Personel Giderleri 530,307,000 Türk Lirası,
Cari Giderler 127,750,000 Türk Lirası,
Yatırım Harcaması yok.
Transferler 12,000,000 Türk Lirası,
Program Toplamı 670,057,000 Türk Lirası.

BAŞKAN- Sayın milletvekilleri; Sayıştay Bütçesi üzerinde söz isteyen?..

Buyurun Sayın Naci Talât.

NACI T. USAR (Gazi Mağusa)- Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Meclis Bütçesi görüşülürken grubumuz adına söz alan konuşmacı arkadaşımız Sayın Salih Usar, Sayıştayla ilgili konulara da değinmişti. Çünkü bildiğiniz gibi Sayıştay mali denetimini bizim adımıza yapmaktadır. Meclis adına yapmaktadır. Meclis adına denetim yapan bu organın son zamanlardaki çalışmaları gerçekten dikkat çekicidir. Sınırlı kadrosuna rağmen denetçilerini mali denetime tabi bütün bakanlık, daire, kurum ve kuruluşlara göndermeye ve denetimini yapmaya çalışmaktadır. Biz Sayıştayın gereksinimlerinin karşılanarak daha süratli, daha sıkı denetimler

yapmasını beklemekteyiz.

(Gülüşmeler)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Bakan arkadaşlarımla kahkahaları arasında kaybolan sesimi kendim yakalamaya çalışıyorum.

BAŞKAN - Dinleyelim efendim lütfen. Konuşmacıyı dinleyelim efendim.

NACİ T. USAR (Devamla)- Allah neşelerini bol eylesin efendim. Allah Devlete zarar vermesin. Allah kâşelerine Halil İbrahim bereketi versin.

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN (Yerinden)- Allah başımızdan eksik etmesin...

NACİ T. USAR (Devamla)- Allah başımızdan bir an evvel şeyheylesin.

Şimdi efendim, yani neyi anlatıyorduk Sayın Başkan?..

ÖZKER ÖZGÜR (Lefkoşa)(Yerinden)- Sayıştay...

NACİ T. USAR (Devamla)- O hale düşürüyorsunuz bizi. Artık işimiz Allaha kalıyor.

Sayıştay... Eğer hoşunuza gitmiyorsa Sayıştayın yaptıkları söyleyin...

BAŞBAKAN Dr. DERVİŞ EROĞLU (Yerinden)- Bilâkis göreve çağırıyoruz her zaman...

NACİ T. USAR (Devamla)- Evet efendim. Şimsi Sayıştay özellikle yasaının gerekli kıldığı üçlü, yani bir başkan iki üyeden oluşan üçlü kurumunu oluşturduktan sonra gerçekten dikkate değer çalışmalar yapmaya başlamıştır. Uzun yıllar bütün eleştirilerimize rağmen Sayıştay sadece bir başkan ile işleri yürütmüştü. İki üye seçimi yasaya rağmen bir türlü yapılmamakta idi. Ya da yasal boşluk vardır şeklinde gerekçelerle bu iş geçiştirilmekteydi. Apayasanın da öngördüğü bir düzenlemedir. Bir başkan, iki üye olarak Sayıştayın oluşturulması

Sayıştay raporlarını Meclise göndermektedir. Ancak Meclis iktidar çoğunluğunun bu konudaki...

(Milletvekilleri kendi aralarında konuşurlar)

BAŞKAN- Dinleyelim efendim...

NACİ T. USAR (Devamla), Savaşklaması yüzünden gelen Sayıştay Raporlarını görüşmemektedir.

Henüz komitelerde görüştürülmemiş Sayıştay Rapor sayısı 20-25 dolyındadır. 20-25 tane Sayıştay Raporu Maliye Bütçe ve Plân Komitesinde görüşülmeyi beklemektedir ve bu Sayıştay Raporlarının ilgili komite raporuna eklenerek Meclis Genel Kurulunda ele alınması gerekmektedir. Anayasal ve yasal prosedür budur. İçtüzüğün öngördüğü prosedür budur. Ancak denetime hafif yaklaşan iktidar, hafifleşen iktidar demeyeceğim ama denetime hafif yaklaşan iktidar bu işi de hafife almakta, Meclis faaliyetini de bu konuyla ilgili olarak engellemektedir.

Değerli arkadaşlar; Üzerinde durmak istediğim bir konu da...

EŞBER SERAKINCI (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Naci karar verdik Leninin heykelleri sağdan soldan sökülürken başladı sizi dinlememeye artık. Çünkü esameniz kalmadı demektir bu, onun için dinlemeyiz sizi.

NACİ T. USAR (Devamla) - Sayın Başkan konu dışına çıkmaya zorlanıyorum efendim, çıkmamaya çalışacağım.

BAŞKAN - Sakın çıkmayın efendim.

NACİ T. USAR (Devamla) - Yoksa, yoksa, şimdi oturalım başlayalım dünyada dinamik toplumlar sadece sosyalist toplumlardır ve bu dinamik toplumlar yeniden yapılanmak süreci içindedirler ve batıyı allak bullak ediyorlar. Önümüzdeki on yıl içinde batının sosyalist toplumların ürettiği yeni değerler, yeni felsefe ve yeni siyaset peşine katılacağını hep beraber yine göreceğiz. Allah ömür versin efendim.

EŞBER SERAKINCI (Yerinden) (Devamla) - Bunlar sürüngen mi be da kabuk değiştirir de yapılarını yenileyecekler.

NACI T. USAR (Devamla) - Toplumlar uygulanır, tabii ya Evrim Teorisini bilmez misiniz siz? Evrim Teorisi vardır, herşey yenileniyor efendim, sizi de yenileyecekler.

TARIM VE ORMAN BAKANI TAŞKENT ATASAYAN
(Yerinden) - Özker Hoca ne zaman yenilenecek.

NACI T. USAR (Devamla) - Evet, gelelim efendim Sayıştaya biz gene, lütfen bu konuya verdiğimiz ciddiyetle sözlerimize ciddi ciddi dönmek ve tamamlamak istiyoruz. Sayıştay'ın ihmal ettiği, yapmadığı, bizim sürekli olarak eleştirdiğimiz bir yanı vardır. İhmal ettiği bir iş vardır ona tekrar dikkat çekmek istiyoruz. Bu Mecliste Rabita TÜL Aleymin İslam Örgütü tarafından yani kısaca Rabita diye bilinen örgüt tarafından Denktaş Bey Hazretlerine gönderilmiş olan paralar vardır. Bu paralar bu Mecliste olduğu gibi Kıbrıs ve Türkiye basınında da konu edilmiştir. Bu paralar hakkında sorular sorulmuştur. Bu kürsüden konuşmalar yapılmıştır. Bu paraları Sayın Denktaş'a Rabita Örgütü hangi sıfatla vermiştir? Yardım niteliğinde mi vermiştir? Denktaş Beye özel olarak mı vermiştir? Özel olarak vermişse Denktaş Beyle rabita arasında ne gibi özel ilişkiler vardır? Bunlar hep üzerinde durulan sorular olmuştur. Yok eğer Rabita Sayın Denktaş'a bu paraları resmi amaçlar için kullanılmak üzere vermişse, yani bir tür resmi yardım şeklinde gelmiş ise bu paralar, o zaman bunların bütçe özellikleri olması gerekiyor mu ve o zaman denetime tabi olması gerekiyor mu? Bu sorular üzerinde uzun uzun durulmuştur ve Sayın İsmail Bozkurt'un Toplumcu Kurtuluş Partisi Genel Başkanı olduğu günlerde Sayın Özker Özgür ile Sayın Bozkurt'un ortak imzalarıyla Meclis Başkanlığına bu sorular ulaştırılmıştır. Ve Sayıştay denetime de çağrılmıştı. Daha sonra Sayın Özgür tarafından bu sorular tekrarlanmış, Sayıştay'ın devreye sokulması istemi yinelenmiştir. Sayıştay niye bu Rabitadan gelen para işlerine eğilmemiştir?

Niye bu denetimi yapmamıştır? Niye yapamamaktadır? Ve yapmayı düşünmüyor mu? Bunlar hâlâ daha bizim dilimizin ucunda olan ve tekrarlayacağımız sorulardır. Aradan yüz yıl geçse de bular yine sorulacaktır. Meclis Başkanlığı zamanında Sayın Bozkurt'la Özker Özgür'ün birlikte, daha sonra Sayın Özgür'ün yalnız başına yaptığı müracaatlar üzerine herhangi bir işlem yapmış mıdır? Meclis Başkanlığı Sayıştay'a bu istemleri iletmış midir? Daha önce bu kürsüden konuşan çeşitli milletvekili arkadaşlarımız tarafından Sayın Ergün Vehbi tarafından, Sayın Alpay Durduran tarafından, Sayın Salih Usar tarafından, Sayın Özker Özgür tarafından dile getirilen Rabıta-Denktaş para ilişkisi niye hâlâ bir mali denetimden geçirilmemektedir. Sayıştayın eli kolu bağlanmış mıdır? Sayıştayın elini kolunu bağlayanlar kimlerdir? Meclis Başkanlığı bu konuda neyi beklemektedir, Sayıştayı harekete geçirmek için. Sayıştay bizim adımıza hareket eden bir organ sıfatıyla bu konuya da el atmalıdır. Memlekette hele bu para işleri hiç örtülü basılı kalmamalıdır. Benim bu konuyla ilgili olarak söyleyeceklerim bundan ibarettir. Teşekkür eder, saygılar sunarım...

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Naci Talât. Buyurun Sayın Ergün Vehbi...

İSKÂN BAKANI MUSTAFA ADAOĞLU (Yerinden)- Çorbayı sipariş ettim Mağusaya ha... Bu akşam bu çorbayı içmeliyim evimde...

ERGÜN VEHBI (Lefkoşa)- Tabii... Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Sayın Adaoğlu'nun da arzusuna uygun olarak hiç olmazsa günlerdir böyle gece yarılara kadar sürdürdüğümüz çalışmalarını inşallah ben de inşallahla gideyim, böyle bir gelenek oturtuldu şeye- bugün, bu akşam erken zamanda tamamlayıp evimize gideceğiz ve Sayın Adaoğlu da mercimek çorbasını evinde içebilecek.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Toplumcu Kurtuluş Partisi Sayıştay Bütçesine komite aşamasında olumlu oy vermiştir. Oyumuzu bu safhada, bu aşamada da değiştirecek

herhangi bir olgu yok. Yine Genel Kurulda da Sayıştay Bütçesine olumlu oy vereceğiz. Ancak bu konuda bazı rezervlerimizi söylemek ve görüşlerimizi açıklamak istiyoruz.

Sayıştay, doğrudan doğruya Meclise bağlı, başkanı ve üyeleri Meclis tarafından seçilen, onaylanan bir kurumdur ve çok önemli bir kurumdur. Devletin mali denetim organıdır. Bu organa sahip çıkacak başka bir kuruluş yok. Hükümet kendisini denetleyecek olan bu kurumla ilişkilerini ne yazık ki bugüne kadar düzeltmemiştir, düzenleyememiştir. Savcılık bu kurumla muhtelif zamanlarda kamuoyu önünde çatışma halinde görülmüştür. Başka dayatırım gücü olmadığı dikkate alınarak bu kuruma, Sayıştaya, yani devletimizin mali denetim organına Meclisimizin kadrolarıyla, maaşlarıyla, çalışmalarıyla, yaşayacakları mekânla ve yaptıkları raporlarla sahip çıkma zorunluluğu vardır. Bu konuyu bir kez daha bu kürsüden gündeme getirmek istiyorum. Bir defa şu anda bile Meclis gündemine baktığımız zaman, komitelere havale edilmiş olan yirmiden fazla, yirmi altıya yakın Sayıştay Raporu vardır. Bu Sayıştay Raporlarının denetime tabi tutularak Meclis Genel Kuruluna kadar en azından gelebilmesi gerekir. Bugüne kadar yapabildiğimiz, ancak birkaç tanesidir. Örneğin bir tanesi de ne yazık ki fiyaskoyla sonuçlanmıştır. Bir Bayrak Radyo Televizyon Kurumunda Sayıştay görevini lâayıklıya yerine getirmiştir, Meclis Komitesi görevini lâayıklıya görevini yerine getirmiştir ve bu Meclisten BRT'ye ilişkin Sayıştay Raporu sonuçlandırılmıştır, oylanmıştır, Meclis de görevini yerine getirdikten sonra ne yazık ki Hükümet o konuda sınıfta kalmıştır. Bir buçuk yıl

o raporun gereklerini Hükümet yerine getirmemiştir. Halâ daha getirmemiştir. Bayrak Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürünün görevden alınması yeterli değildir. O Raporda, daha üst kademe yöneticilerinden itham edilen, suçlanan birtakim kişiler daha vardır onlar halen görevdedir. Kaldı ki eğer Sayın Eroğlu'nun, Sayın Başbakanın söylediği gibi Bayrak Radyo Televizyon Kurumu Genel Müdürü bu Meclis soruşturma, araştırma raporunun sonuçlarına göre de görevinden alınmışsa, yani o konuyla da bir ilişkisi bu işin bu görevden alınmanın varsa, o kişinin o ihaleyle ilgili aldığı yönetim kurulundaki kişisi halen görevdedir. Bu mümkün değildir. Bu büyük bir paradokstur bu büyük bir çelişkidir. Bunun üzerine Hükümet eğer gitmeyecekse Meclis olarak gitmek mecburiyetindeyiz. Yani bir rapor Meclis tarafından hazırlanıyor, oylanıyor, kabul ediliyor ve birtakim yöneticilerle yönetim kurulundaki özellikle bir kişi açıktan itham ediliyor. Yönetim Kurulu Başkanı olan ve Bayrak Radyo Televizyon Kurumu Müdürü olan kişi görevden alınıyor ama onun haricinde Yönetim Kurulu Üyesi olan, akraba ilişkileri içinde o milyarlık Bayrak Radyo Televizyon Kurumu ihalesinde sorumlu kişi halâ yerinde duruyor ve kararlara oy kullanıyor, imza atıyor. Bu çelişkidir. Bu doğrultuda Sayıştaya yardımcı olmak ve diğer Sayıştay Raporlarının da süratle komisyonlarda görüşülüp Mecliste nihayetlenmesine özen gösterilmek gerekir. Bu konuda Sayıştaya Naci Arkadaş'ın değindiği konu dışında, Rabıta konusunun dışında benim talep ettiğim ve her konuşmamda gündeme getirdiğim bir husus daha vardır. Sayıştay denetçileri çok süratli biçimde behemehal nasıl ki kamu kurum ve kuruluşlarında denetim yapmaya çalışıyorlar, gayret ediyorlar, nasıl ki devlet organlarında bakanlıklarda, dış temsilciliklerde denetim yapıyorlar, sosyal fonlarla, kamu fonlarıyla da ilgili denetimlerini süratlendirmek mecburiyetindedirler. Bize Meclise şimdiye kadar örneğin bir İhtiyat Sandığı kırkdört milyara ulaşmış bir İhtiyat sandığı fonunun durumu hakkında, kullanılışı hakkında

doğru mu, yanlış mı, eksik mi fazla mı bir rapor gelmiş değildir. Oysa bu konuda ben özellikle ihtiyat sandığı fonlarının kullanılış biçimine sürekli ve her yıl itiraz ederim. İhtiyat sandığı fonlarının özel bankalara düşük faizle uzun vadeli olarak yatırılması doğru değildir. Sayıştay buna da itiraz etmek mecburiyetindedir. Yani bir devlet görevlisinin harcırahı alıp harcırahı kapatmakta gecikmesine itiraz eden Sayıştay haklıdır. Ama eğer haklıysa devletin, halkın, emekçilerin, ihtiyat sandığı fonlarının da düşük faizle özel bankalara çıkar sağlayacak biçimde vadeli olarak tutulmasına da yine Sayıştay itiraz etmelidir ve bu denetimi yapıp Meclise raporlarını göndermelidir.

Bir konuya daha değinerek sözlerimi bitirmek istiyorum. Basına yansıdığı oranda öğrenmiş bulunuyoruz. Gümrük yolsuzluklarıyla ilgili, antrepo yolsuzluklarıyla ilgili Savcılık ve Hükümetin Maliye Bakanlığında yapılan saptamalar çerçevesinde raporlar Sayıştaya iletilmiş, araştırmasına sunulmuş durumdadır. Acaba Sayıştay bu konudaki denetimlerini yapmış mıdır? Raporlar hazır mıdır? Bu konuda da yine bir eleştirimizi gündeme getirmek istiyorum. Bazı hallerde Sayıştayca hazırlanmış olan raporların Meclise intikali nedense gecikmektedir. Yani altı ay dahi geciken raporlar saptanmıştır. Denetim yapılmış, imzalanmış, hazırlanmış, başkanlığa sunulmuş, o raporların nedense Meclise gelmesi bazı hallerde üç ay, iki ay altı ay bile gecikmektedir...

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa) (Yerinden) - Hangi Başkanlığa Sayın Ergün?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Efendim?

NACİ T. USAR (Yerinden) (Devamla) - Sayıştay Başkanlığında mı? Meclis Başkanlığında mı?

ERGÜN VEHBİ (Devamla) - Sayıştay Başkanlığında. Sayıştay Başkanlığında bekletildiği bazı raporların görülmüştür. Bu belki sebep olmuştur.

Veya belki tamamlanmamış bir prosedür vardı. Ama, bekletildiğini gördük. Bunların da süratlendirilmesinde bize göre büyük yarar vardır. Sayıştay Başkanlığına tarih itibarıyla, benim incelediğim, yaptığım incelemede denetçilerden, örneğin Haziran ayında, çıkmış olan bir rapor, Meclise Sayıştay Başkanlığı tarafından ancak Eylül, Ekim aylarında sevk edilmiştir. O tarih arasındaki fark nereden ileri geliyor? Yani bir araştırma, denetleme sözkonusu olmadığına göre, bu bekleminin olmaması gerekirdi. Onu bir ikaz olarak gündeme getiriyorum. Efendim?

SAĞLIK VE SOSYAL YARDIM BAKANI Dr. MUSTAFA ERBİLEN
(Yerinden)- Meclis tatil deydi. Onu düşündü.

ERGÜN VEHBİ (Devamla)- O bir gerekçe olmaz tabii. Sayıştay Raporları için. Çünkü, Meclis çalışıyor. Komisyonlar çalışmasa da, Meclis Başkanlığına rapor sunulabilirdi.

Sayın Başkan, değerli Üyeler; Sayıştaya sahip çıkmanın yolu koordinasyon içinde, koordineli çalışmaktan geçer. Eğer Sayıştayın yeterince etkili olması arzu ediliyorsa, birinci planda hükümet, Sayıştay, Savcılık ilişkilerini gerçekten belli bir baza oturtmak ve bu üçlünün koordineli halde çalışmasını sağlamak gerekir. Bugün için çoğu raporları, Sayıştayın hazırladığı çoğu raporları birtakım kişileri ve müesseseleri itham edici olmasına rağmen, Savcılık bu raporlara dayanarak resen harekete geçememektedir. Hükümetten, veya Cumhurbaşkanlığından veya Meclisten ilâ ki uyarı beklenmektedir. Eğer yasal boşluk varsa, her zaman söylüyorum, gerekirse bu yasal boşlukları elbirliğiyle dolduralım. Ama, bana göre yasal boşluklardan öteye, hükümet, Savcılık ve Sayıştay arasında koordinasyon yetersizliğinden kaynaklanan bir boşluk vardır. Bunun da doldurulması devletimiz, milletimiz yararınadır. Bunların en azından önümüzdeki dönemlerde yapılacağına inanmak istiyorum. Saygılar sunarım.

BAŞKAN- Teşekkür ederim Sayın Ergün Vehbi. Buyurun Sayın Bakan Mehmet Bayram.

EKONOMİ VE MALİYE BAKANI MEHMET BAYRAM - Sayın Başkan, muhterem arkadaşlar; sayın arkadaşlarımla Sayıştay konusundaki hassasiyetlerine katılmamak mümkün değil. Hükümetimiz ve partimiz bu konuda ki hassasiyetini her zaman göstermekte ve olan veya olabilecek hadiseler ortaya çıktığı zaman gerekli yasal işlemlerin yapılması, gerekli araştırmanın yapılması için Sayıştay görevine çağrılmaktadır. Siz de takdir edersiniz ki, mutlak surette icraatta olan kişiler, yapılan icraatların sorumlularıdır.

NACİ T. USAR (Gazi Mağusa)(Yerinden)- Sayıştayın Meclisi denetlemeye yetkisi vardır.

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Bir dakika Sayın Tafat. Sorumludurlar. Bizi denetlemez.

NACİ T. USAR (Yerinden)(Devamla)- Evet.

ERDAL SÜREÇ (Lefkoşa)(Yerinden)- Maliyenin Dairesi zannettin galiba sen Sayıştay?

MEHMET BAYRAM (Devamla)- Dolayısıyla, biz hükümet eden kişiler olarak mutlak surette yapılan icraatların gerekli yasal prosedür içerisinde yapıldığını ve yapılan işlemlerin hiçbir şekilde gayri yasal olmadığını ortaya konması açısından da önemlidir. Dolayısıyla, bugün, muhafazeteki arkadaşların Sayıştay konusunda, denetimler konusundaki hassasiyetinden biz daha çok hassas olduğumuzu ifade etmek isterim. Bir kere herşeyden önce tespit edilen ve ortaya konan hadiseler süratle Sayıştaya intikal ettirilmektedir. Ben, şimdi bizimle ilgili, Bakanlığımıza bağlı Gümrük İdaresiyle ilgili konuyu çok kısa, ki onu, Maliye Bakanlığa Bütçesinde uzun uzun ortaya koymak suretiyle ne olduğunu ve birçok arkadaşın karıştırdığı konuları

ayırarak şerefiyle ifade edeceğim. Süratle Sayıştaya

intikal ettirilmiştir ve halâ daha şu anda 1989 son
ay itibarıyla 1980'e kadar yapılan tüm işlemler

teker teker, teker teker gözden geçirilmekte ve

sonuçları ortaya çıkmaktadır. Sonuçlar, siz de bili-

yorsunuz yasal prosedürdür. Bu, Sayıştaya intikal

eden bir konu ortaya konur neticeleri hükümete bildi-

rilir, Meclise bildirilir, arkasından Savcılığa

bildirilir. Savcılık da bunu, Başsavcılık da

bunu mahkemeye intikal ettirir. Bu yasal prosedür.

Bu yapılmaktadır. Hastahanedeki hadise olsun, gümrük-

lerdeki hadise olsun, Sayıştaya anında haber verilmiş-

tir. Hatta şunu ifade edeyim. Başsavcılık gümrüklerle

ilgili şeyinde Maliyenin Teftiş İnceleme Kurulu da

bu işi yapabileceğini ortaya koydu.

Hayır dedik. O zaman Sayıştay da bu işe girecek ve Sayıştay özellikle tüm evrakları tekrar baştan gözden geçirecektir. Dolayısıyla muhterem arkadaşlar; gerçekten olan hadiselerde muhalefetteki arkadaşların hassasiyetinden çok daha fazla bir hassasiyet göstermekteyiz. Rabıta ile ilgili konu üzerinde ise bu konu gündeme geldikten sonra Sayıştay Başkanlığı bu konunun araştırılması ile ilgili Ankara, İstanbul gerekli yerlere bütün ziyaretlerini yapmış ve bütün tespitlerini yapmıştır. Bu tespitlerin sonuçlarını bir rapor halinde Meclise sunacaktır. Bu rapor hazır, herhalde dönüşünden sonra şu anda yine denetimle ilgili bir seyahattedir, döndüğü zaman Yüce Meclisin bilgisine sunulacaktır. Yalnız şunu ifade edeyim ki mutlak surette devlete yapılan yatırımlar bir arkadaşımın burda bahsettiği gibi bütçeleştirilmekte, bütçeleştirildikten sonra gerekli harcamalar yapılmaktadır. Tabii ki arkadaşların burda iddiası o değildir. Bir arkadaş ortaya koydu ama bunun yapıldığını bilmiyor ve Maliye Bakanlığı açıklaması hatırlayacağınız gibi bu konu üzerinedir. Yani yapılan yardımlar bütçe prensibi çerçevesinde gelir kaydedilir ve daha sonra yine bütçe prensibine uygun olarak gider olarak harcanmaktadır.

Diğer bir konu ise Sayın Ergün Vehbinin gündeme getirdiği İhtiyat Sandığının birikimlerinin özel bankalar veya Kooperatif Bankası da dahil tümü özel bankalara değin bu bir hükümet politikasıdır. Bu bizim inandığımız veyahut da savunduğumuz bir ekonomik politikanın ürünüdür. Burda ne bir yolsuzluk, ne bir haksızlık, ne de bir kanun dışı hareket vardır. Burda Sayıştayın saptayacağı yahut da Sayıştayın bize yol göstereceği bir politika değildir. Bu doğrudan doğruya bizim hükümet politikamızdır ve bu politikamızda da devam edeceğiz.

Avansların kapatılması konusu tamamen yasal bir prosedürdür. Politik bir konu değildir. Bir kamu görevlisi veya herhangi bir kişi devletten aldığı avansı günü, tarihi itibarıyla kapatmak durumundadır. Kapatmadığı zaman o yasanın dışına çıkmış olmaktadır. Dolayısıyla avanslara hassasiyet gösterilmesi, hatta yalnız Sayıştayın değil, Maliye Bakanlığının bile birçok arkadaşa yazı ile avansınızı kapatın diye yazı gönderilmektedir.

ERGÜN VEHBİ (Lefkoşa)(Yerinden) - Biz ona itiraz etmedik.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Ve şunu söyleyeyim birçok arkadaşın gücüne gelmektedir.

ERGÜN VEHBİ (Yerinden)(Devamla) - Ona gösterilen hassasiyeti milyara da gösterilsin.

MEHMET BAYRAM (Devamla) - Gösterilmiyor çünkü bir yasadır. Yasa dışıdır avansın kapatılmaması ama ihtiyat Sandığının paralarını ben Kooperatif Bankasına efendim falan yatırım banka öngördü, yasanın verdiği yetkiler içerisinde yapabilmem benim genel politikamdır. Dolayısıyla burada Sayıştayın bu genel politikayı eleştirmesine hakkı yoktur.

Diğer bir konu ise; benim aldığım bilgilerde şu anda hazır durumda ve Meclise sunulmamış durumda rapor yoktur. Dolayısıyla Sayıştay bütün raporlarını Meclise sunmuştur.

Benim kısaca söyleyeceğim bunlardır, teşekkür ederim.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Bakan Mehmet Bayram.

Sayın milletvekilleri; Sayıştay Başkanlığı Bütçesi
Üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Bu bütçeyi oylarınıza
sunuyorum. Kabul edenler? Lütfen sayar mısınız?

FADİL ÇAĞDA (Girne)(Yerinden) - Kaydedin efendim.
CTP de olumlu oy verdi.

BAŞKAN - Reddedenler?

KATİP - 34 kabul 2 ret.

BAŞKAN - Çekimser? Yok, 34 kabul, 2 ret. Oyçokluğu
ile kabul edilmiştir. Hayırlı, uğurlu olsun.

Sayın milletvekilleri; yarın 21 Aralık 1989 Perşembe
sabah saat 10.00'da görüşmelere devam edeceğiz.

GÜNDEM:

I. Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları.

II. Özel Gündemde Yer Alacak İşler.

- 1. Program 17 Kamu Hizmeti Komisyonu Başkanlığı Bütçesi.**
- 2. Program 18 Polis Genel Müdürlüğü Bütçesi.**
- 3. Program 19 Savunma Bütçesi görüşülecektir.**

Birleşimi burada kapatıyorum. Teşekkür ederim.

Kapanış saati: 18.05

DONEM: 1

YIL: 5

CUMHURİYET MECLİSİ
GÜNDEMİ
24'üncü Birleşim
20 Aralık 1989 Çarşamba
Saat: 10.00

GÜNDEM:

I. BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI:

II. ÖZEL GÜNDEMDE YER ALACAK İŞLER:

- (1) Gençlik, Spor ve Çalışma Bakanlığı Bütçesinin oylanması.
- (2) Mahkemeler Bütçesinin görüşülmesi.
- (3) Hukuk Dairesi Bütçesinin görüşülmesi.
- (4) Sayıştay Başkanlığı Bütçesinin görüşülmesi.

579/...

